

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ : *Η εκτίμηση της λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
από εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη την
τριετία 2000 – 2003.*

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ : ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΑΒΡΑΑΜ

ΚΟΜΠΟΡΟΖΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ - ΧΡΗΣΤΟΣ

Επιβλέπων Καθηγητής: Μαραβά Νεκταρία

ΚΑΛΑΜΑΤΑ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2004

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ..... σελ.6

Μέρος Α: Τοπική Αυτοδιοίκηση

Κεφάλαιο 1: Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης..... σελ.9

Κεφάλαιο 2: Τοπική αυτοδιοίκηση Α βαθμού..... σελ.11

2.1 Τα όργανα της πρωτοβάθμιας Τ.Α..... σελ.13

2.1.1 Δημοτικό και Κοινοτικό Συμβούλιο..... σελ.13

2.1.2 Δήμαρχος και Πρόεδρος..... σελ.15

2.1.3 Δημαρχιακή Επιτροπή..... σελ.17

2.2 Θητεία..... σελ.18

2.3 Έσοδα..... σελ.19

2.4 Επιχειρήσεις Δήμων και Κοινοτήτων..... σελ.20

2.5 Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων..... σελ.21

Κεφάλαιο 3: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση..... σελ.22

3.1 Τα όργανα της δευτεροβάθμιας Τ.Α. σελ.23

3.1.1 Νομαρχιακό Συμβούλιο..... σελ.24

3.1.2 Νομάρχης σελ.25

3.1.3 Νομαρχιακή Επιτροπή..... σελ.26

3.2 Έσοδα..... σελ.27

3.3 Ιδρύματα – Νομικά Πρόσωπα..... σελ.27

3.4 Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας σελ.28

3.5 Επαρχεία.....σελ.28

Μέρος Β΄: Ο Συνήγορος του Πολίτη

Κεφάλαιο 1: Ανεξάρτητη Αρχή.....	σελ.29
1.1 Οργανωτική δομή του Συνηγόρου του Πολίτη.....	σελ.30
1.1.1 Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.....	σελ.31
1.1.2 Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.....	σελ.32
1.1.3 Κύκλος Ποιότητας Ζωής.....	σελ.33
1.1.4 Κύκλος Σχέσεων Κράτους – Πολίτη.....	σελ.33
1.1.5 Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού.....	σελ.34
Κεφάλαιο 2: Ποιες υποθέσεις αναλαμβάνει.....	σελ.35
2.1 Είναι αρμόδιος για υποθέσεις που αναφέρονται στις υπηρεσίες.....	σελ.35
2.2 Δεν είναι αρμόδιος.....	σελ.35
2.3 Στην αρμοδιότητά του δεν υπάγονται.....	σελ.36
Κεφάλαιο 3: Τρόπος διαμεσολάβησης για την επίλυση των υποθέσεων.....	σελ.37
3.1 Υποθέσεις που αναλαμβάνει.....	σελ.37
3.2 Τρόποι υποβολής της αναφοράς.....	σελ.38
3.3 Ενέργειες έρευνας και διαμεσολάβησης που προβαίνει.....	σελ.38
3.4 Ενέργειες που γίνονται αν διαπιστωθεί παρανομία.....	σελ.40
3.5 Οι υποχρεώσεις των δημοσίων υπηρεσιών για συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη.....	σελ.41
3.6 Ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο μιας υπόθεσης.....	σελ.41
Κεφάλαιο 4: Διεθνείς δραστηριότητες του Συνηγόρου του Πολίτη και Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής.....	σελ.42
4.1 Συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης – Σύμφωνο Σταθερότητας.....	σελ.42

4.2 Διεθνής συνάντηση εργασίας: «Ο ρόλος του Συνηγόρου του Πολίτη στην προστασία του περιβάλλοντος».....	σελ.42
4.3 Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής.....	σελ.43
4.4 Πως υποβάλλεται καταγγελία.....	σελ.43

Μέρος Γ΄: Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Ο.Τ.Α.

Κεφάλαιο 1: Οι υποθέσεις που απασχόλησαν την Συνηγορική Αρχή τα έτη 2000 -2003.....	σελ.45
1.1 Έκβαση των αναφορών που ερευνήθηκαν.....	σελ.46
1.2 Αναφορές ανά Κύκλο δραστηριότητας	σελ.47
Κεφάλαιο 2: Οι υποθέσεις για τους Ο.Τ.Α.	σελ.48
2.1 Οι δυσλειτουργίες των Ο.Τ.Α.	σελ.49
2.2 Τα προβλήματα κακοδιοίκησης των Ο.Τ.Α. ανά θεματικό Κύκλο του Συνηγόρου.....	σελ.51
2.2.1 Θέματα ποιότητας ζωής.....	σελ.51
2.2.2 Θέματα σχέσεων Ο.Τ.Α. – πολιτών.....	σελ.55
2.2.3 Θέματα κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας.....	σελ.57
2.2.4 Θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου.....	σελ.57
Κεφάλαιο 3: Υποθέσεις - Περιπτώσιολογία.....	σελ.58
3.1 Μη νόμιμη επιβολή εισφοράς δεύτερης κατοικίας από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χαλκιδικής.	σελ.58
3.2 Παραβίαση όρων άδειας λειτουργίας επιχείρησης.....	σελ.60
3.3 Παρατυπίες και παραλήψεις κατά την στελέχωση των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών.....	σελ.61
3.4 Καθυστέρηση πρόσληψης υπαλλήλου μετά από επιτυχία του σε διαγωνισμό Α.Σ.Ε.Π.	σελ.62

3.5 Μη ανταπόκριση υπηρεσιών σε αιτήματα πολιτών.....	σελ.63
3.6 Χωροθέτηση έργου Χ.Υ.Τ.Α. και Κ.Α.Υ. στο Ν. Ηλείας.....	σελ.64
Κεφάλαιο 4: Ανάλυση Ερωτηματολογίου.....	σελ.66
Συμπεράσματα.....	σελ.70
Προτάσεις.....	σελ.71
Βιβλιογραφία.....	σελ.73
Παράρτημα Α΄.....	σελ.74
Παράρτημα Β΄.....	σελ.80

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τη Ρωμαϊκή φράση “UBI SOCIETAS, IBI IUS”, που σημαίνει «όπου κοινωνία εκεί δίκαιο»¹, είναι αδύνατη η ύπαρξη κοινωνίας χωρίς την ύπαρξη κανόνων δικαίου. Το αντίθετο θα σήμαινε καθυστέρηση της εξέλιξης του ανθρώπινου γένους και επικράτηση του νόμου του ισχυρότερου.

Η Δημόσια Διοίκηση αποτελεί εκδήλωση εξουσίας του Κράτους. Η διατήρηση της ενότητας, της ασφάλειας και της συνέχειας του Κράτους καθιστά το συγκεντρωτικό σύστημα αναγκαίο και έτσι η κεντρική εξουσία πρέπει να λαμβάνει τις αποφάσεις για όλη την επικράτεια. Όμως, για την καλύτερη λειτουργία του Κράτους, η κεντρική διοίκηση κατανέμει τα όργανα και τις αρμοδιότητές της δημιουργώντας τοπικές υπηρεσίες – αυτοδιοικήσεις. Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι μια μορφή άσκησης κρατικής εξουσίας² στο τοπικό επίπεδο. Αυτό σημαίνει ότι κατά πρώτον σαν πολιτικός θεσμός εκφράζει τις ίδιες θεμελιακές κοινωνικές σχέσεις που δημιουργούν και το κεντρικό Κράτος και κατά δεύτερον αποτελεί μορφή κρατικού μηχανισμού και άσκησης δημόσιας διοίκησης.

Σαν μορφή διοίκησης αναπτύσσει οργανωτικές δομές που ενθαρρύνουν την λαϊκή συμμετοχή, παρέχει υπηρεσίες και διαθέτει τα μέσα για να τις υλοποιεί.

Σαν μορφή άσκησης κρατικής εξουσίας η τοπική αυτοδιοίκηση έχει μια αμεσότητα, βρίσκεται πιο κοντά στους πολίτες, στα τοπικά προβλήματα και έτσι επικρατεί η αντίληψη ότι μπορεί να είναι πιο ευαίσθητη, σε θέματα που αφορούν το λαό. Συγχρόνως, μπορεί να είναι πιο αποτελεσματική όταν επεκτείνει και θέτει σε λειτουργία τους ανάλογους μηχανισμούς μέσα στην ίδια την τοπική κοινωνία.

¹ Ευθυμία Μάνου Πανταζοπούλου «Στοιχεία Διοικητικού Δικαίου».

² Τοπικό κράτος

Αναπόσπαστο κομμάτι της τοπικής κοινωνίας και κατ' επέκταση της κοινωνίας δικαίου είναι η προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του πολίτη, τα οποία έρχεται να διασφαλίσει η Ανεξάρτητη Αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη. Ο Συνήγορος του Πολίτη εδρεύει στην Αθήνα, ιδρύθηκε το 1997³, ξεκίνησε τη λειτουργία του την 1^η Οκτωβρίου του 1998 και κατοχυρώθηκε συνταγματικά με την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001. Παρέχει τις υπηρεσίες του δωρεάν και κατά την πρώτη εξαετία⁴ λειτουργίας του δέχθηκε 69.667 αναφορές⁵. Ο ρόλος του είναι διαμεσολαβητικός και επιχειρεί να επιλύσει τα προβλήματα που παρουσιάζονται στη σχέση πολίτη – δημόσιας διοίκησης με βάση την αρχή της νομιμότητας.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση εμφανίζει πολλά προβλήματα κυρίως φαινόμενα κακοδιοίκησης και μη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας. Αυτά οφείλονται στην έλλειψη κατάλληλης στελέχωσης και υποδομής, στην παράνομη συμπεριφορά των αιρετών και σε κενά αρμοδιοτήτων. Τίθεται το θέμα εάν από τις Ετήσιες Εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη τα έτη 2000 - 2003, η λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες των πολιτών.

Κατά τη συγγραφή της εργασίας θεωρήθηκε απαραίτητο να παρουσιαστεί πρώτα το θεσμικό πλαίσιο των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αναλύοντας τη διάκριση των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα όργανά τους και οι αρμοδιότητές τους.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η ανεξάρτητη αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη, αναλύοντας την οργανωτική δομή και τους αντίστοιχους θεματικούς κύκλους του και τις αρμοδιότητές του. Επίσης, περιγράφονται οι τρόποι διαμεσολάβησής του, οι ενέργειες έρευνας που προβαίνει για την επίλυση των υποθέσεων, καθώς και οι διεθνείς δραστηριότητές του.

Οι αναλύσεις του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του Συνηγόρου του Πολίτη παρουσιάστηκαν σε δύο ξεχωριστά μέρη προκειμένου

³ Νόμος 2477/97.

⁴ 1998-2003.

⁵ Ετήσιες Εκθέσεις 1998-2003.

να γίνουν καλύτερα κατανοητά από τον αναγνώστη. Κατά τη συγγραφή του πρώτου μέρους χρησιμοποιήθηκε ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας, ο Νομαρχιακός Κώδικας και βιβλία σχετικά με την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ακόμα για το δεύτερο μέρος χρησιμοποιήθηκαν οι Ετήσιες Εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, υλικό από το διαδίκτυο, καθώς και έντυπο υλικό που δόθηκε κατά την επίσκεψη στα γραφεία του Συνηγόρου.

Το τρίτο και τελευταίο μέρος της εργασίας περιλαμβάνει την πρωτογενή έρευνα σχετικά με την λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης βάση των εμπειριών του Συνηγόρου του Πολίτη. Σκοπός της έρευνας είναι η αποτύπωση των προβλημάτων κακοδιοίκησης που εμφανίζουν οι Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο μέσω μη δομημένων συνεντεύξεων και γραπτών ερωτηματολογίων. Οι συνεντεύξεις πάρθηκαν από τέσσερις ειδικούς επιστήμονες και δεν έγιναν με δομημένη μορφή, έτσι ώστε να μην επικεντρωθούν οι ερωτώμενοι σε συγκεκριμένα θέματα αλλά να αναπτύξουν ελεύθερα την άποψή τους σχετικά με την κακοδιοίκηση των Ο.Τ.Α.. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν συνολικά από τριάντα άτομα επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη. Το προσωπικό αυτό αποτελεί το κατάλληλο δείγμα για την έρευνα, λόγω της εμπειρίας που έχει αποκτήσει τα τελευταία χρόνια από την διερεύνηση πολλών υποθέσεων.

Η έρευνα βοήθησε στην διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στη διατύπωση κάποιων βελτιωτικών προτάσεων.

Μέρος Α: Τοπική Αυτοδιοίκηση

Κεφάλαιο 1: Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης

Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης είναι τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που διευθύνονται από αιρετά όργανα, έχουν διοικητική αυτοτέλεια και διοικούν τις τοπικές υποθέσεις.

Σήμερα στη χώρα μας η τοπική αυτοδιοίκηση γνωρίζει δύο βαθμούς. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες αποτελούν τον πρώτο βαθμό και η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση τον δεύτερο. Η τοπική αυτοδιοίκηση βρίσκει την θεμελιώδη της ρύθμιση στο Σύνταγμα⁶. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εξασφαλίζουν την ύπαρξη της τοπικής αυτοδιοίκησης και φανερώνουν την διάκριση των υποθέσεων σε γενικές και τοπικές. Γενικές υποθέσεις θεωρούνται εκείνες που αφορούν το κράτος και τοπικές εκείνες που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση.

Η παραπάνω διάκριση των υποθέσεων δεν πρέπει να μας θυμίζει σε καμία περίπτωση την παλαιά οργάνωση της δημόσιας εξουσίας με βάση το δίπολο κεντρική - τοπική εξουσία. Αυτό γιατί στη σύγχρονη εποχή δεν υπάρχει καμία τοπική υπόθεση η οποία να μην μπορεί να εξελιχθεί σε γενική όπως και δεν υπάρχει καμία γενική υπόθεση που να μην έχει τοπική αναφορά.

Ακόμα η τοπική αυτοδιοίκηση είναι πολιτικός θεσμός αφού διαθέτει εκλεγμένα όργανα με τυπικές και ουσιαστικές εξουσίες τα οποία παίρνουν αποφάσεις για όλες τις πλευρές της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής. Είναι διοικητικός θεσμός έχοντας αρμοδιότητες, παρέχοντας υπηρεσίες και διαθέτοντας τα μέσα για να την υλοποίηση των υπηρεσιών αυτών. Τέλος, η τοπική αυτοδιοίκηση θεωρείται και αναπτυξιακός θεσμός αφού συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της αντίστοιχης

⁶ Άρθρο 102 του Συντάγματος

περιοχής, συμμετέχει στις διαδικασίες του εθνικού προγραμματισμού και κατασκευάζει έργα μέσω των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Η σημερινή τοπική αυτοδιοίκηση έχει άμεση σχέση με το δημοκρατικό πολίτευμα και την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας αφού οι Έλληνες και οι Ελληνίδες συμμετέχουν εκτός από τις εθνικές εκλογές και στις δημοτικές και νομαρχιακές. Έτσι αποφασίζουν για τα πρόσωπα που θα αναλάβουν τη διοίκηση των τοπικών τους υποθέσεων.

Κεφάλαιο 2: Τοπική αυτοδιοίκηση Α βαθμού

Η πρώτη οργάνωση του κράτους σε Δήμους οφείλεται στο Διάταγμα του 1833⁷. Τότε η χώρα μας διαιρέθηκε σε νομούς, επαρχίες και Δήμους. Δήμοι έγιναν όσοι συνοικισμοί είχαν από τριακόσιους κατοίκους και άνω και διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες Α, Β και Γ. Στην Α' κατηγορία ανήκαν αυτοί που είχαν πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, στην Β' αυτοί που είχαν πληθυσμό από 2.000 έως 10.000 κατοίκους και στην Γ' κατηγορία αυτοί που είχαν πληθυσμό έως 2.000 κατοίκους.

Όμως το 1912 ο Ελευθέριος Βενιζέλος προκειμένου να εκτοπίσει από την πολιτική ζωή τους ισχυρούς Δημάρχους, οι οποίοι έλεγχαν ουσιαστικά την εκλογή των βουλευτών, κατήργησε το παραπάνω σύστημα και εισήγαγε τη διάκριση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σε Δήμους και Κοινότητες ανάλογα με τον πληθυσμό τους⁸.

Όμως και αυτό το σύστημα δεν βοήθησε τους οργανισμούς να εκπληρώσουν τον προορισμό τους και λίγα χρόνια μετά την δημιουργία τους άρχισαν να υποστηρίζουν απόψεις σχετικά με εθελοντικές ή αναγκαστικές συνενώσεις με άμεση νομοθετική παρέμβαση.

Στη χώρα μας το 199 έλαβε χώρα η αναγκαστική συνένωση Δήμων και Κοινοτήτων με το νόμο 2539, γνωστό και ως νόμο «Καποδίστρια»⁹. Έτσι, επιβίωσε ένας μικρός μόνο αριθμός Κοινοτήτων κυρίως στην περιοχή της Αττικής. Σχεδόν παντού δημιουργήθηκαν νέοι Δήμοι οι οποίοι πρέπει να έχουν τουλάχιστο 10.000 κατοίκους ή να είναι πρωτεύουσες νομών.

⁷ 27ης Δεκεμβρίου 1833

⁸ Νόμος Δ. ΝΖ' / 1912

⁹ Καποδιστριακός Νόμος 2539/1997

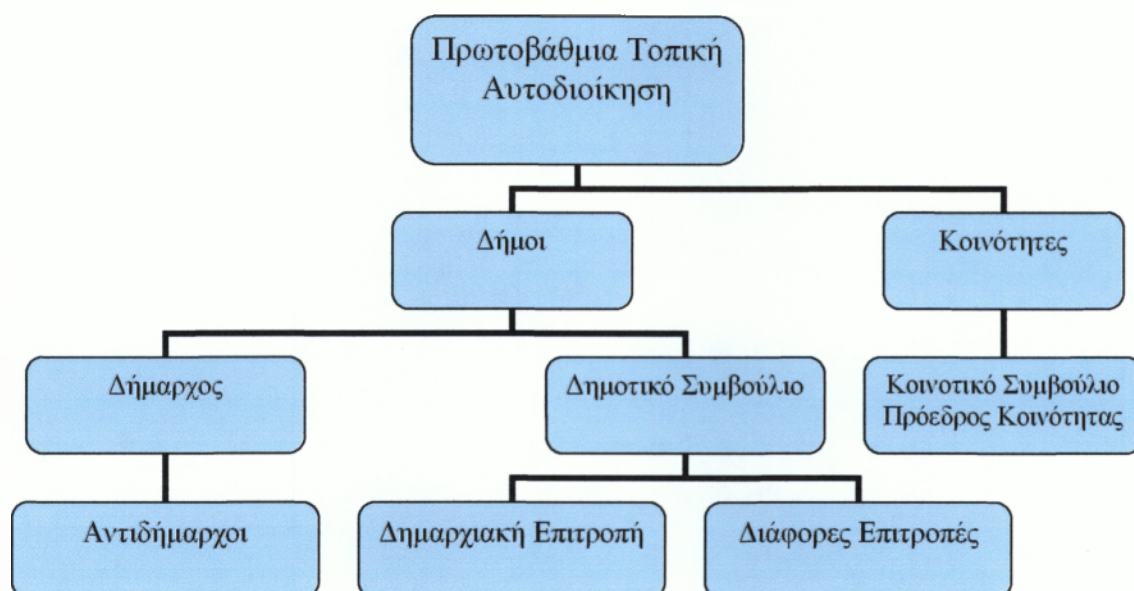
**Πρώτος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης πριν και μετά τον νόμο
«Καποδίστρια».**

ΠΡΩΤΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		
	ΠΡΙΝ	ΜΕΤΑ
Δήμοι	457	900
Κοινότητες	5.318	133
ΣΥΝΟΛΑ :	5.775	1.033

Πηγή: «Αρχές Διοίκησης Δημόσιων Οργανισμών»

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες είναι χωρικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, διότι προσδιορίζονται με βάση όλη την χώρα. Παρά την προφανή πολιτική σημασία που αποκτούν λόγω του τρόπου ανάδειξης των οργάνων τους από το τοπικό εκλογικό σώμα δεν παύουν να είναι όργανα δημόσιας διοίκησης. Όργανα των Δήμων είναι το Δημοτικό Συμβούλιο, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου, η Δημαρχιακή Επιτροπή και ο Δήμαρχος. Αντίστοιχα, όργανα των Κοινοτήτων είναι το Κοινοτικό Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του.

2.1 Τα όργανα της πρωτοβάθμιας Τ.Α.

2.1.1 Δημοτικό και Κοινοτικό Συμβούλιο

Το Δημοτικό και το Κοινοτικό Συμβούλιο αποκαλούνται συνήθως βουλευόμενα όργανα διότι πρόκειται για συλλογικά όργανα διοικήσεως. Είναι αρμόδια να αποφασίζουν για τα θέματα που ο νόμος αναθέτει στους Δήμους και τις Κοινότητες. Το Δημοτικό Συμβούλιο αποτελείται από 11 έως 41 μέλη ανάλογα με τον πληθυσμό και από τους προέδρους πενταμελών ή επταμελών Τοπικών Συμβουλίων και Δημοτικών Διαμερισμάτων που έχουν τουλάχιστο 300 κατοίκους. Αναδεικνύει δε μεταξύ των μελών του τον Πρόεδρο του. Το Κοινοτικό Συμβούλιο αποτελείται από 7 έως 11 μέλη συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου.

Το Δημοτικό Συμβούλιο και το Κοινοτικό Συμβούλιο αποφασίζουν για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του δήμου, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή της δημαρχιακής επιτροπής. Συγκεκριμένα το Δημοτικό Συμβούλιο και Κοινοτικό Συμβούλιο αποφασίζει¹⁰ :

- Για τον κανονισμό των εργασιών του, τον κανονισμό των εργασιών της Δημαρχιακής Επιτροπής και για τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας του Δήμου.
- Για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του Δήμου, των δημοτικών ιδρυμάτων και των λοιπών νομικών προσώπων του.
- Για την επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων.
- Για την εκποίηση και ανταλλαγή δημοτικών ακινήτων.
- Για την εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων.
- Για την σύναψη δανείων και τους όρους των.
- Για το πρόγραμμα εκτελεστέων έργων.
- Για την τουριστική αξιοποίηση περιοχών που τους ανήκουν ή τους παραχωρούνται από το κράτος.
- Για την κατασκευή και τη συντήρηση συγκροτημάτων λαϊκών κατοικιών και θερέτρων.
- Για την ίδρυση και λειτουργία παιδικών, βρεφικών και υγειονομικών σταθμών και γενικά κέντρων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.
- Για την ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων.
- Για την ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων του Δήμου ή τη συμμετοχή σε τέτοιες επιχειρήσεις καθώς και για την εκλογή των αντιπροσώπων του Δήμου σε αυτές.
- Για την σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν.
- Για την ανάθεση της ασκήσεως μιας δραστηριότητας του Δήμου σε νομικά πρόσωπα.

¹⁰ Άρθρο 106 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Άρθρο 6 παρ.28 Ν.2240/1994)

- Για την οργάνωση υπηρεσίας, που θα είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και την στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την αποχέτευση και την μόλυνση του περιβάλλοντος και να ασκεί μηνύσεις κατά των παραβατών των διατάξεων αυτών.

Επίσης, το Δημοτικό και Κοινοτικό Συμβούλιο, στα πλαίσια των διαδικασιών του δημοκρατικού προγραμματισμού, έχει και τις εξής αρμοδιότητες :

- Διατυπώνει προτάσεις προς το νομαρχιακό συμβούλιο για έργα και μέτρα πολιτικής, Νομαρχιακής ή Περιφερειακής σημασίας, που αφορούν το Δήμο και εντάσσονται στο μεσοχρόνιο νομαρχιακό ή περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα.
- Καταρτίζει το ετήσιο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα.
- Χρηματοδοτεί έργα τοπικής σημασίας του ετήσιου Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος από ίδιους πόρους του Δήμου, καθώς και από τις πιστώσεις του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων που κατανέμει στο Δήμο το νομαρχιακό συμβούλιο.

2.1.2 Δήμαρχος και Πρόεδρος

Ο Δήμαρχος και ο Πρόεδρος της Κοινότητας αποτελούν μονοπρόσωπα όργανα. Καθένας από αυτούς αποκαλείται το εκτελεστικό όργανο του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης αφού εκτελεί τις επιθυμίες του βουλευόμενου οργάνου. Όμως ο ισχύων εκλογικός νόμος έχει δημιουργήσει μια διαφορετική πραγματικότητα. Σύμφωνα με αυτή το Δημοτικό Συμβούλιο αποτελείται κατά τα 3/5 του από μέλη του Συνδυασμού του εκλεγέντος Δημάρχου έτσι ώστε ο Δήμαρχος να μπορεί να πραγματοποιήσει τις πολιτικές επιλογές του.

Αρμοδιότητες του Δημάρχου¹¹ :

- Εκπροσωπεί το δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στο δήμο.
- Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής.
- Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου και τις διευθύνει.
- Προϊσταται όλου του προσωπικού του δήμου, αποφασίζει για το διορισμό του και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
- Διατάσσει την είσπραξη των δημοτικών εσόδων και υπογράφει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό, αφού προηγουμένως έχουν ελεγχθεί τα σχετικά δικαιολογητικά από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου.
- Υπογράφει τις συμβάσεις.
- Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των δημοτών.
- Ασκήν οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα που του αναθέτουν ειδικές διατάξεις του κώδικα ή άλλου νομού.

Ο Δήμαρχος επικουρείται στο έργο του από έναν ή περισσότερους Αντιδημάρχους ανάλογα με τον πληθυσμό του Δήμου και των Διαμερισμάτων. Οι Αντιδήμαρχοι διορίζονται με διετή θητεία μεταξύ των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου και ασκούν τα καθήκοντα που τους αναθέτει ο Δήμαρχος.

¹¹ Άρθρο 114 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Άρθρο 101 Π.Δ. 323/1989)

2.1.3 Δημορχιακή Επιτροπή

Ισχυρό όργανο όμως είναι η Δημορχιακή Επιτροπή η οποία είναι ολιγομελή και σε πολλές περιπτώσεις πολιτικά ομοιογενή. Η Δημορχιακή Επιτροπή έχει όλες εκείνες τις αρμοδιότητες καθημερινής διαχείρισης οι οποίες είναι τελικά και οι πολιτικά σπουδαιότερες για την τοπική ζωή και ανάπτυξη. Η Δημορχιακή Επιτροπή συγκροτείται από τον Δήμαρχο ή έναν Αντιδήμαρχο που ορίζει εκείνος και από 2 έως 6 μέλη που αναδεικνύονται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Μερικές από τις αρμοδιότητες που έχει η Δημορχιακή Επιτροπή¹² :

- Συντάσσει τον προϋπολογισμό του Δήμου.
- Προελέγχει τον απολογισμό
- Αποφασίζει για τη διάθεση των πιστώσεων που είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό ή έχουν εγγραφεί σε αυτόν ύστερα από ενδεχόμενη αναμόρφωση.
- Μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και κάνει σχετική εισήγηση στο Δημοτικό Συμβούλιο.
- Αποφασίζει για τον συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ.
- Αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσικών και δωρεών.
- Η δημορχιακή επιτροπή μπορεί να παραπέμψει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη αποφάσεως, εφόσον το θέμα είναι ιδιαίτερα σοβαρό.

Οι Δήμοι μπορεί να έχουν και τα Τοπικά Συμβούλια¹³. Τα Τοπικά Συμβούλια εκλέγονται συγχρόνως με τα Δημοτικά Συμβούλια και αντιστοιχούν στην εδαφική περιφέρεια των Δήμων και Κοινοτήτων που συνενώθηκαν. Αποτελούνται από 3 έως 7 μέλη, ανάλογα με τον πληθυσμό, και τον Πρόεδρό

¹² Άρθρο 111 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Άρθρο 98 Π.Δ. 323/1989 - Άρθρο 9 παρ. 4 Ν. 2130/1993)

¹³ Άρθρο 172 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Άρθρο 159 Π.Δ. 323/1989 - Άρθρο 1 παρ. 37 Ν. 2307/1995)

τους. Οι αρμοδιότητές τους είναι καθαρά γνωμοδοτικές. Ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου, που είναι ταυτόχρονα και μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου, εκφράζει τη γνώμη του για θέματα της Περιφέρειάς του.

Δήμοι οι οποίοι έχουν περισσότερους από 150.000 κατοίκους μπορούν να επιδιώξουν την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος με το οποίο ορίζονται Δημοτικά Διαμερίσματα. Τα όργανα του Δημοτικού Διαμερίσματος είναι το δεκαπενταμελές Συμβούλιο και ο Πρόεδρός του. Οι αρμοδιότητες των Διαμερισμάτων είναι συμβουλευτικές ενώ και ο Πρόεδρος μετέχει του Δημοτικού Συμβουλίου με συμβουλευτική ψήφο.

Τέλος, η έννοια του Αυτοτελούς Συνοικισμού προϋποθέτει πληθυσμό τουλάχιστο 151 κατοίκων. Εκπροσωπείται στο Δημοτικό ή το Κοινοτικό Συμβούλιο από έναν Πάρεδρο, που μετέχει με συμβουλευτική ψήφο για θέματα της περιοχής του.

Ο Πάρεδρος του Αυτοτελούς Συνοικισμού όπως και ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου μπορούν να καλέσουν τους κατοίκους της περιοχής τους σε τακτική Λαϊκή Συνέλευση μια φορά το χρόνο. Το δικαίωμα αυτό το έχει και ο Δήμαρχος ενός Δήμου έως 10.000 κατοίκους. Ύστερα οι αποφάσεις των Λαϊκών Συνελεύσεων υποβάλλονται στα Δημοτικά ή τα Κοινοτικά Συμβούλια προς συζήτηση.

2.2 Θητεία

Όλες οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές εκλέγονται για περίοδο τεσσάρων ετών που αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου του επομένου έτους εκείνου κατά το οποίο διεξάγονται οι εκλογές¹⁴. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες έχουν περιουσία η οποία διακρίνεται σε δημόσια και ιδιωτική. Δεν έχουν δικαίωμα να επιβάλλουν φόρους αλλά δύνανται να εισπράττουν αυτούς που προβλέπονται από την ελληνική νομοθεσία. Ακόμα επιβάλλουν τέλη τα οποία έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα και δημιουργούν επιχειρήσεις διαφόρων μορφών.

¹⁴ Άρθρο 41 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Άρθρο 34 Π.Δ. 323/1989 - Άρθρο 1 παρ.21 Ν. 2307/95)

Η ενότητα του ελληνικού κράτους εξασφαλίζεται με την εποπτεία επί των Δήμων και των Κοινοτήτων. Η εποπτεία όμως αυτή, την οποία προβλέπει το ίδιο το Σύνταγμα, δεν μπορεί να αναιρεί την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Όλες οι πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και των υπολοίπων οργάνων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αποστέλλονται στις αντίστοιχες υπηρεσίες της περιφέρειας, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από τη συνεδρίαση, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης. Οι υπηρεσίες της περιφέρειας όσες πράξεις θεωρούν παράνομες τις παραπέμπουν στην τριμελή επιτροπή.

Η τριμελής επιτροπή, που λειτουργεί στην έδρα κάθε νομού, αποτελείται από έναν πρωτοδίκη, ένα δημόσιο υπάλληλο της κατηγορίας Π.Ε. του Υπουργείου Εσωτερικών και έναν αιρετό εκπρόσωπο της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων.

Έργο της επιτροπής είναι ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, που παραπέμπονται σε αυτήν από τον περιφερειακό διευθυντή και η εκδίκαση προσφυγών κατά των πράξεων αυτών.

2.3 Έσοδα

Προκειμένου να εκπληρωθεί η αποστολή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) το σύνταγμα ορίζει την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων. Έτσι το κράτος χρηματοδοτεί τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό και τους έχει δώσει το δικαίωμα επιβολής φόρων και τελών στους δημότες.

Τα έσοδα¹⁵ λοιπόν προέρχονται :

- Από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους όπως επιχορηγήσεις απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό.

¹⁵ Άρθρο 217 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Άρθρο 200 Π.Δ. 323/1989)

- Από τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας.
- Από τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα.
- Από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές.
- Από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και γενικά οποιαδήποτε άλλη πηγή.

2.4 Επιχειρήσεις Δήμων και Κοινοτήτων

Οι δήμοι και οι κοινότητες έχουν το δικαίωμα να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν¹⁶.

Το παραπάνω δικαίωμα έχει δοθεί στους δήμους και τις κοινότητες για να εκτελούν έργα που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού καθώς και την πραγματοποίηση εσόδων για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων.

Οι δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και διέπονται από τους κανόνες ιδιωτικής οικονομίας.

Οι δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, που αποτελείται από πέντε έως έντεκα μέλη, τα οποία ορίζονται μαζί με αναπληρωτές από το δημοτικό ή δημοτικό συμβούλιο. Από αυτά τα μέλη δύο είναι αιρετοί εκπρόσωποι του δήμου ή της κοινότητας, ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση και ένας είναι εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της περιοχής.

Το διοικητικό συμβούλιο στέλνει όλες τις αποφάσεις του στο δήμο ή την κοινότητα που ανήκει η επιχείρηση οι οποίες εγκρίνονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο αν αφορούν τον προϋπολογισμό της επιχείρησης και την επέκταση των εγκαταστάσεών της. Επίσης, εγκρίνονται αποφάσεις που αφορούν την αγορά ή την εκποίηση ακινήτων καθώς και την διάθεση των καθαρών κερδών της επιχείρησης.

¹⁶ Άρθρο 285 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Άρθρο 268 Π.Δ. 323/1989)

2.5 Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων

Για την πιο οργανωμένη συνεργασία των δήμων και κοινοτήτων έχουν συσταθεί οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.) και η κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.).

Υπάρχει μία τοπική ένωση δήμων και κοινοτήτων σε κάθε νομό στην οποία συμμετέχουν οι εκπρόσωποι των δήμων και κοινοτήτων των νομών. Η κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων Ελλάδας έχει έδρα στην Αθήνα και συμμετέχουν σε αυτήν όλοι οι εκπρόσωποι των δήμων και κοινοτήτων του κράτους.

Σκοπός των ενώσεων αυτών είναι η μελέτη και η έρευνα δημοτικών και κοινοτικών ζητημάτων και η εξεύρεση λύσεων, δηλαδή η προαγωγή της δημοτικής και κοινοτικής διοίκησης.

Οι τοπικές ενώσεις διοικούνται από μια επιτροπή που αποτελείται από εννέα μέλη : τέσσερα από τους δήμους, τέσσερα από τις κοινότητες και ένα από τους συνδέσμους εάν υπάρχουν.

Η κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων διοικείται από είκοσι δύο μέλη:

- Δέκα από τους δήμους
- Δέκα από τις κοινότητες
- Δύο από τους συνδέσμους.

Την εποπτεία ασκεί ο υπουργός εσωτερικών και ο νομάρχης στην κεντρική ένωση και στις τοπικές ενώσεις αντίστοιχα.

Κεφάλαιο 3: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

Οι θεσμοί της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης θεσμοθετήθηκαν για πρώτη φορά με το Σύνταγμα του 1975¹⁷ το οποίο προέβλεπε τη δημιουργία, πλην του πρώτου, και άλλων βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Μέχρι τότε η διοικητική διάρθρωση και λειτουργία της χώρας μας δεν ανταποκρινόταν στις απαιτήσεις με αποτέλεσμα η ελληνική διοίκηση να αδυνατεί να παρακολουθήσει τις εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον.

Οι σύγχρονοι ελληνικοί θεσμοί της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, δηλαδή ο δεύτερος βαθμός αυτοδιοίκησης να είναι στο επίπεδο των νομών, δημιουργήθηκαν με το νόμο 2218/94¹⁸. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε με τους νόμους 2240/94 και 2307/95. Ακολούθησε το Προεδρικό Διάταγμα 30/1996¹⁹ που και πάλι τροποποιήθηκε με τον νόμο 2503/97.

Η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση δημιουργήθηκε με βάση τη κατανομή της χώρας σε νομούς, η οποία παλαιότερα χρησίμευε μόνο για την ανάπτυξη των υπηρεσιών του κράτους.

Όμως τα όρια των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και νομών δεν συμπίπτουν πάντοτε. Συγκεκριμένα, υπάρχουν και οι Ενιαίες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις των οποίων το έδαφος καλύπτει την έκταση περισσότερων νομών. Οι τρεις Ενιαίες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις που έχουν δημιουργηθεί μέχρι τώρα είναι : η Αθηνών – Πειραιώς με έδρα την Αθήνα, η Ροδόπης – Έβρου με έδρα την Κομοτηνή και η Δράμας – Καβάλας – Ξάνθης με έδρα την Ξάνθη. Σε κάθε Ενιαία νομαρχιακή αυτοδιοίκηση αναπτύσσονται νομαρχιακά διαμερίσματα ίσα προς τους νόμους που τη συναποτελούν.

Η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση αποτελεί χωρικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, αντίστοιχο προς τους Δήμους και τις Κοινότητες, με τους οποίους όμως δεν βρίσκεται παρά μόνο σε παράλληλη σχέση, δηλαδή δεν έχει καμιά σχέση εξουσίας μαζί τους.

¹⁷ Ν. 180/1975

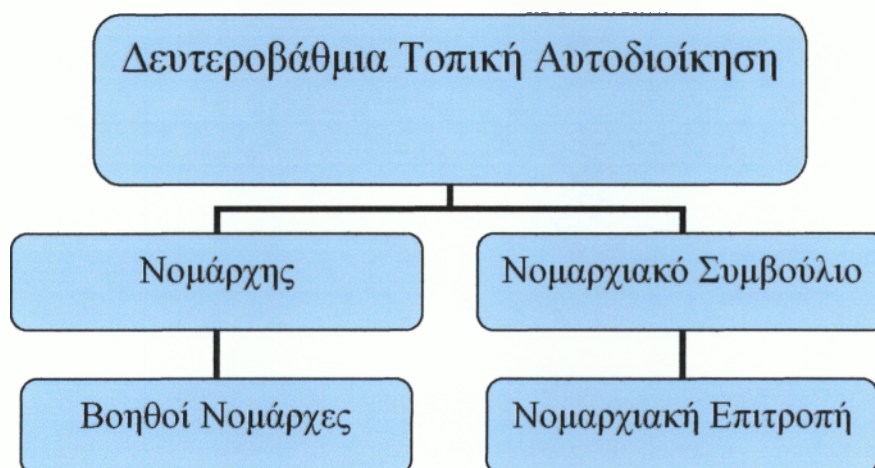
¹⁸ 13 Ιουνίου 1994

¹⁹ Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση έχει τη γενική αρμοδιότητα της διοίκησης τοπικών υποθέσεων στο επίπεδό της, αλλά και σειρά αρμοδιοτήτων που προκύπτουν από την νομοθεσία.

Τα όργανα της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ανάλογα εκείνων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης²⁰: Νομαρχιακό Συμβούλιο, Νομαρχιακή Επιτροπή και Νομάρχης.

3.1 Τα όργανα της δευτεροβάθμιας Τ.Α.

Οι εκλογές για την ανάδειξη του νομάρχη και των μελών του νομαρχιακού συμβουλίου γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια ταυτόχρονα με τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές σε ολόκληρη την επικράτεια²¹. Η εκλογή του νομάρχη και των μελών του νομαρχιακού συμβουλίου γίνεται κατά συνδυασμούς και πρέπει να έχουν συμπληρώσει το εικοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους.

²⁰ Άρθρο 13 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρο 4 παρ.1 ν.2218/94)

²¹ Άρθρο 19 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρο 5 παρ.2 ν.2218/94)

Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει έναν υποψήφιο νομάρχη και υποψηφίους για μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου. Ο συνδυασμός που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων, δηλαδή τα 3/5, θεωρείται επιτυχών και οι συνδυασμοί που συγκεντρώνουν έστω και μια έδρα θεωρούνται επιλαχόντες.

Αν κανένας συνδυασμός δε συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μεταξύ των συνδυασμών που έλαβαν τους περισσότερους ψήφους.

Η θητεία του νομάρχη και των μελών του νομαρχιακού συμβουλίου ξεκινά την πρώτη Ιανουαρίου του επομένου έτους των εκλογών. Ο αριθμός των μελών του νομαρχιακού συμβουλίου είναι 21 για πληθυσμό 100.000 κατοίκους, 25 για πληθυσμό από 100.001 μέχρι 150.000 κατοίκους 31 για πληθυσμό από 150.001 μέχρι 200.000 και 37 για κατοίκους περισσότερους από 200.000.

3.1.1 Νομαρχιακό Συμβούλιο

Το νομαρχιακό συμβούλιο είναι το ανώτατο αποφασιστικό όργανο της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και έχει όλες τις αρμοδιότητες εκτός από αυτές που ανήκουν στο νομάρχη και στη νομαρχιακή επιτροπή. Μερικές αρμοδιότητες του νομαρχιακού συμβουλίου²² :

- Τον κανονισμό των εργασιών του, τον κανονισμό της νομαρχιακής επιτροπής και τον οργανισμό των υπηρεσιών της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.
- Την εφαρμογή της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού.
- Την επιβολή φόρων, τελών, εισφορών και δικαιωμάτων.
- Την αγορά και μίσθωση κινητών και ακινήτων.

²² Άρθρο 49 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρο 13 ν.2218/94)

- Τη σύναψη δανείων και την αποδοχή δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών.
- Το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων και προμηθειών.
- Τη προστασία και αξιοποίηση περιοχών.
- Την ίδρυση νομικών προσώπων και επιχειρήσεων ή τη συμμετοχή σε επιχειρήσεις.

3.1.2 Νομάρχης

Ο νομάρχης είναι ο εκπρόσωπος της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και προϊστάμενος των υπηρεσιών της.

Οι αρμοδιότητες του νομάρχη²³ :

- Εκδίδει όλες τις διοικητικές πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα.
- Εκτελεί τις αποφάσεις του νομαρχιακού συμβουλίου και της νομαρχιακής επιτροπής.
- Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση
- Εκπροσωπεί τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση δικαστικώς και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται σε αυτή.
- Συνιστά επιτροπές για καλύτερη μελέτη μερικών θεμάτων. Οι επιτροπές αυτές αποτελούνται από μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου ή από υπαλλήλους της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Ο νομάρχης αναπληρώνεται από έναν από τους βοηθούς νομάρχες που έχουν ορισθεί, σε περίπτωση κωλύματος. Ακόμα στην περίπτωση που ο νομάρχης παραιτηθεί, πεθάνει ή ακυρωθεί η εκλογή του μέσα σε προθεσμία 15 ημερών οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού εκλέγουν έναν από αυτούς νομάρχη.

²³ Άρθρο 62 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρα 16 παρ.1 ν.2218/94, 13 παρ.13 ν.2307/95)

3.1.3 Νομαρχιακή Επιτροπή

Αν το νομαρχιακό συμβούλιο αποτελείται από είκοσι πέντε μέλη, η νομαρχιακή επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο και τέσσερα μέλη ενώ αν το νομαρχιακό συμβούλιο αποτελείται από τριάντα ένα και πάνω μέλη η νομαρχιακή επιτροπή αποτελείται από έξι μέλη²⁴.

Τον Ιανουάριο του πρώτου και του τρίτου χρόνου εκλέγονται τα μέλη της νομαρχιακής επιτροπής, με μυστική ψηφοφορία, από τα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου με τα μισά από τα εκλεγόμενα μέλη να προέρχονται από την μειοψηφία.

Πρόεδρος της νομαρχιακής επιτροπής είναι ο νομάρχης ενώ ο αντιπρόεδρος της νομαρχιακής επιτροπής, που αναπληρώνει τον πρόεδρο όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται, εκλέγεται στην πρώτη συνεδρίαση το πρώτο και τρίτο έτος της νομαρχιακής περιόδου μεταξύ των μελών της νομαρχιακής επιτροπής.

Οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής επιτροπής²⁵ :

- Συντάσσει τον προϋπολογισμό της επιτροπής.
- Επεξεργάζεται τον απολογισμό και υποβάλλει σχετική έκθεση στο νομαρχιακό συμβούλιο
- Μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους των δανείων αυτών και υποβάλλει την σχετική έκθεση στο νομαρχιακό συμβούλιο
- Καταρτίζει τις διακηρύξεις διαγωνισμών για την εκτέλεση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και προμηθειών και την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών διεξάγοντας και κατακυρώνοντας όλες τις δημοπρασίες.

²⁴ Άρθρο 15 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρα 4 παρ.3 ν.2218/94, 13 παρ.1 ν.2307/95)

²⁵ Άρθρο 60 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρα 15 παρ.3 ν.2218/94, 13 παρ.10δ ν.2307/95)

Τέλος, σε περίπτωση που η νομαρχιακή επιτροπή κρίνει ότι ένα θέμα είναι ιδιαίτερα σοβαρό το παραπέμπει στο νομαρχιακό συμβούλιο προς συζήτηση.

3.2 Έσοδα

Τα έσοδα²⁶ της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης χωρίζονται σε τακτικά:

- Φόροι, τέλη δικαιώματα και εισφορές.
- Εισοδήματα από εκμετάλλευση κινητής και ακίνητης περιουσίας.
- Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι.
- Πιστώσεις προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.

Και σε έκτακτα:

- Τέλη για χρήση έργων που γίνονται με δανεισμό.
- Δάνεια, δωρεές και κληρονομίες.
- Εκποίηση περιουσιακών στοιχείων.
- Χρηματοδοτήσεις της ευρωπαϊκής ένωσης και επιχορηγήσεις του δημοσίου τομέα.

Προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής και η εξυπηρέτηση των πολιτών ώστε να επιταχυνθεί η ανάπτυξη της περιφέρειας, το νομαρχιακό συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει για την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα.

3.3 Ιδρύματα – Νομικά Πρόσωπα

Ιδρύματα όπως νοσοκομεία και βρεφοκομεία καθώς και νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου μπορούν να συνιστούν οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, μετά από απόφαση του νομαρχιακού

²⁶ Άρθρο 82 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρο 22 παρ.1,2,3 ν.2218/94)

συμβουλίου²⁷. Για τα παραπάνω ισχύουν φορολογικές απαλλαγές και όλα τα δικαστικά και διοικητικά προνόμια που παρέχονται στο δημόσιο.

3.4 Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας

Η ένωση νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων Ελλάδος²⁸ (Ε.Ν.Α.Ε.) είναι ένα νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου δημιουργήθηκε προκειμένου να υπάρχει οργανωμένη συνεργασία και εκπροσώπηση από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις.

Πιο συγκεκριμένα έχει σκοπό :

- Τη συνεργασία των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων
- Τη προαγωγή του θεσμού της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης
- Την επιμόρφωση του προσωπικού των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων
- Τη προώθηση ζητημάτων που αφορούν τη συνεργασία με την κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων.
- Τη συνεργασία με φορείς κρατών – μελών της ευρωπαϊκής ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών.

3.5 Επαρχία

Στο πλαίσιο της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ενδέχεται να λειτουργούν Επαρχία²⁹. Τα Επαρχία έχουν ως βουλευόμενο όργανο το Επαρχιακό Συμβούλιο και μονοπρόσωπο όργανο τον Έπαρχο. Το Επαρχιακό Συμβούλιο συγκεντρώνει όλους τους νομαρχιακούς συμβούλους της περιοχής του Επαρχείου ενώ ο Έπαρχος ορίζεται εκείνος που πλειοψήφησε σε επίπεδο νομαρχιακής αυτοδιοίκησης από τους υποψήφιους.

²⁷ Άρθρο 73 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρο 21 παρ.1 ν.2218/94)

²⁸ Άρθρο 117 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρο 13 παρ.39 ν.2307/95)

²⁹ Άρθρο 7 Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Άρθρο 1 παρ.3 και 4 ν.2240/94)

Μέρος Β΄: Ο Συνήγορος του Πολίτη

Κεφάλαιο 1: Ανεξάρτητη Αρχή

Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι Ανεξάρτητη Αρχή. Ιδρύθηκε με τον Νόμο 2477/97³⁰ και ξεκίνησε την λειτουργία του την 1ή Οκτωβρίου 1998. Το νομοθετικό πλαίσιο της λειτουργίας του ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Νόμου 3094/03³¹.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημόσιων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων. Ερευνά επίσης ενέργειες ή παραλείψεις της δημόσιας διοίκησης και ιδιωτών που παραβιάζουν τα δικαιώματα του παιδιού.

Ο Συνήγορος του Πολίτη εδρεύει στην Αθήνα³² και δέχεται αναφορές από πολίτες και νομικά πρόσωπα, ανεξαρτήτως εθνικότητας, που αντιμετωπίζουν πρόβλημα κατά τη συναλλαγή τους με κάποια ελληνική

³⁰ Ιδρυτικός Νόμος

³¹ ΦΕΚ Α΄ 10/22.01.2003

³² Χατζηγιάνη Μέξη 5, περιοχή Χίλτον, Τ.Κ. 115 28

δημόσια υπηρεσία στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Τα γραφεία του είναι ανοιχτά από τις 8:30 το πρωί έως τις 2:00 το μεσημέρι, από τη Δευτέρα έως την Παρασκευή.

Αποστολή του είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημόσιων υπηρεσιών με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας. Επίσης, αποστολή του Συνηγόρου του Πολίτη είναι η προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού³³.

Ύστερα από έγγραφη αναφορά ενδιαφερόμενου πολίτη, ένωσης πωλητών ή νομικού προσώπου, ο Συνήγορος του Πολίτη αναλαμβάνει να διερευνήσει μια υπόθεση, εφόσον υπάρχει διοικητική πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια που παραβιάζει δικαίωμα του πολίτη ή προσβάλλει νόμιμο συμφέρον του.

Παραδείγματα υποθέσεων κακοδιοίκησης που έχουν απασχολήσει το Συνήγορο του Πολίτη:

- Έλλειψη ή άρνηση παροχής πληροφοριών.
- Υπερβολική καθυστέρηση απάντησης ή επιτέλεσης ενέργειας.
- Παράβαση νόμου και παράνομες διαδικασίες.
- Διακρίσεις.
- Διοικητικές παρατυπίες ή παραλείψεις.

1.1 Οργανωτική δομή του Συνηγόρου του Πολίτη

Ο Συνήγορος του Πολίτη, καθώς και οι Βοηθοί – Συνήγοροι επιλέγονται από την Ολομέλεια της Βουλής με απόλυτη πλειοψηφία, στην οποία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται το 10% του συνολικού αριθμού των βουλευτών των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Με τον τρόπο αυτό, εξασφαλίζονται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανεύρεση ενός προσώπου με αυξημένη κοινωνική και πολιτική αποδοχή. Η θητεία του είναι πενταετής, χωρίς τη δυνατότητα ανανέωσης.

³³ Άρθρο 1 Ν 3094/2003

Συνήγορος του Πολίτη είναι ο κ. Γεώργιος Καμίνης, επίκουρος καθηγητής του συνταγματικού Δικαίου στο τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο κ. Καμίνης γεννήθηκε στις 15 Ιουλίου 1954 στη Νέα Υόρκη, αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, έλαβε μεταπτυχιακό δίπλωμα στο Δημόσιο Δίκαιο από Πανεπιστήμιο της Γαλλίας και υποστήριξε διδακτορική διατριβή με θέμα τις συνταγματικές όψεις της μετάβασης από τη δικτατορία στη δημοκρατία στην Ελλάδα και στην Ισπανία, μιλάει τέσσερις ξένες γλώσσες³⁴ και τέλος έχει δημοσιεύσει επιστημονικά άρθρα στο ελληνικά, αγγλικά και γαλλικά, καθώς και δύο βιβλία³⁵.

Ο κ. Καμίνης από τον Απρίλιο του 2003 έχει διαδεχθεί τον κ. Νικηφόρο Διαμαντούρο, καθηγητή Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος εξελέγη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να υπηρετήσει ως Ευρωπαίος Συνήγορος του Πολίτη³⁶.

Η Ανεξάρτητη αρχή συνεπικουρείται από πέντε βοηθούς Συνηγόρους, οι οποίοι εποπτεύουν και συντονίζουν τη λειτουργία και τα στελέχη των αντίστοιχων θεματικών Κύκλων της Αρχής:

1.1.1 Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Αντικείμενο του Κύκλου αποτελούν ζητήματα προσβολής ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα. Οι υποθέσεις που ερευνώνται καλύπτουν όλο το φάσμα της δημόσιας διοίκησης και αφορούν κυρίως προσβολές της θρησκευτικής ελευθερίας ή της αξίας του ανθρώπου, προσβολές της προσωπικής ελευθερίας από αστυνομικές ή άλλες διοικητικές αρχές, διακρίσεις με βάση την ιθαγένεια ή την εθνική καταγωγή, προβλήματα στη χορήγηση αδειών εισόδου και παραμονής αλλοδαπών, παραβιάσεις της αρχής της αξιοκρατίας κατά τη διαδικασία επιλογής προσωπικού από δημόσιους φορείς εφόσον δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του ΑΣΕΠ και προσβολές του δικαιώματος αποτελεσματικής

³⁴ Αγγλικά, Γαλλικά, Ισπανικά και Γερμανικά

³⁵ «Παράνομα αποδεικτικά μέσα και συνταγματική κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων» και «La transition constitutionnelle en Grece et en Espagne»

³⁶ Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής

δικαστικής προστασίας με την άρνηση δημόσιων αρχών να εφαρμόσουν τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις.

Βοηθός Συνήγορος είναι ο κ. Ανδρέας Τάκης, δικηγόρος, ειδικός σε θέματα συνταγματικού δικαίου και ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας. Ο κ. Τάκης σπούδασε νομικά και φιλοσοφία του δικαίου στην Αθήνα και στις Βρυξέλλες.

1.1.2 Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας

Ασχολείται με υποθέσεις οι οποίες αφορούν κυρίως στην άσκηση των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών, διαμεσολαβώντας σε περιπτώσεις κακοδιοίκησης ή παραβίασης της νομιμότητας από όργανα της διοίκησης. Στις αρμοδιότητες του Κύκλου υπάγονται υποθέσεις που συνδέονται με θέματα κοινωνικής ασφάλισης, υγείας, πρόνοιας, δημόσιας υγιεινής, δικαιωμάτων των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως επίσης και αιτήματα που αναφέρονται στην προστασία της μητρότητας, της παιδικής και της τρίτης ηλικίας. Οι υποθέσεις αφορούν κυρίως το χώρο της κοινωνικής διοίκησης και ιδιαίτερα το αντικείμενο δραστηριότητας των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας, καθώς και των φορέων που εποπτεύονται από αυτά.

Βοηθός Συνήγορος είναι η κ. Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου, δικηγόρος του Αρείου Πάγου, ειδική σε θέματα δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και διοικητικού δικαίου, ειδική επιστήμονας στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών στο Δίκαιο της Κοινωνικής Ασφάλειας. Η κ. Παπαρρηγοπούλου είναι πτυχιούχος των τμημάτων Νομικής και Πολιτικών Επιστημών – Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, έχει λάβει Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στο Δημόσιο Δίκαιο από Πανεπιστήμιο στη Γαλλία και Διδακτορικό Δίπλωμα από Πανεπιστήμιο της Γαλλίας.

1.1.3 Κύκλος Ποιότητας Ζωής

Στις αρμοδιότητες αυτού του Κύκλου εντάσσονται ζητήματα χωροταξίας, πολεοδομίας, δημοσίων έργων, πολιτισμού και περιβάλλοντος. Επίσης εξετάζει θέματα που εστιάζονται σε ζητήματα διοικητικής διαφάνειας, πληροφόρησης και επικοινωνίας των πολιτών με τη διοίκηση.

Βοηθός Συνήγορος είναι η κ. Γεωργία Γιαννακούρου, δικηγόρος Αρείου Πάγου, ειδική σε θέματα Δικαίου χωροταξίας, πολεοδομίας και περιβάλλοντος. Η κ. Γιαννακούρου αποφοίτησε με άριστα από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, έλαβε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στη Χωροταξία – Πολεοδομία σε Πανεπιστήμιο της Γαλλίας όπου εκπόνησε και τη διδακτορική της διατριβή και έλαβε με άριστα τον τίτλο του Διδάκτορος στην Πολεοδομία.

1.1.4 Κύκλος Σχέσεων Κράτους – Πολίτη

Στον Κύκλο Σχέσεων Κράτους – Πολίτη, αντικείμενο αποτελούν τα θέματα πληροφόρησης και επικοινωνίας, ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών και κακοδιοίκησης στους ΟΤΑ, τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και τους φορείς που έχουν αρμοδιότητα για τις μεταφορές, τις επικοινωνίες, την εργασία, τη βιομηχανία, την ενέργεια, τη φορολογία και γενικότερα τα δημοσιονομικά θέματα, τα τελωνεία, το εμπόριο και τις κρατικές προμήθειες, τη γεωργία, την αγροτική πολιτική και την παιδεία.

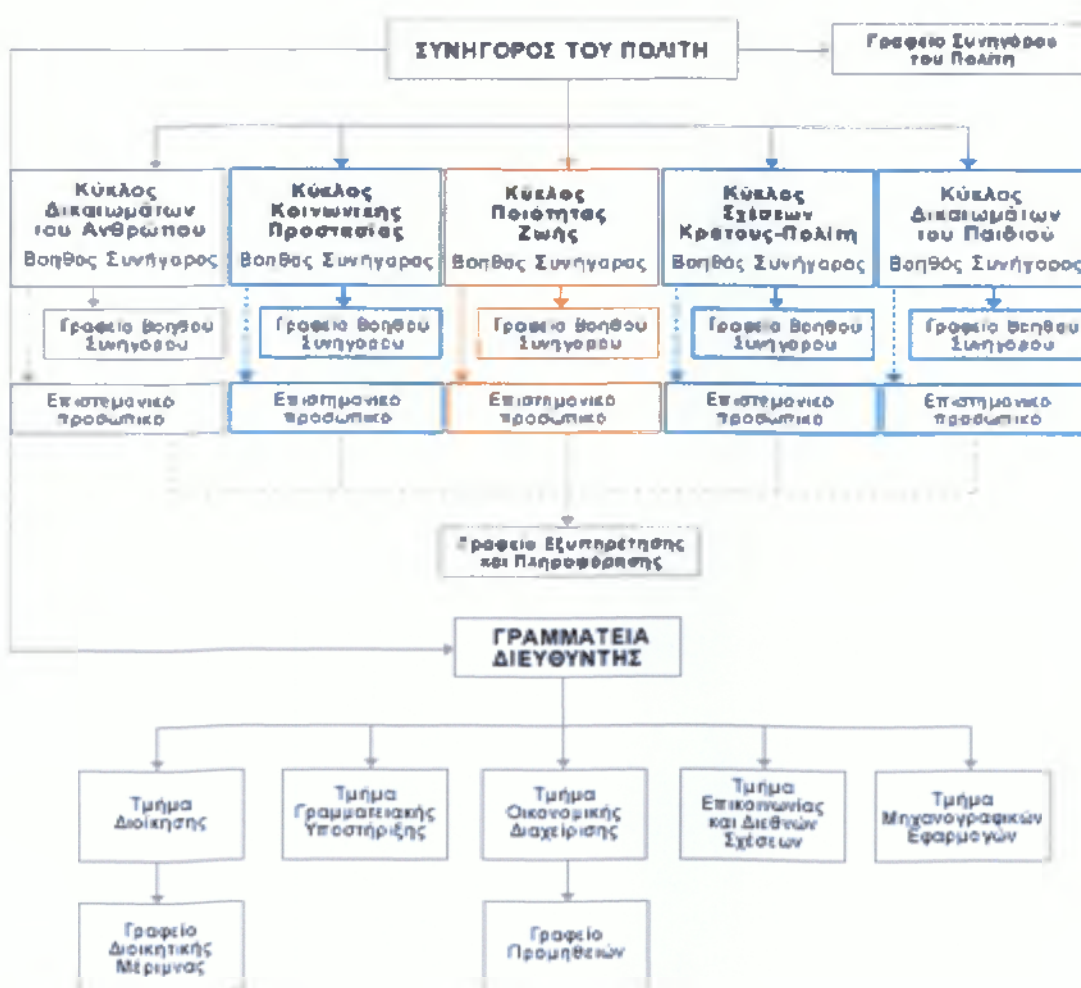
Βοηθός Συνήγορος είναι η κ. Καλλιόπη Σπανού, διοικητική επιστήμονας, ειδική σε θέματα δημόσιας διοίκησης, αναπληρώτρια καθηγήτρια Διοικητικής Επιστήμης στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η κ. Σπανού αποφοίτησε από το Τμήμα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών, της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, έλαβε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στη Διοικητική Επιστήμη από το Πανεπιστήμιο της Πικαρδίας στη Γαλλία, όπου υποστήριξε και την διδακτορική της διατριβή η οποία τιμήθηκε με επιχορήγηση για έκδοση εκ μέρους του γαλλικού κράτους.

1.1.5 Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού

Αποστολή του Κύκλου είναι η προάσπιση και η προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού. Για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος και για θέματα που ανάγονται σε δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και σε ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού.

Βοηθός Συνήγορος είναι ο κ. Γεώργιος Μόσχος, νομικός – εγκληματολόγος, ειδικός σε θέματα ανήλικων παραβατών, κοινωνικά αποκλεισμένων νέων και προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού, συνιδρυτής της Κοινωνικής Οργάνωσης Υποστήριξης Νέων «ΑΡΣΙΣ». Ο κ. Μόσχος αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και έκανε Μεταπτυχιακές σπουδές στην εγκληματολογία στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

Οργανόγραμμα

Κεφάλαιο 2: Ποιες υποθέσεις αναλαμβάνει

Ο ιδρυτικός Νόμος³⁷ καθώς και ο νέος Νόμος³⁸ του Συνηγόρου του Πολίτη προβλέπουν ορισμένες προϋποθέσεις, προκειμένου να κριθεί αν ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος για να επιλύσει κάποια υπόθεση.

2.1 Είναι αρμόδιος για υποθέσεις που αναφέρονται στις υπηρεσίες:

- Του δημοσίου.
- Των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης³⁹.
- Των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.
- Των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας⁴⁰.
- Των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημόσιων επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων των οποίων τη διοίκηση ορίζει άμεσα ή έμμεσα το δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Εξαιρούνται οι τράπεζες και το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος και για θέματα που ανάγονται σε ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που προσβάλλουν τα δικαιώματά του παιδιού.

2.2 Δεν είναι αρμόδιος:

- Αν έχουν περάσει τουλάχιστον 6 μήνες από τότε που ο πολίτης πληροφορήθηκε την τελευταία, σχετική με την υπόθεσή του, πράξη ή παράλειψη της δημόσιας διοίκησης και δεν προέβη σε καμία άλλη ενέργεια προς αυτήν.

³⁷ Νόμος 2477/1997

³⁸ Νόμος 3094/2003

³⁹ κοινότητες, δήμοι και νομαρχίες

⁴⁰ ΕΥΔΑΠ, ΟΤΕ, ΔΕΗ κ.λπ.

- Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει γεννήσει η δημιουργήσει δικαιώματα και ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός αν συντρέχει παρανομία ή αν τα δικαιώματα αυτά έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενό τους με την προστασία του περιβάλλοντος.
- Σε διαφορές μεταξύ ιδιωτών.

2.3 Στην αρμοδιότητά του δεν υπάγονται:

- Ζητήματα που εκκρεμούν ενώπιον των δικαστηρίων.
- Υποθέσεις που αφορούν την κρατική ασφάλεια.
- Θέματα που αφορούν στην υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημόσιων υπηρεσιών.
- Θέματα που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια.
- Θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα ορισμένων αρχών⁴¹ ή άλλων ανεξάρτητων διοικητικών αρχών⁴².
- Οι πράξεις Υπουργών και Υφυπουργών ως προς τη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας.
- Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για δραστηριότητες που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική ή στις διεθνείς σχέσεις της χώρας.
- Τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

⁴¹ π.χ. των δικαστικών αρχών, του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

⁴² π.χ. του ΑΣΕΠ

Κεφάλαιο 3: Τρόπος διαμεσολάβησης για την επίλυση των υποθέσεων

Κάθε πολίτης, προτού καταφύγει στην Αρχή, θα πρέπει να έχει έλθει σε επαφή με τη δημόσια υπηρεσία με την οποία σχετίζεται η υπόθεσή του. Μόνο εφόσον η επαφή αυτή με τη δημόσια υπηρεσία δεν έχει οδηγήσει σε επίλυση του προβλήματος, τότε μπορεί να καταθέσει αναφορά στον Συνήγορο του Πολίτη

3.1 Υποθέσεις που αναλαμβάνει:

- Ο Συνήγορος του Πολίτη αναλαμβάνει κάθε θέμα που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ένωσης προσώπων. Ο Συνήγορος του Πολίτη δέχεται επίσης αναφορές από κάθε άμεσα ενδιαφερόμενο παιδί ή τον ασκούντα τη γονική μέριμνα ή συγγενή έως και δεύτερου βαθμού, καθώς και από τρίτο πρόσωπο που έχει άμεση αντίληψη παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου, ως παιδί νοείται όποιος δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν αναλαμβάνει υποθέσεις σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει δημιουργήσει δικαιώματα ή ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός εάν προφανώς συντρέχει παρανομία ή έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενό τους με την προστασία του περιβάλλοντος.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει τη δυνατότητα να επιληφθεί υποθέσεων αυτεπάγγελα.

3.2 Τρόποι υποβολής της αναφοράς

Με αίτηση προς τον Συνήγορο του Πολίτη, από την οποία προκύπτουν τα στοιχεία του ενδιαφερόμενου πολίτη. Η αίτηση υποβάλλεται:

- Αυτοπροσώπως.⁴³
- Ταχυδρομικώς.⁴⁴
- Με τηλεομοιοτυπία⁴⁵.

Η αναφορά περιλαμβάνει:

- Συνοπτική περιγραφή του προβλήματος.
- Την εμπλεκόμενη δημόσια υπηρεσία.
- Τις ενέργειες που έχουν προηγηθεί.
- Τα αποτελέσματά τους.
- Κάθε αποδεικτικό στοιχείο ή πληροφορία που μπορεί να βοηθήσει στη διερεύνηση του θέματος.

3.3 Ενέργειες έρευνας και διαμεσολάβησης που προβαίνει:

- Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητάει από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη.
- Επίσης, μπορεί κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητάει τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ή άλλων ελεγκτικών σωμάτων της διοίκησης.

⁴³ Στα γραφεία του Συνηγόρου, Χατζηγιάννη Μέξη 5, 115 28 Αθήνα, κατά τις εργάσιμες ημέρες.

⁴⁴ Χατζηγιάννη Μέξη 5, 115 28 Αθήνα.

⁴⁵ FAX 210-7292129

- Για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητάει με ειδικά αιτιολογημένο έγγραφό του από ιδιώτη που κατονομάζεται στην αναφορά έγγραφα ή άλλα στοιχεία για την υπόθεση. Ο χαρακτηρισμός των στοιχείων αυτών ως απόρρητων δεν μπορεί να προβληθεί ως λόγος μη αποστολής των ζητούμενων στοιχείων. Ο Συνήγορος του Πολίτη υποχρεούται σε αυτήν την περίπτωση να διασφαλίζει τα προσωπικά και επαγγελματικά απόρρητα των ιδιωτών και να μη δημοσιεύει στοιχεία ικανά να καταστήσουν δυνατό τον προσδιορισμό τους. Σε περίπτωση που ιδιώτης αρνείται να παράσχει τα παραπάνω στοιχεία, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητήσει κατά περίπτωση τη συνδρομή δημόσιας υπηρεσίας, επαγγελματικού συλλόγου ή φορέα, καθώς και της εισαγγελικής αρχής.
- Μετά το πέρας της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη, εφόσον το απαιτεί η φύση της υπόθεσης, μπορεί να συντάξει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό και στις αρμόδιες υπηρεσίες, διαμεσολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να θέτει προθεσμία στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειές τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεών του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη, όταν η αναφορά στρέφεται κατά ιδιώτη, προβαίνει σε όλες τις ενδεικνυόμενες ενέργειες προκειμένου να εξαλειφθούν τα προβλήματα που έχουν τεθεί υπόψη του και προτείνει κάθε αναγκαίο μέτρο για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ενδιαφερόμενου παιδιού.

- Ειδικότερα, όταν οι συνθήκες λειτουργίας ενός νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, μπορεί να προτείνει τα αναγκαία οργανωτικά και λειτουργικά μέτρα. Το νομικό πρόσωπο υποχρεούται να ενημερώσει τον Συνήγορο του Πολίτη για τα μέτρα που έχει λάβει ή προτίθεται να λάβει εντός της προθεσμίας που του έχει ταχθεί.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεών του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνει σε κάθε περίπτωση τον ενδιαφερόμενο για την πρόοδο της υπόθεσής του.
- Το προσωπικό της Αρχής έχει το καθήκον να διασφαλίζει την εχεμύθεια για έγγραφα και στοιχεία των οποίων λαμβάνει γνώση στο πλαίσιο της έρευνας και είναι απόρρητα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή εξαιρούνται από το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα.

3.4 Ενέργειες που γίνονται αν διαπιστωθεί παρανομία

Αν κατά την έρευνα διαπιστωθεί παράνομη συμπεριφορά λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους της διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση στο αρμόδιο όργανο και μπορεί να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων, αν ο υπαίτιος δεν υπόκειται σε πειθαρχικό έλεγχο.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να τάσσει εύλογη προθεσμία εν όψει των περιστάσεων, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας παραγγέλλει ο ίδιος τον έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί επίσης, σε σοβαρές περιπτώσεις, να προκαλέσει με έγγραφό του προς το αρμόδιο όργανο την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου λειτουργού ή υπαλλήλου για την παράλειψη άσκησης του ενδεικνυόμενου ελέγχου.

Αν προκύψουν ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος της διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, αν κριθεί ότι υφίσταται ανάγκη παρέμβασης της αρμόδιας δικαστικής αρχής ή άλλης δημόσιας υπηρεσίας ή φορέα, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει σε αυτούς σχετική έκθεση.

3.5 Οι υποχρεώσεις των δημοσίων υπηρεσιών για συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη

Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Επίσης, οφείλουν να ενημερώσουν τον Συνήγορο του Πολίτη για τις ενέργειές τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεών του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους, εντός της προθεσμίας που τους έχει ταχθεί.

Άρνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους της διοίκησης να συνεργαστεί με τον Συνήγορο του Πολίτη κατά τη διεξαγωγή της έρευνας συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα καθήκοντος και για τα μέλη της διοίκησης λόγο αντικατάστασής τους.

Αν προκύπτει από εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας παρακωλύει, για δεύτερη φορά εντός τριετίας, το έργο της έρευνας ή αρνείται χωρίς σοβαρό λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος, μπορεί να του επιβληθεί η ποινή της οριστικής παύσης.

3.6 Ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο μιας υπόθεσης

Για να ενημερωθεί κάποιος ενδιαφερόμενος πολίτης για την πρόοδο της υπόθεσής του, τότε θα πρέπει να απευθυνθεί τηλεφωνικώς⁴⁶ στα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη και να αναφέρει τον αριθμό Πρωτοκόλλου ή το ονοματεπώνυμό του. Επίσης μπορεί να θέσει ένα ερώτημα και να το στείλει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στον αντίστοιχο Θεματικό Κύκλο.

⁴⁶ 210-7289600

Κεφάλαιο 4: Διεθνείς δραστηριότητες του Συνηγόρου του Πολίτη και Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

Οι επαφές με το διεθνές περιβάλλον συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που αναδεικνύουν οι αναφορές των πολιτών. Σημαντική είναι η συμμετοχή του Συνηγόρου του Πολίτη σε προγράμματα του Συμφώνου Σταθερότητας για τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

4.1 Συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης – Σύμφωνο Σταθερότητας

Από το 1999 ο Συνήγορος είχε αρχίσει να συνεργάζεται με το Συμβούλιο της Ευρώπης για την υλοποίηση δράσεων οικοδόμησης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, με έμφαση στη δημιουργία διαμεσολαβητικών θεσμών τύπου Ombudsman. Στόχος είναι η στήριξη των νέων θεσμών στις χώρες αυτές, η παρακολούθηση και ενίσχυσή τους, καθώς και η κατάρτιση και επιμόρφωση του προσωπικού τους. Μέσα στο 2000, μέλη του επιστημονικού προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη συμμετείχαν σε επιμορφωτικά σεμινάρια και αποστολές στα κράτη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

4.2 Διεθνής συνάντηση εργασίας: «Ο ρόλος του Συνηγόρου του Πολίτη στην προστασία του περιβάλλοντος».

Το 2001 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, διεθνής συνάντηση εργασίας των Ombudsmen των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴⁷. Η συνάντηση είχε θέμα το ρόλο των Ombudsmen σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο της συνάντησης προτάθηκε η δημιουργία ενός «δικτύου» με έδρα την Αθήνα, όπου θα καταγράφονται και θα προωθούνται το νομικό πλαίσιο κάθε χώρας σε σχέση με το περιβάλλον, οι αρμοδιότητες των Ombudsmen σε περιβαλλοντικά θέματα, η ανταλλαγή πληροφοριών και

⁴⁷ Των κρατών που συμμετέχουν στην πρώτη διεύρυνση

εμπειρίας, οι βέλτιστες πρακτικές επέμβασης, η ανάπτυξη μηχανισμών διακρατικής συνεργασίας και η ανάπτυξη κοινών θέσεων στην εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

4.3 Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

Το θεσμό του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή εισήγαγε η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υπεγράφη στο Μάαστριχτ στις 7 Φεβρουαρίου 1992. Ο ρόλος του είναι να αναλαμβάνει καταγγελίες που αφορούν περιπτώσεις κακής διοικήσεως των αρχών της Κοινότητας.

Ο Διαμεσολαβητής ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου, ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία, ενεργώντας πάντα για το συμφέρον της Ενώσεως και των πολιτών της. Λαμβάνει καταγγελίες από πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιχείρηση ή σύλλογο με έδρα σε ένα κράτος – μέλος, διεξάγει τις έρευνες που κρίνει δικαιολογημένες για εξέταση των περιπτώσεων κακής διοικήσεως⁴⁸, αναζητεί επίλυση βάσει φιλικού διακανονισμού η οποία να ικανοποιεί τον καταγγέλλοντα, κάνει συστάσεις στα θεσμικά όργανα της Κοινότητας και συντάσσει έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις υποθέσεις κακοδιοίκησης που έχουν διαπιστωθεί.

4.4 Πως υποβάλλεται καταγγελία

Η καταγγελία γίνεται με επιστολή όπου εκτίθενται οι λόγοι και όλα τα απαιτούμενα έγγραφα, συμπληρώνοντας τα προσωπικά στοιχεία του ενδιαφερόμενου. Οι καταγγελίες μπορούν να γίνουν σε οποιαδήποτε από τις γλώσσες των κρατών – μελών και δεν πρέπει να αφορούν γεγονότα που εκκρεμούν στα δικαστήρια.

Μετά την καταγγελία, ο Διαμεσολαβητής προβαίνει σε επίλυση βάσει φιλικού διακανονισμού η οποία όμως να ικανοποιεί τον καταγγέλλοντα. Εάν αυτή η προσπάθεια αποτύχει, τότε πληροφορεί και κάνει συστάσεις προς το σχετικό όργανο για την επίλυση της υπόθεσης. Το όργανο πρέπει να

⁴⁸ Τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας υποχρεούνται να παρέχουν στον Διαμεσολαβητή τις πληροφορίες που ζητεί

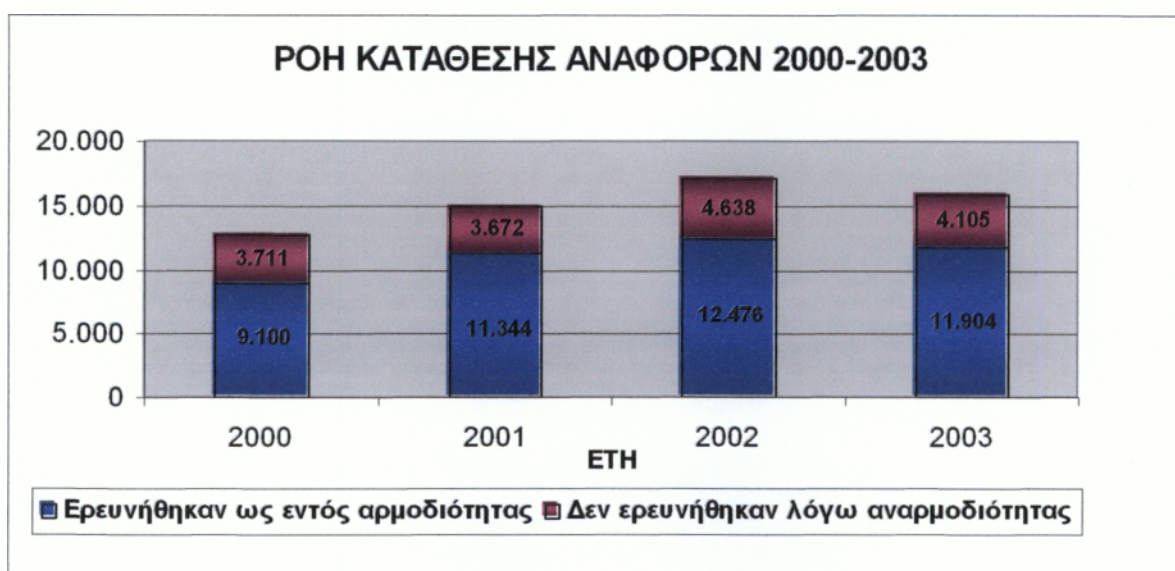
απαντήσει στον Διαμεσολαβητή εντός τριμήνου. Σε κάθε περίπτωση ο Διαμεσολαβητής πρέπει να ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο για την πρόοδο της υπόθεσής του. Εάν κατά την εξέταση αντιληφθεί πράξεις που εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο, τότε ειδοποιεί τις αρμόδιες αρχές.

Μέρος Γ': Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Ο.Τ.Α.

Κεφάλαιο 1: Οι υποθέσεις που απασχόλησαν την Συνηγορική Αρχή τα έτη 2000 -2003

Από την 1^η Ιανουαρίου του 2000 έως την 31^η Δεκεμβρίου του 2003, η Συνηγορική Αρχή έχει δεχθεί συνολικά 60.952 αναφορές, από τις οποίες ερευνήθηκαν ως εντός αρμοδιότητας οι 44.824 ενώ οι υπόλοιπες 16.126 τέθηκαν στο αρχείο λόγω αναρμοδιότητας. Την περίοδο 2000 – 2002 παρατηρείται μία συνεχόμενη αύξηση κατάθεσης αναφορών, ενώ το 2003 ήταν το πρώτο έτος κατά το οποίο σημειώθηκε μία μείωση του συνολικού αριθμού των νέων αναφορών που υποβλήθηκαν στην Αρχή. Διατηρήθηκε, πάντως, ο υψηλός αριθμός νέων αναφορών και φαίνεται έτσι να παγκώνεται η σταθεροποίηση σε υψηλά επίπεδα. Όλα τα παραπάνω αποτυπώνονται στο ακόλουθο γράφημα:

Γράφημα Ι

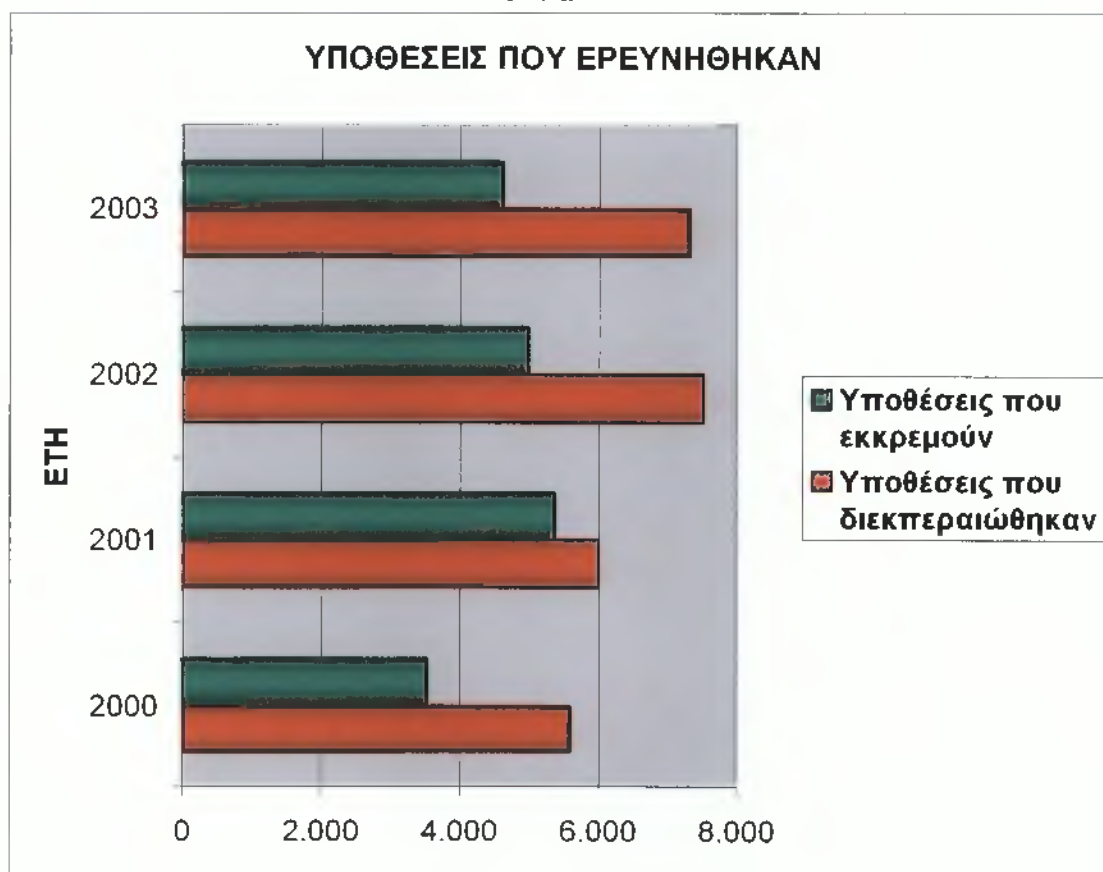

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις 2000 – 2003

1.1 Έκβαση των αναφορών που ερευνήθηκαν

Από το σύνολο των αναφορών που ερευνήθηκαν κατά τα έτη 2000 – 2003, ο αριθμός των υποθέσεων που διεκπεραιώθηκαν φτάνει τις 26.390, ενώ ο αριθμός των υποθέσεων που παρέμειναν σε εκκρεμότητα αγγίζει τις 18.434. Το γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζει τον αριθμό των υποθέσεων που ερευνήθηκαν ανά έτος:

Γράφημα 2

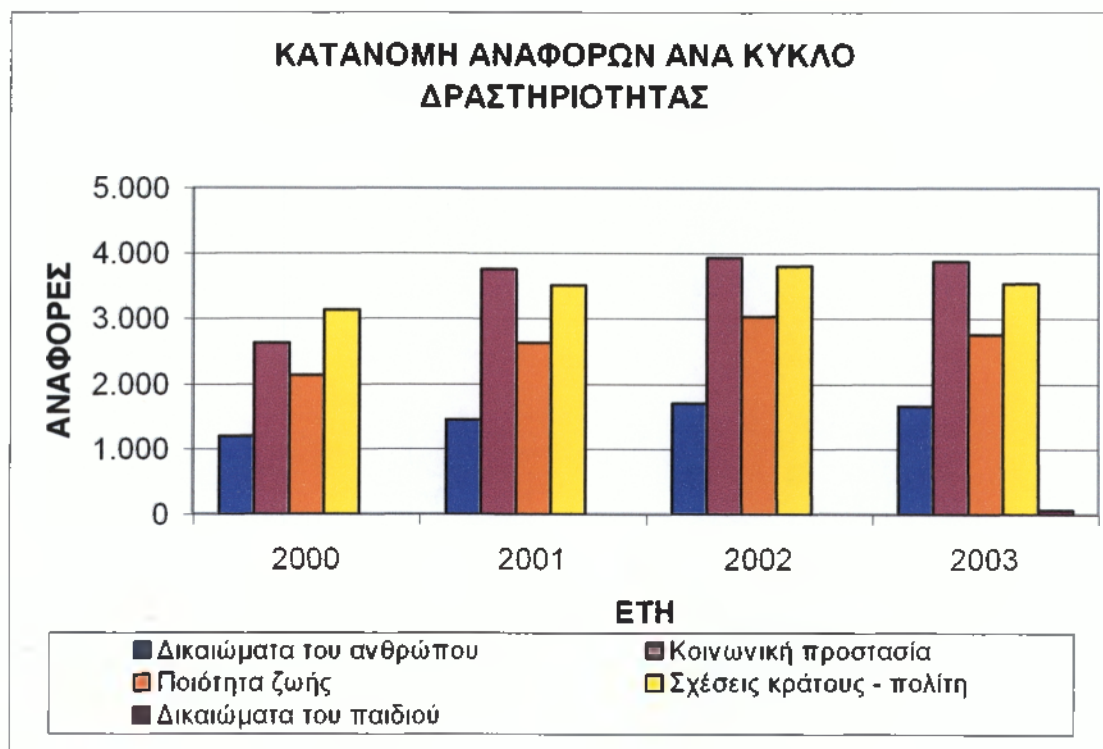

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις 2000 – 2003

1.2 Αναφορές ανά Κύκλο δραστηριότητας

Στο παρακάτω γράφημα παρατίθεται η κατανομή των αναφορών που ερευνήθηκαν ως εντός αρμοδιότητας ανά Κύκλο δραστηριότητας της Αρχής:

Γράφημα 3

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις – Συνήγορος του Πολίτη

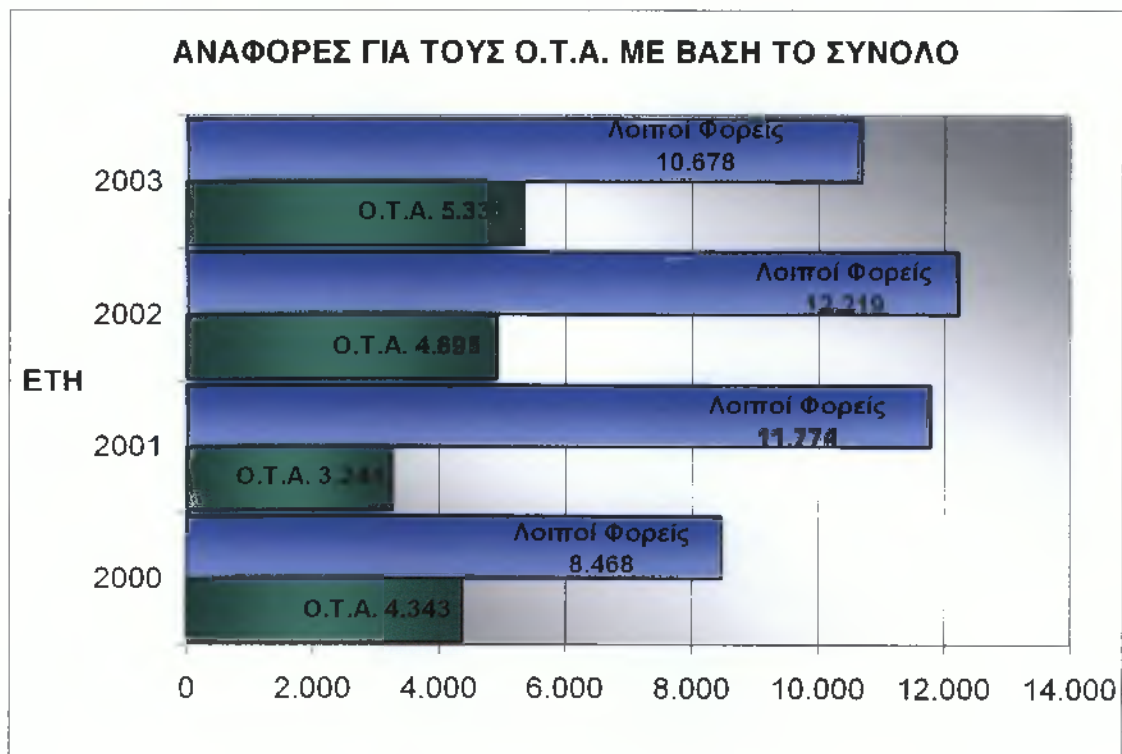
Οι Κύκλοι Κοινωνικής Προστασίας, Ποιότητας Ζωής και Σχέσεων κράτους – πολίτη παρουσιάζουν το μεγαλύτερο αριθμό αναφορών ανά έτος. Αντίθετα ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου παρουσιάζει το μικρότερο αριθμό αναφορών αν εξαιρεθεί ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού που ξεκίνησε την λειτουργία του μέσα στον Ιούλιο του 2003 και η ύπαρξή του δεν είχε γίνει ακόμα γνωστή στο ευρύ κοινό.

Κεφάλαιο 2: Οι υποθέσεις για τους Ο.Τ.Α.

Κατά το έτος 2000 το σύνολο των αναφορών ανερχόταν στις 12.811, από τις οποίες στις 4.343 εμπλέκονται Ο.Τ.Α., δηλαδή ποσοστό 33,9% και στις υπόλοιπες 8.468 όλοι οι υπόλοιποι φορείς⁴⁹. Το έτος 2001 ο αριθμός των αναφορών ήταν 15.018, από τις οποίες οι 3.244 αφορούσαν Ο.Τ.Α. ποσοστό 21,6% και οι υπόλοιπες 11.774 αφορούσαν τους υπόλοιπους φορείς. Αντίστοιχα, το έτος 2002 οι αναφορές για τους Ο.Τ.Α ήταν 4.895 ποσοστό 28,6%, για τους υπόλοιπους φορείς 12.219 από το σύνολο που ήταν 17.114. Τέλος, το έτος 2003 η Αρχή δέχθηκε 16.009 αναφορές, 5.331 για τους Ο.Τ.Α. ποσοστό 33,3% και 10.678 για τους άλλους φορείς.

Στο γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνεται καλύτερα το πόσο απασχόλησαν την Αρχή οι δύο βαθμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνολικά τα τελευταία έτη:

Γράφημα 4

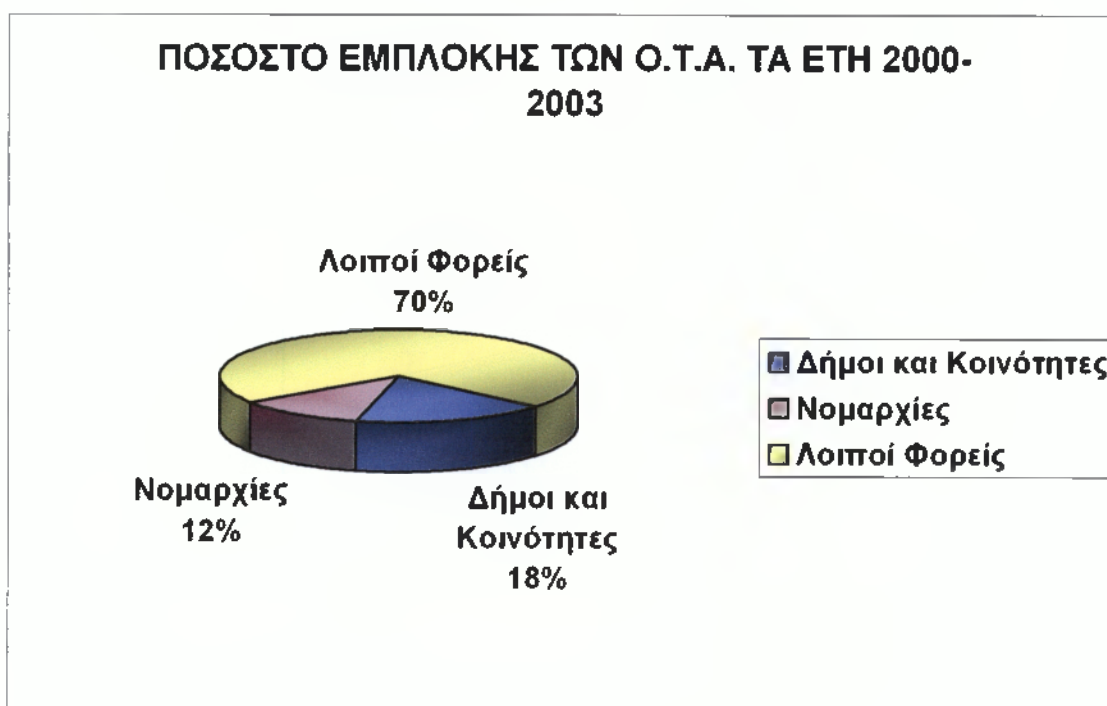

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις – Συνήγορος του Πολίτη

⁴⁹ Υπουργεία, ασφαλιστικοί φορείς, Ν.Π.Ι.Δ. και Δ.Ε.Κ.Ο.

Οι υποθέσεις που απασχόλησαν περισσότερο την Αρχή, ήταν οι 2 βαθμοί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης⁵⁰, αφού παρουσιάζουν ποσοστό 30% επί του συνόλου των αναφορών σε σχέση με τους υπόλοιπους φορείς. Συγκεκριμένα το ποσοστό των δήμων και κοινοτήτων ανέρχεται στο 18%, ενώ των νομαρχιών στο 12%:

Γράφημα 5

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις – Συνήγορος του Πολίτη

2.1 Οι δυσλειτουργίες των Ο.Τ.Α.

Οι δυσλειτουργίες των Ο.Τ.Α. συνίστανται κυρίως σε φαινόμενα κακοδιοίκησης και σε μη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας. Αυτό οφείλεται στην έλλειψη κατάλληλης στελέχωσης και υποδομής και σε εσφαλμένη αντίληψη για το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ακόμα η εκδήλωση των δυσλειτουργιών μπορεί να οφείλεται σε κενά αρμοδιοτήτων αλλά και σε συνειδητά παράνομη συμπεριφορά εμπλεκομένων φορέων.

⁵⁰ Δήμοι και Νομαρχίες.

Η πεποίθηση αυτή εκφράζει ένα μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης και δημιουργεί ερωτηματικά για τη συνολική λειτουργία του δημοκρατικού συστήματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της χώρας, ιδίως μετά τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις των τελευταίων ετών, δηλαδή τη μεταφορά αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση στην τοπική αυτοδιοίκηση. Ο στόχος της μεταφοράς των αρμοδιοτήτων είναι η λήψη αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο, μέσω μηχανισμών οι οποίοι θα βρίσκονται πιο κοντά στην τοπική κοινωνία.

Όμως, η αδυναμία των Ο.Τ.Α. να ασκήσουν αρμοδιότητες σε σχέση με τις περιφερειακές υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης αφορά τα παρακάτω επίπεδα:

- Μη τήρηση νομίμων διαδικασιών
- Τη μη εφαρμογή διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας και τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων.
- Την παράλειψη άσκησης ελέγχου νομιμότητας από τους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών, οι οποίοι υποχρεούνται να διενεργούν τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Αδυναμία του προσωπικού να ανταποκριθεί λόγω έλλειψης εξειδίκευσης και κατάλληλης κατάρτισης.
- Κακή οικονομική διαχείριση.
- Ανύπαρκτη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών

Εκτός των προβλημάτων κακοδιοίκησης που παρουσιάζονται στους Ο.Τ.Α., θα πρέπει να επισημανθεί το φαινόμενο αδιαφορίας τους για συνεργασία με το θεσμό του Συνηγόρου. Ωστόσο αυτό δεν χαρακτηρίζει το σύνολο των Ο.Τ.Α., αφού πολλοί συνεργάζονται και αποδέχονται με θετικό πνεύμα τη διαμεσολάβηση, προσπαθώντας να ξεπερνούν τις νομοθετικές και λειτουργικές αδυναμίες.

2.2 Τα προβλήματα κακοδιοίκησης των Ο.Τ.Α. ανά θεματικό Κύκλο του Συνηγόρου

Η πλειοψηφία των υποθέσεων που σχετίζονται με Ο.Τ.Α. παρατηρούνται στον τομέα ποιότητας ζωής καθώς και σε εκείνον των σχέσεων Ο.Τ.Α. – πολιτών. Επίσης, η μειοψηφία των υποθέσεων αποτελείται από τα θέματα κοινωνικής πρόνοιας και δικαιωμάτων του ανθρώπου. Οι περισσότερες υποθέσεις που αφορούν τους Ο.Τ.Α. περιέχονται στους Κύκλους Ποιότητας Ζωής και Σχέσεων Κράτους – Πολίτη, ενώ στον Κύκλο Κοινωνικής Προστασίας οι περισσότερες περιπτώσεις σχετίζονται με ασφαλιστικούς φορείς⁵¹.

Ακολουθεί κατηγοριοποίηση των περισσότερων προβλημάτων κακοδιοίκησης που παρουσιάζουν οι Ο.Τ.Α. ανά θεματικό Κύκλο, με σκοπό την καλύτερη αποτύπωσή τους.

2.2.1 Θέματα ποιότητας ζωής

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται προβλήματα σε:

- **Άδειες λειτουργίας καταστημάτων και προβλήματα από τη λειτουργία τους.** Λειτουργία καταστημάτων με ή χωρίς οικοδομική άδεια και νομιμότητα χορήγησης άδειας λειτουργίας όσον αφορά τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης.
- **Απαλλοτριώσεις, αποζημιώσεις.** Καθυστέρηση καταβολής αποζημιώσεων.
- **Αποκατάσταση ζημιών.** Καθυστέρηση καταβολής αποζημιώσεων από ζημιές που προκλήθηκαν από κατασκευή έργων.⁵²

⁵¹ Ι.Κ.Α., Ο.Γ.Α., Τ.Ε.Β.Ε.

⁵² Κακοτεχνίες, έλλειψη συντήρησης

- **Αυθαίρετα, κατεδαφίσεις.** Μη κατεδάφιση αυθαιρέτων και μη επιβολή προστίμων.
- **Γεωτρήσεις, υλοτομήσεις.** Παράνομες γεωτρήσεις ή υλοτομήσεις.
- **Δημόσια έργα.** Μη καταβολή οφειλόμενων ποσών λόγω διαπίστωσης τεχνικών ελλείψεων. Διαφωνίες στον τρόπο υπολογισμού των αμοιβών.
- **Εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων, τροποποιήσεις, παραδοσιακοί οικισμοί.** Παράνομες εντάξεις σε σχέδια πόλεως, τροποποιήσεις σχεδίων και θέματα προστασίας παραδοσιακών οικισμών.
- **Ιδιοκτησιακό καθεστώς.** Χαρακτηρισμοί ή αποχαρακτηρισμοί εκτάσεων⁵³.
- **Οικοδομικές Άδειες.** Παράνομες εκδόσεις αδειών, ελλιπής έλεγχος της κατασκευής σύμφωνα με την εκδοθείσα άδεια.
- **Καταπατήσεις εκτάσεων.** Καταπατήσεις κοινόχρηστων χώρων⁵⁴.
- **Συνδέσεις με δίκτυα⁵⁵.** Μη πραγματοποίηση συνδέσεων, ατελείς συνδέσεις με δίκτυο και παράνομες συνδέσεις.
- **Λειτουργία υπηρεσιών.** Μη εύρυθμη λειτουργία υπηρεσιών⁵⁶.
- **Περιβάλλον, χωροθετήσεις.** Επιπτώσεις στο περιβάλλον από χωροθετήσεις ή λειτουργία βιομηχανιών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας οι υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού εμφανίζουν μεγαλύτερο βαθμό εμπλοκής. (ποσοστό 59%) σε θέματα αστικού και φυσικού περιβάλλοντος από εκείνες των Ο.Τ.Α. Β' βαθμού (ποσοστό 41%).

⁵³ Δασικές εκτάσεις, ρέματα κ.α.

⁵⁴ Αιγιαλοί, δάση, δρόμοι

⁵⁵ ΕΥΔΑΠ, ΟΤΕ, ΔΕΗ

⁵⁶ Απώλεια φακέλων, καθυστερήσεις στην διεκπεραίωση υποθέσεων.

Γράφημα 6

Πηγή: Συνήγορος του Πολίτη

Αναλύοντας τα στοιχεία που αφορούν τους ΟΤΑ Α' Βαθμού διαπιστώνεται ότι οι μεγαλύτερες συχνότητες εμφανίζονται σε θέματα εφαρμογής πολεοδομικών σχεδίων, λειτουργίας υπηρεσιών, αδειών λειτουργίας καταστημάτων και αυθαιρέτων κατασκευών.

Αντίστοιχα, με τα στοιχεία για τους ΟΤΑ Β' βαθμού φαίνεται ότι οι μεγαλύτερες συχνότητες διαπιστώνονται σε θέματα συνθηκών λειτουργίας παραγωγικών μονάδων, αυθαιρέτων κατασκευών, οικοδομικών αδειών και εφαρμογής ή τροποποίησης πολεοδομικών σχεδίων.

Η κατηγορία των αδειών λειτουργίας καταστημάτων έχει άμεση σχέση με οικονομικά συμφέροντα των πολιτών και έτσι αποτελεί μια από τις πλέον ευαίσθητες κατηγορίες υποθέσεων. Η πλημμελής άσκηση καθηκόντων των Ο.Τ.Α μπορεί να αποτελέσει πηγή κινδύνου για τους πολίτες σε περιπτώσεις δημιουργίας περιβαλλοντικών προβλημάτων ή ακόμα και δημιουργίας προβλημάτων ασφαλείας.

Όμως το μεγαλύτερο ενδιαφέρον το παρουσιάζει το ζήτημα των αυθαιρέτων κατασκευών. Η προσπάθεια του Συνηγόρου του Πολίτη συναντά εμπόδια αφού τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης κατά καιρούς εμφανίζουν το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ως προτιθέμενο να προβεί σε μαζική νομιμοποίηση αυθαιρέτων κτισμάτων. Η μεγάλη καθυστέρηση κατά τη διαδικασία διάγνωσης και πιστοποίησης των αυθαιρέτων, ο πιθανός χρηματισμός δημοσίων υπηρεσιών⁵⁷ συμβάλλουν στην επικράτηση της αυθαιρεσίας. Επίσης, η χρονοβόρος και επομένως αναποτελεσματική παρέμβαση της Δικαιοσύνης και η απροθυμία των νομαρχών να συστήνουν συνεργεία κατεδαφίσεων έχουν ως αποτέλεσμα την παγίωση της κοινής πεποίθησης ότι η παρανομία επιβραβεύεται, επομένως και επιβάλλεται.

Πρέπει να σημειωθεί το γεγονός ότι πολλές φορές οι νομάρχες αδιαφορούν να συστήσουν συνεργεία κατεδαφίσεως με αποτέλεσμα η ευθύνη να μην περιορίζεται μόνο σε αυτούς, αφού οι γενικοί γραμματείς των περιφερειών απέχουν συστηματικά από την άσκηση του ελέγχου νομιμότητας και την επιβολή των νομίμων πειθαρχικών ή άλλων κυρώσεων. Έτσι, οι αρμοδιότητες για τις κατεδαφίσεις βρίσκονται μεταξύ των διαφόρων επιπέδων της κεντρικής διοίκησης και των ΟΤΑ, ενώ η αυθαιρεσία διογκώνεται, δημιουργώντας παράλληλα και τις προϋποθέσεις ανάπτυξης φαινομένων διαφθοράς.

Το φαινόμενο της παράνομης δόμησης αποτελεί ένα από τα αίτια πρόκλησης καταστροφών του δασικού πλούτου της χώρας αφού, παρά την απόλυτη απαγόρευση χρήσεως γης των δασικών εκτάσεων που έχουν καεί και την κήρυξή τους ως αναδασωτέες. Οι χωρίς μέτρο επεμβάσεις στη φύση οδηγούν σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η στάση του κράτους αποδεικνύει ότι ή δεν έχει ακόμα αντιληφθεί το μέγεθος του προβλήματος ή ότι ακολουθεί παράλογη πολιτική, αδιαφορώντας για τις συνέπειες.

⁵⁷ Πολεοδομία, Αστυνομικές Αρχές, Κτηματολόγιο

2.2.2 Θέματα σχέσεων Ο.Τ.Α. – πολιτών

Οι Ο.Τ.Α. παρουσιάζουν μεγάλες λειτουργικές ελλείψεις σε σχέση με τις διοικητικές υπηρεσίες που παρέχουν. Τα πολλά προβλήματα που προκύπτουν κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- **Αντικειμενική ευθύνη Ο.Τ.Α.** Μη καταβολή αποζημιώσεων για ζημιές που υπέστησαν οι πολίτες από κακή ποιότητα και κακή συντήρηση του δημοτικού οδικού δικτύου.
- **Άδειες κυκλοφορίας αυτοκινήτων, οδήγησης και εκπαίδευσης οδηγών.** Απώλεια αρχείων και καθυστέρηση διαδικασιών χορήγησης των σχετικών αδειών.
- **Αποφάσεις δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.** Καθυστερήσεις στην αποστολή των δημοτικών και κοινοτικών αποφάσεων προς την περιφέρεια για έγκριση.
- **Αρχή της διαφάνειας.** Καθυστέρηση ή άρνηση χορήγησης πιστοποιητικών, βεβαιώσεων, αντιγράφων καθώς και καθυστέρηση επίλυσης υποθέσεων των πολιτών.
- **Διαδικασίες πρόσληψης ή κατάταξης προσωπικού, λύση της σύμβασης εργασίας προσωπικού των Ο.Τ.Α.** Παράνομες προσλήψεις και κατατάξεις προσωπικού.
- **Δημοτικά – Κοινοτικά Νεκροταφεία.** Υποθέσεις οικονομικών δικαιωμάτων των Ο.Τ.Α. από την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας, ύδρευσης, συντήρησης τάφων, φύλαξης οστών σε νεκροταφεία.
- **Χρηματικές οφειλές προς ιδιώτες από προμήθειες και εκτέλεση δημοτικών - κοινοτικών έργων.** Μεγάλες καθυστερήσεις σε πληρωμές προμηθευτών για μεγάλες προμήθειες στην εκτέλεση δημοτικών και κοινοτικών έργων.

- **Εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων.** Μη συμμόρφωση των ΟΤΑ σε δικαστικές αποφάσεις.
- **Τροχαίες παραβάσεις.** Υπερβολικά πρόστιμα και ποινές για τροχαίες παραβάσεις λόγω της ελλιπούς πληροφόρησης των πολιτών ως προς τις αρμοδιότητες των οργάνων της Δημοτικής Αστυνομίας.
- **Απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων αυτοκινήτων.** Καθυστέρηση των διαδικασιών απομάκρυνσης εγκαταλελειμμένων αυτοκινήτων από κοινόχρηστους χώρους.
- **Δημοτικά και κοινοτικά τέλη.** Αδικοιολόγητη επιβολή και είσπραξη τελών, μεγάλο ύψος και προσαυξήσεις και μη ανταπόδοση οφειλομένων υπηρεσιών.
- **Υπηρεσιακή διαδικασία για τη χορήγηση ή ανάκληση των αδειών.** Ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων όπως περίπτερα, φαρμακεία, λαϊκές αγορές. Στην κατηγορία αυτή εξετάζεται η καθυστέρηση προώθησης των διαδικασιών και η έλλειψη συνεργασίας των συναρμόδιων υπηρεσιών.

Στα ζητήματα αναφορών που αφορούν τις σχέσεις του κράτους με τον πολίτη παρουσιάζεται ο μεγαλύτερος αριθμός λειτουργικών και διοικητικών προβλημάτων στους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού. Αντίθετα, οι ΟΤΑ Β΄ Βαθμού εμφανίζουν μεγαλύτερη επάρκεια.

Τα δύο επίπεδα φορέων ΟΤΑ Α΄ και Β΄ Βαθμού έχουν κοινό σημείο αναφοράς την παραβίαση της αρχής της διαφάνειας, που εκδηλώνεται μέσω την άρνησης ή υπέρμετρης καθυστέρησης στην διεκπεραίωση κατατεθέντων αιτημάτων πολιτών και στη χορήγηση των αιτούμενων στοιχείων και έγγραφων.

2.2.3 Θέματα κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας

Το σύνολο των αναφορών της κατηγορίας αυτής έχει σχέση με ζητήματα που αφορούν περισσότερο τον Β΄ βαθμό της τοπικής αυτοδιοίκησης.

- **Κοινωνική ασφάλιση.** Απονομή συντάξεων αγωνιστών εθνικής αντίστασης όπως και εφάπαξ οικονομική παροχή.
- **Ασφάλιση υγείας.** Κανόνες που ακολουθούνται από υγειονομικές επιτροπές για την έγκριση χορήγησης άδειας ασκήσεως συγκεκριμένου επαγγέλματος.
- **Δαπάνες νοσηλείας και αμοιβές ιατρών οι οποίοι συνεργάζονται με το Δημόσιο.** Η κατηγορία αυτή αφορά μεγάλο αριθμό πολιτών, αφού αρκετοί πολίτες επισκέπτονται γιατρούς που συνεργάζονται με το δημόσιο.

Χαρακτηριστική είναι η αδυναμία των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων να εκταμιεύσουν τα απαραίτητα ποσά στους πολίτες, που οφείλεται είτε στην λειτουργική αδυναμία του εκάστοτε Ο.Τ.Α. είτε σε καθυστερήσεις που προέρχονται από άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

2.2.4 Θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου

Η κατηγορία αυτή εμφανίζει το μικρότερο αριθμό των αναφορών με αποτέλεσμα η κατηγοριοποίηση να είναι αδύνατη, προκύπτουν όμως ζητήματα προσβολής ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η χρησιμοποίηση δημοτικών κοιμητηρίων για εισπρακτικούς σκοπούς και η υπέρογκη κοστολόγηση τάφων⁵⁸.

⁵⁸ Ατομικό και κοινωνικό δικαίωμα.

Κεφάλαιο 3: Υποθέσεις - Περιπτωσιολογία

Κατά τη διάρκεια της έρευνας απαραίτητη ήταν η επίσκεψη στα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη, με σκοπό τη συλλογή πληροφοριών για κάποιες σημαντικές υποθέσεις των ετών 2000 – 2003. Αξιοσημείωτη ήταν η συμβολή της κυρίας Γκούμα Αικατερίνης, ειδική επιστήμονα του Κύκλου Σχέσεων Κράτους – Πολίτη.

3.1 Μη νόμιμη επιβολή εισφοράς δεύτερης κατοικίας από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χαλκιδικής.

Η υπόθεση αυτή απασχολεί το Συνήγορο από το 2001 αλλά δεν έχει περατωθεί μέχρι σήμερα και αφορά την επιβολή εισφοράς δεύτερης κατοικίας από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χαλκιδικής⁵⁹.

Η Ν.Α. Χαλκιδικής, το 2001, είχε στείλει έντυπο στους κατόχους δεύτερης κατοικίας με το οποίο τους καλούσε να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούσαν το εμβαδόν, την περιοχή και τις συνθήκες πρόσβασης σχετικά με το ακίνητο. Οι πολίτες ενημερώθηκαν ότι είχε αποφασισθεί από το Νομαρχιακό Συμβούλιο η επιβολή εισφοράς στους κατόχους δεύτερης κατοικίας και οι απαντήσεις στα ερωτήματα θα λαμβάνονταν υπόψη για τον προγραμματισμό και σχεδιασμό των δράσεων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμανε ότι για να χαρακτηριστεί αυτή η εισφορά ως ανταποδοτική θα πρέπει κατά πρώτον να αποτελεί αντάλλαγμα ειδικής παροχής και κατά δεύτερον το ύψος της να είναι ανάλογο με το ύψος της αντιπαροχής. Έτσι λοιπόν η Συνηγορική Αρχή κάλεσε την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χαλκιδικής να δώσει διευκρινίσεις σχετικά με τα δύο προαναφερόμενα ζητήματα.

⁵⁹ Η υπόθεση αυτή εντάσσεται στον Κύκλο Σχέσεων κράτους - πολίτη.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χαλκιδικής στην απάντησή της ανέφερε ότι οι χρηματοδοτήσεις που κατανέμει η Ελληνική πολιτεία στους Νομούς με βάση το κριτήριο πληθυσμού δεν επαρκούν για να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα που δημιουργούνται⁶⁰. Έτσι με αυτή την εισφορά αποσκοπεί να συγκεντρώσει τα απαραίτητα έσοδα για:

- Την κατασκευή δρόμων.
- Την αντιμετώπιση ρύπανσης των ακτών.
- Επέκταση συστήματος υγείας και πρόνοιας.
- Δημιουργία μηχανισμών ελέγχου και καταστολής πυρκαγιών.

Επίσης, επισήμανε ότι το ύψος της εισφοράς προσδιορίζεται ανάλογα με τα τετραγωνικά μέτρα της κατοικίας, αφού η προσέγγιση των μεγάλων κατοικιών είναι περισσότερο δαπανηρή, ενώ οι δαπάνες για τις μικρές κατοικίες είναι μικρότερες.

Ο Συνήγορος του Πολίτη με τη σειρά του, κάλεσε την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση να μην υλοποιήσει την απόφασή της, η οποία **δεν είναι νόμιμη** για τους παρακάτω λόγους:

- Τα έργα που θα εκτελεσθούν από τα έσοδα της εισφοράς δεν θα ωφελήσουν μόνο τους ιδιοκτήτες δεύτερης κατοικίας αλλά το σύνολο των κατοίκων του Νομού.
- Δεν υπάρχει σχέση μεταξύ των εσόδων αυτών και των δαπανών για τις οποίες τα έσοδα αυτά θα διατεθούν.
- Για να επιβληθεί αυτή η εισφορά, η οποία ουσιαστικά αποτελεί φόρο, τότε απαιτείται τυπικός νόμος.

⁶⁰ Προβλήματα σε ένα Νομό 100.000 κατοίκων, τη στιγμή που οι πολίτες οι οποίοι διαμένουν στο Νομό ξεπερνούν τις 250.000.

Στο τελευταίο αυτό έγγραφο της Συνηγορικής Αρχής, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χαλκιδικής δεν έχει δώσει καμία απάντηση, αγνοώντας έτσι τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου. Τέλος, το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης απαντώντας σε σχετικό ερώτημα του Συνηγόρου του Πολίτη, επιβεβαίωσε ότι όντως η απόφαση της Νομαρχίας πάσχει ως προς την νομιμότητά της.

3.2 Παραβίαση όρων άδειας λειτουργίας επιχείρησης

Χονδρεμπορική εταιρία φρούτων και λαχανικών πήρε άδεια από την Πολεοδομία της Ναυπάκτου για να κατασκευάσει ανοιχτό υπόστεγο 600 τ.μ. για στάθμευση φορτηγών στην περιοχή Λυγιά της Ναυπάκτου. Αντ' αυτού κατασκεύασε σε άλλη θέση κλειστές αποθήκες 1.800 τ.μ., που χρησιμοποιούσε για αποθήκευση, διατήρηση και μεταφόρτωση νωπών προϊόντων ενώ λειτουργεί με άδεια πολυκαταστήματος τροφίμων⁶¹.

Οι κάτοικοι της περιοχής διαμαρτυρήθηκαν για την παράνομη κατασκευή, τις απαράδεκτες συνθήκες υγιεινής⁶² και τον θόρυβο από την φορτοεκφόρτωση των μεγάλων φορτηγών. Προσέφυγαν στο Δημοτικό και Νομαρχιακό Συμβούλιο, στο Αστυνομικό Τμήμα της Ναυπάκτου, στην Πολεοδομία της Ναυπάκτου και στη ΔΕΗ⁶³. Οι ενέργειες αυτές δεν απέδωσαν και έτσι η επιχείρηση μέσω μικροπροστίμων συνέχισε κανονικά τη λειτουργία της.

Μετά από τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη, έγινε αυτοψία από τη Διεύθυνση Πολεοδομικών εφαρμογών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αιτωλοακαρνανίας, με αποτέλεσμα το κτίσμα να χαρακτηριστεί αυθαίρετο και να σφραγιστεί. Επιβλήθηκαν τα νόμιμα πρόστιμα και διακόπηκε η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος από τη Δ.Ε.Η. της Ναυπάκτου.

Η εταιρία με φάκελο που απέστειλε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ζήτησε την αναθεώρηση της αρχικής άδειας και τη μετατροπή της χρήσης της σε πολυκατάστημα τροφίμων.

⁶¹ Η υπόθεση αυτή αναφέρεται στον Κύκλο Ποιότητας Ζωής.

⁶² Σάπια απόβλητα, δυσσομία, έντομα και ποντίκια.

⁶³ Η επιχείρηση χρησιμοποιούσε εργοταξιακό ρεύμα

Η τοπική αυτοδιοίκηση αρνήθηκε να εκδώσει την άδεια λειτουργίας αφού διαπίστωσε ότι:

- Δεν έχει πραγματοποιηθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την συγκεκριμένη περιοχή.
- Η Διεύθυνση Υγείας δεν πιστοποιεί την μη ύπαρξη προβλημάτων για τη δημόσια υγεία.

Στη συνέχεια η Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης χαρακτήρισε ότι οι εγκαταστάσεις προορίζονται για αποθήκευση, συντήρηση σε ψυγεία και εμπορία φρούτων και λαχανικών. Ο χαρακτηρισμός αυτός απέκλειε την επαναλειτουργία της εταιρίας ως πολυκατάστημα τροφίμων. Λόγω των παραπάνω, ο διευθυντής της συγκεκριμένης υπηρεσίας απομακρύνθηκε και ο νέος διευθυντής χαρακτήρισε τις εγκαταστάσεις ως πολυκατάστημα τροφίμων. Επίσης, επέτρεψε στην Πολεοδομία να νομιμοποιήσει τις οικοδομικές παραβάσεις και στη Δ.Ε.Η. να επανηλεκτροδοτήσει τις εγκαταστάσεις της εταιρίας.

Όμως, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε τις παρανομίες των υπηρεσιών της Νομαρχίας και ζήτησε τον επανέλεγχο του φακέλου και τη διενέργεια πειθαρχικού ελέγχου σε βάρος των υπευθύνων. Το αποτέλεσμα ήταν η οριστική διακοπή της λειτουργίας των εγκαταστάσεων της επιχείρησης και η απομάκρυνση του Διευθυντή της υπηρεσίας Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας της Νομαρχίας.

3.3 Παρατυπίες και παραλήψεις κατά την στελέχωση των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών

Πολλές αναφορές κατατέθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη από πολίτες σχετικά με παρατυπίες και παραλείψεις των Κ.Ε.Π. από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού⁶⁴. Παρατηρήθηκε ότι πολλοί από τους υποψηφίους που προσλήφθηκαν δε διέθεταν τα απαραίτητα προσόντα, γεγονός το οποίο προκάλεσε την αντίδραση των υπολοίπων συνυποψήφιων.

⁶⁴ Η υπόθεση αυτή αναφέρεται στον Κύκλο Σχέσεων – Πολίτη.

Το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης απέστειλε εγκύκλιο με την οποία μεταβίβασε την ευθύνη για την επιλογή του προσωπικού στους τοπικούς άρχοντες. Η εγκύκλιος περιείχε οδηγίες για τη διαδικασία επιλογής και τα προσόντα των ατόμων που θα στελέχωναν τα Κ.Ε.Π., έτσι ώστε να επικρατεί αξιοκρατία, δημοσιότητα και διαφάνεια.

Το αποτέλεσμα, όμως, δεν ήταν το επιθυμητό αφού πολλοί δήμαρχοι και νομάρχες προέβησαν σε αυθαίρετες και μη αξιοκρατικές επιλογές προσωπικού. Πολλοί από τους υποψήφιους δεν γνώριζαν ότι μπορούν να καταθέσουν προσφυγή στην επιτροπή της Περιφέρειας, αλλά όσοι το έπραξαν και δικαιώθηκαν, αντιμετώπισαν την άρνηση των εμπλεκόμενων τοπικών αρχόντων.

Ο Θεσμός του Συνηγόρου αφού επεσήμανε αυτές τις παρατυπίες και παραλείψεις πρότεινε μέτρα που διασφαλίζουν τη δίκαιη διαδικασία επιλογής προσωπικού για τα Κ.Ε.Π. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ρυθμιστούν τα ζητήματα που αφορούν τα τυπικά προσόντα των υπαλλήλων μέσω του Νόμου 3200/03⁶⁵.

3.4 Καθυστέρηση πρόσληψης υπαλλήλου μετά από επιτυχία του σε διαγωνισμό Α.Σ.Ε.Π.

Στο διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π., που διενήργησε για πλήρωση θέσεων δημοσίων υπηρεσιών και νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα, ένας υποψήφιος είχε επιτύχει για το Δήμο Πατρέων⁶⁶.

Το Α.Σ.Ε.Π. έστειλε έγγραφο με τους πίνακες των επιτυχόντων του διαγωνισμού όπως και φωτοαντίγραφα των αιτήσεων των επιτυχόντων στο Δήμο έτσι ώστε να προβεί στο διορισμό τους. Στη συνέχεια, ο Δήμος δεν κάλεσε τον συγκεκριμένο επιτυχόντα να καταθέσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ώστε να προχωρήσει η διαδικασία διορισμού του⁶⁷. Έτσι, ο υποψήφιος απευθύνθηκε στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, η οποία υπέδειξε στο Δήμο με επιστολή της, την υποχρέωσή του να εκδώσει απόφαση

⁶⁵ Ψηφίστηκε στις 13/11/2003 και δημοσιεύθηκε στο 281 Φ.Ε.Κ.

⁶⁶ Προκήρυξη 27/3Π/02.

⁶⁷ Προθεσμία 10 ημερών.

διορισμού. Το δημοτικό συμβούλιο όμως αποφάσισε να αναβάλει την πρόσληψη του επιτυχόντα για οχτώ μήνες, επικαλούμενο την μη ύπαρξη των απαραίτητων πιστώσεων που αφορούσαν τη μισθοδοσία του.

Μετά τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη προέκυψε ότι υπήρχαν τα απαραίτητα κονδύλια στον προϋπολογισμό του Δήμου, αφού η προκήρυξη των θέσεων συνοδεύταν από βεβαίωση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας που εξασφάλιζε την μισθοδοσία τους. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος με έγγραφό της τόνισε και αυτή πως η πρόσληψη του ενδιαφερόμενου θα έπρεπε να γίνει άμεσα, αφού δεν μπορεί να ανασταλεί με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

Ο εμπλεκόμενος Δήμος αγνοώντας τις παραπάνω ενέργειες δεν συμμορφώθηκε με τις υποδείξεις της Συνηγορικής Αρχής, αγνοώντας και τα επανειλημμένα τηλεφωνήματά της που είχαν σκοπό την περάτωση της υπόθεσης.

Ερευνώντας αυτήν την υπόθεση διαπιστώνεται ότι ο Δήμος Πατρέων αφ' ενός καταπάτησε το δικαίωμα του πολίτη για εργασία, η οποία είχε επιτευχθεί μέσω του Πανελλήνιου διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π. και αφ' ετέρου αρνήθηκε σε κάθε περίπτωση τη συνεργασία του με τον Συνήγορο του Πολίτη για την επίλυση του θέματος.

3.5 Μη ανταπόκριση υπηρεσιών σε αιτήματα πολιτών

Ο Δήμος Παλλήνης αρνήθηκε να χορηγήσει σε πολίτες τα εξής στοιχεία με την αιτιολογία ότι είναι εμπιστευτικά και αφορούν τις εσωτερικές υπηρεσίες του⁶⁸:

- Στοιχεία προϋπολογισμού του Δήμου, έτους 2000.
- Στοιχεία εσόδων από τέλη νεκροταφείου.

⁶⁸ Η υπόθεση αυτή αναφέρεται στον Κύκλο Σχέσεων Κράτους – Πολίτη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στο Δήμο και ζήτησε την ικανοποίηση του αιτήματος, αναφέροντας την υποχρέωση του Δήμου να παρέχει τα ζητούμενα στοιχεία, τα οποία δεν είναι απόρρητα και κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να τα γνωρίζει. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνεργασίας ανάμεσα στα κρατικά όργανα και τους πολίτες, εξασφαλίζοντας τη διαφάνεια στη διοικητική δράση.

Ο εμπλεκόμενος Δήμος δεν ανταποκρίθηκε στις υποδείξεις της Συνηγορικής Αρχής και δεν χορήγησε τα στοιχεία στους ενδιαφερόμενους, παρ' όλες τις τηλεφωνικές επικοινωνίες της Αρχής με τους αρμόδιους υπαλλήλους αλλά και με τον ίδιο τον Δήμαρχο. Χαρακτηριστική, στην τελευταία επικοινωνία ήταν η εχθρική συμπεριφορά και η οριστική άρνηση για κάθε συνεργασία.

Έτσι, οι ενδιαφερόμενοι πολίτες δεν εξυπηρετήθηκαν παρά την ταλαιπωρία που υπέστησαν για έξι μήνες, αφού προσέρχονταν στο Δήμο σε τακτά χρονικά διαστήματα για να λάβουν τα στοιχεία που ζητούσαν. Έτσι, ο Συνήγορος του Πολίτη συνέταξε πόρισμα με το οποίο ζητούσε από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας την άσκηση ελέγχου για πειθαρχική ευθύνη του δημάρχου⁶⁹.

Τελικά, ύστερα από παρεμβάσεις πλέον του ενός έτους, ο Δήμος αναγκάστηκε να χορηγήσει τα στοιχεία και έτσι η διαμεσολάβηση έληξε με επιτυχία.

3.6 Χωροθέτηση έργου Χ.Υ.Τ.Α. και Κ.Α.Υ. στο Νομό Ηλείας

Κατατέθηκε αναφορά στον Συνήγορο του Πολίτη με την οποία αμφισβητήθηκε η νομιμότητα της διαδικασίας επιλογής της θέσης «Κορωνόβραχος», που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του Νομού Ηλείας, ως χώρου κατάλληλου για την κατασκευή των έργων Χ.Υ.Τ.Α. και Κ.Α.Υ⁷⁰.

⁶⁹ Άρθρο 184 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα

⁷⁰ Η υπόθεση αυτή αναφέρεται στον Κύκλο Ποιότητας Ζωής.

Η Αρχή ελέγχοντας τον φάκελο διαπίστωσε ότι το δασαρχείο Αμαλιάδας ήταν σύμφωνο για την κατασκευή του έργου στη θέση αυτή χωρίς να έχει προηγουμένως τηρηθεί η νόμιμη διαδικασία για το χαρακτηρισμό της ως δασικής έκτασης. Επίσης, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος έδωσε περιβαλλοντική άδεια⁷¹, χωρίς να έχει προηγουμένως ζητήσει την έκδοση της απαιτούμενης βεβαίωσης η οποία να πιστοποιεί ότι η έκταση δεν αποτελεί προστατευόμενη περιοχή⁷².

Ο Συνήγορος του Πολίτη κατά τη διάρκεια της διαμεσολαβητικής του προσπάθειας, με επιστολές του προς τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες επεσήμανε τις παρατυπίες που σημειώθηκαν κατά τη διαδικασία αδειοδότησης. Ιδιαίτερα, τόνισε την έλλειψη νομιμότητας των πράξεων της Περιφέρειας σε ότι αφορά την επιλογή της έκτασης, αφού από τα στοιχεία του φακέλου δεν προέκυπτε ότι εξετάστηκαν εναλλακτικοί χώροι. Τέλος, ο Συνήγορος επεσήμανε ότι η παραχώρηση δασικής έκτασης για την εκτέλεση έργων υποδομής είναι επιτρεπτή μόνο αν υπάρχουν ανάγκες της εθνικής οικονομίας και εφόσον οι τοπικοί φορείς εξαντλήσουν όλα τα υπόλοιπα δυνατά μέσα πριν προσφύγουν στη χρησιμοποίηση της δασικής έκτασης⁷³.

Η υπόθεση εκκρεμεί αφού οι ενδιαφερόμενοι πολίτες προσέφυγαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την ακύρωση της απόφασης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος.

⁷¹ Προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

⁷² Νομοθεσία περί προστασίας δασών και δασικών εκτάσεων.

⁷³ Άρθρα 24 και 117 του Συντάγματος.

Κεφάλαιο 4: Ανάλυση Ερωτηματολογίου

Κατά τη διαδικασία της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο, για την καλύτερη συλλογή πληροφοριών, το οποίο συμπληρώθηκε από επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό του Συνηγόρου του Πολίτη⁷⁴. Το ερωτηματολόγιο αυτό περιείχε εννέα ερωτήσεις σχετικά με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη.

Τα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη εδρεύουν μόνο στην Αθήνα. Σε ερώτηση σχετικά με το αν η λειτουργία παραρτημάτων στις μεγαλύτερες πόλεις της χώρας θα διευκόλυνε το έργο του, το 80% των ερωτηθέντων απάντησε καταφατικά, ενώ το υπόλοιπο 20% εξέφρασε αμφιβολίες. Αξίζει να σημειωθεί ότι μια ενδεχόμενη λειτουργία παραρτημάτων θα διευκόλυνε εκτός από την Συνηγορική Αρχή και τους πολίτες, αφού θα μπορούσαν να έχουν άμεση πρόσβαση για την καλύτερη ενημέρωσή τους.

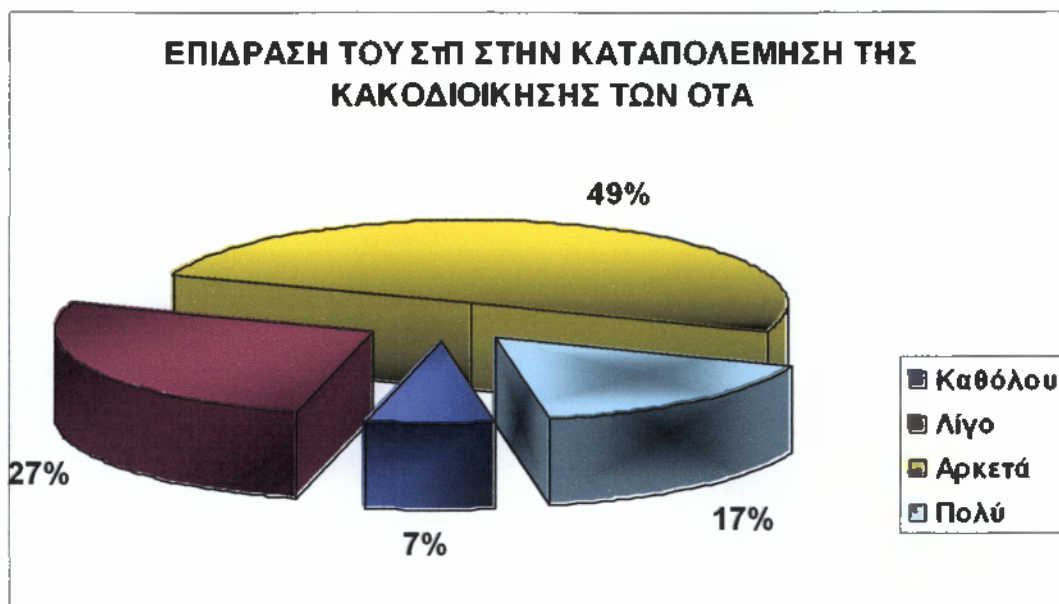
Η συνεργασία του Συνηγόρου του Πολίτη με άλλους φορείς κατά τις διαδικασίες διαμεσολάβησης φαίνεται να υφίσταται, καθώς και οι 30 ερωτηθέντες απάντησαν θετικά σε σχετική ερώτηση. Κυρίως, το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης δόθηκε στις περισσότερες απαντήσεις, αλλά αναφέρθηκαν και κάποιοι άλλοι φορείς όπως Υπουργεία και Διαμεσολαβητές άλλων χωρών.

Σε ερώτημα που τέθηκε σχετικά με την ουσιαστική επίδραση του Συνηγορικού Θεσμού στην καταπολέμηση της κακοδιοίκησης από τους Ο.Τ.Α, το 17% απάντησε ότι επιδρά πολύ, το 49% ότι επιδρά αρκετά, το 27% λίγο και το 7% καθόλου. Οι απαντήσεις αυτές δείχνουν ότι ένα ποσοστό της τάξης του 66% θεωρεί ότι όντως η κακοδιοίκηση των Ο.Τ.Α. καταπολεμάτε, κάτι το οποίο είναι ενθαρρυντικό αν συνυπολογιστεί ότι ο θεσμός του Συνηγόρου λειτουργεί λίγα χρόνια στη χώρα μας.

⁷⁴ Συμπληρώθηκε από δέκα ειδικούς επιστήμονες και 20 βοηθούς επιστήμονες.

Με το παρακάτω γράφημα αποτυπώνεται καλύτερα η γνώμη των ερωτηθέντων:

Γράφημα 7

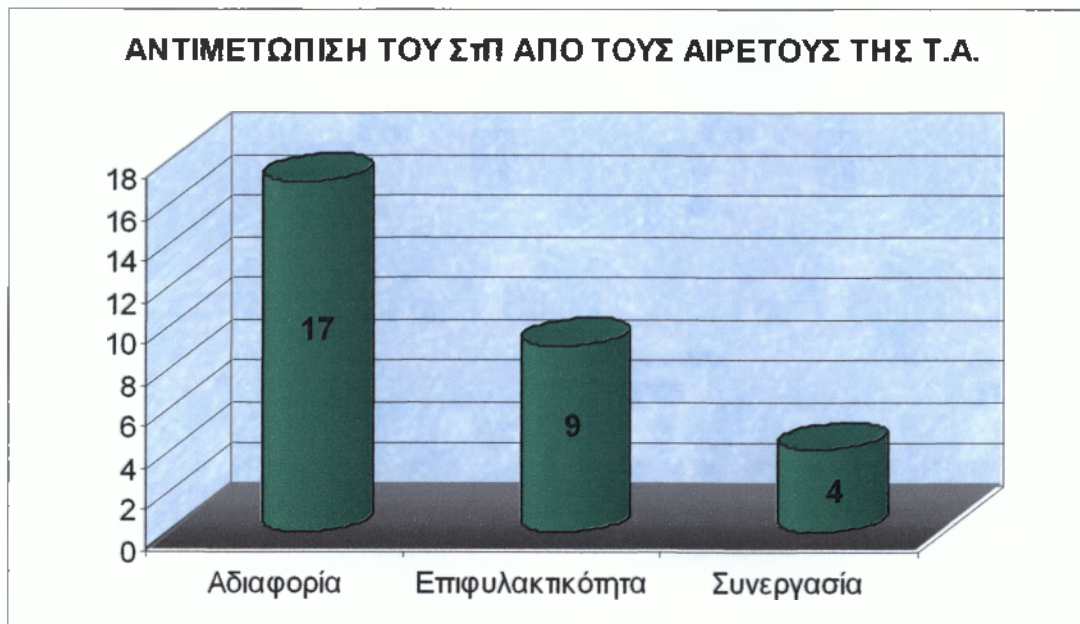

Στα αποτελέσματα της ερώτησης που είχε να κάνει με τα προβλήματα κακοδιοίκησης που εμφανίζουν οι Ο.Τ.Α., το 10% απάντησε ότι οφείλονται στην παράλειψη ελέγχου από την Περιφέρεια, το 23% οφείλονται στην μη εξειδίκευση του προσωπικού και το 30% σε παράνομη συμπεριφορά των αιρετών. Το υπόλοιπο ποσοστό των ερωτηθέντων, δηλαδή 37% απάντησε ότι τα προβλήματα κακοδιοίκησης που εμφανίζουν οι Ο.Τ.Α οφείλονται σε όλα τα προαναφερόμενα.

Όσο αφορά τη συνεργασία του Συνηγόρου του Πολίτη και των υπηρεσιών των Ο.Τ.Α., οι επτά ερωτηθέντες απάντησαν ότι είναι ανύπαρκτη, οι δέκα ότι είναι ανούσια, οι εννέα ότι είναι ουσιαστική και οι τέσσερις πολύ ουσιαστική.

Αναμενόμενα ήταν τα αποτελέσματα σχετικά με την αντιμετώπιση του Συνηγόρου του Πολίτη από τους αιρετούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Συγκεκριμένα η πλειονότητα των απαντήσεων έδειξε ότι επικρατεί η αδιαφορία (ποσοστό 57%), ακολουθεί μια τάση επιφυλακτικότητας (ποσοστό 30%), με τελευταία την άποψη ότι υπάρχει διάθεση για συνεργασία (ποσοστό 13%). Η καλύτερη απεικόνιση επιτυγχάνεται με το παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 8

Σχετικά με τη βελτίωση της λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης λόγω ύπαρξης του Συνηγόρου του Πολίτη, οι ερωτώμενοι επέλεξαν τις απαντήσεις «λίγο» και «αρκετά» σε ποσοστό 43% και 37% αντίστοιχα. Ένα 10% των ερωτώμενων πιστεύει ότι δεν υπάρχει καμία βελτίωση ενώ αντίθετα το υπόλοιπο 10% ότι υπάρχει πολύ μεγάλη βελτίωση. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω στοιχεία, φαίνεται να υπάρχει τρόπος για την καλυτέρευση της λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε βάθος χρόνου.

Τέλος, στο ανοιχτό ερώτημα που τέθηκε για την αναφορά των βασικότερων δυσκολιών που αντιμετωπίζει ο Συνήγορος στην καταπολέμηση της κακοδιοίκησης των Ο.Τ.Α., οι απαντήσεις που δόθηκαν είχαν να κάνουν κυρίως με την πλήρη αδιαφορία για συνεργασία, την καθυστέρηση στην εφαρμογή προτάσεων και δυστυχώς με την μεμονωμένα εχθρική συμπεριφορά ορισμένων Ο.Τ.Α.

Με βάση τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου, αποτιμάται ότι ο Συνήγορος του Πολίτη προσπαθεί σε συνεργασία και με άλλους φορείς να καταπολεμήσει την κακοδιοίκηση των Ο.Τ.Α., κάτι το οποίο επιτυγχάνεται ως ένα βαθμό παρ' όλες τις δυσκολίες που παρουσιάζονται.

Συμπεράσματα

Παρόλο που το πολιτικό – διοικητικό σύστημα της Ελλάδας μεταρρυθμίστηκε⁷⁵, οι δημοτικές και νομαρχιακές υπηρεσίες ακόμα χαρακτηρίζονται από δυσλειτουργίες. Από την έρευνα των Ετήσιων Εκθέσεων των ετών 2000 – 2003 προκύπτει η συνέχεια στη λειτουργική ανεπάρκεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού, η οποία οφείλεται:

- ♦ Στην πλημμελή εφαρμογή ή η καθ' ολοκλήρου **μη εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας.**
- ♦ Το **διοικητικό προσωπικό** των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι συχνά **ανεπαρκές** τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά.
- ♦ **Έλλειψη συνεργασίας** μεταξύ των υπηρεσιών των Ο.Τ.Α.
- ♦ **Μη εκτέλεση** δικαστικών αποφάσεων
- ♦ **Μη εφαρμογή** της αρχής της **διαφάνειας** – μη επίδειξη διοικητικών εγγράφων
- ♦ **Μη εφαρμογή** αξιοκρατικών κριτηρίων στις προσλήψεις προσωπικού.
- ♦ Οι αιρετοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και **δεν εξαντλούν τα όρια της νομιμότητας** προς όφελος του πολίτη.

⁷⁵ Καποδιστριακός Νόμος

- ♦ Έλλειψη συνεργασίας των Ο.Τ.Α. με άλλες υπηρεσίες.
- ♦ Έλλειψη μακροπρόθεσμου προγραμματισμού.
- ♦ Η έλλειψη ελέγχου από τους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα σύνθετα προβλήματα και τις ανάγκες των πολιτών. Το αποτέλεσμα είναι να δημιουργείται μία «πελατειακή σχέση» με τους Ο.Τ.Α, αφού ο δημότης αντιμετωπίζεται μόνο ως καταναλωτής των παρεχόμενων υπηρεσιών και όχι ως πολίτης.

Προτάσεις

Για να μπορέσει να ανταποκριθεί η τοπική αυτοδιοίκηση στο νέο ρόλο της αποκέντρωσης θα πρέπει να είναι ευέλικτη, να αφομοιώνει πληροφορίες, γνώσεις και να είναι προσαρμόσιμη στις αλλαγές. Τα παραπάνω μπορούν να επιτευχθούν μέσω :

- Γενικότερης διοικητικής αναδιοργάνωσης των Ο.Τ.Α. με σκοπό την βελτίωση επιπέδου παροχής υπηρεσιών.
- Επικράτησης συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης και ολοκλήρωση στις μορφές δράσεις της.
- Συμμετοχής επιστημόνων και όχι μόνο αιρετών στις αποφάσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης με σκοπό τον σωστό προγραμματισμό.

- **Δικτύωσης των Ο.Τ.Α. με άλλους υπερτοπικούς φορείς** με σκοπό την ανάπτυξη των ίδιων των οργανισμών αλλά και των περιοχών τους.
- Στελέχωσης των θέσεων των φορέων με προσωπικό με **αυξημένα προσόντα**, στοχεύοντας την ποιοτική βελτίωση αλλά και τη βελτίωση της επικοινωνίας με τον πολίτη.
- **Αυστηρής τήρησης της κείμενης νομοθεσίας** ώστε να λειτουργήσουν επαρκώς οι υπηρεσίες των Ο.Τ.Α.
- **Η επιβολή ποινών** σε περιπτώσεις παραβάσεων.
- Βελτίωσης της επικοινωνίας του πολίτη με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και γενικότερης **αναβάθμισης ποιότητας** των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Εξοικείωσης με **αποτελεσματικές και σύγχρονες** μεθόδους λειτουργίας.
- Διεξαγωγής **επιμορφωτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων** για τους αιρετούς, τα στελέχη, το διοικητικό και τεχνικό προσωπικό των Ο.Τ.Α.
- **Άσκησης ελέγχου** από τα αρμόδια όργανα.
- Δημιουργίας και άλλων ανεξάρτητων αρχών πέρα από αυτή του Συνηγόρου του Πολίτη, με σκοπό την **καταπολέμηση της κακοδιοίκησης**, την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του πολίτη απέναντι στη δημόσια εξουσία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δημητρόπουλος Ανδρέας, Γενική Συνταγματική Θεωρία, Αθήνα, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2001.
- Κασσιμάτης Γιώργος, Το Σύνταγμα της Ελλάδος και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα – Κομοτηνή, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2001.
- Κουτσούρη Δήμητρα, Λειτουργία Δήμων και Κοινοτήτων, Αθήνα 1999.
- Μανιάτης Αντώνιος, Η προσέγγιση της γραφειοκρατίας από το Συνήγορο του Πολίτη στο φως του αθηναϊκού αρχέτυπού του, *Διοικητική ενημέρωση*.
- Μάνου-Πανταζοπούλου Ευθυμία, Στοιχεία Διοικητικού Δικαίου, εκδόσεις Έλλην 1999.
- Μπιτσάνη Ευγενία, Αρχές Διοίκησης Δημόσιων Οργανισμών, Καλαμάτα, 2001.
- Σπηλιωτόπουλος Επαμεινώνδας, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Αθήνα – Κομοτηνή, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2002.
- Συνήγορος του Πολίτη, Ειδική Έκθεση για τους ΟΤΑ, Αθήνα, Εθνικό Τυπογραφείο, 2001.
- Συνήγορος του Πολίτη, Ετήσια Έκθεση 2000, Αθήνα, Εθνικό Τυπογραφείο, 2001.
- Συνήγορος του Πολίτη, Ετήσια Έκθεση 2001, Αθήνα, Εθνικό Τυπογραφείο, 2002.
- Συνήγορος του Πολίτη, Ετήσια Έκθεση 2002, Αθήνα, Εθνικό Τυπογραφείο, 2003.
- Φλογαίτης Σπυρίδων – Παυλόπουλος Προκόπης, Διοικητικό Δίκαιο, Αθήνα – Κομοτηνή, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2004.
- www.synigoros.gr
- www.ota.gr
- www.parliament.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Ερωτηματολόγιο

1. Τα γραφεία του Συνηγόρου εδρεύουν στην Αθήνα. Πιστεύετε ότι η λειτουργία παραρτημάτων στις μεγαλύτερες πόλεις της χώρας θα διευκόλυνε το έργο του;

- A) Ναι
- B) Όχι
- Γ) Λίγο
- Δ) Πολύ

2. Κατά τις διαδικασίες διαμεσολάβησης συνεργάζεστε με άλλους φορείς;

- A) Ναι
- B) Όχι

Αν ναι, ποιοι είναι αυτοί;.....
.....
.....

3. Θεωρείται ότι η ύπαρξη του Συνηγόρου του Πολίτη επιδρά ουσιαστικά στην καταπολέμηση της κακοδιοίκησης από τους Ο.Τ.Α.;

- A) Καθόλου
- B) Λίγο
- Γ) Αρκετά
- Δ) Πολύ

4. Τα προβλήματα κακοδιοίκησης που εμφανίζουν οι Ο.Τ.Α. οφείλονται σε:

- A) μη εξειδίκευση του προσωπικού
- B) παράνομη συμπεριφορά των αιρετών
- Γ) παράλειψη ελέγχου από την Περιφέρεια
- Δ) όλα τα παραπάνω

5. Τι είδους συνεργασία υπάρχει με το Συνήγορο του Πολίτη και τις υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού;

- A) Ανύπαρκτη
- B) Ανούσια
- Γ) Ουσιαστική
- Δ) Πολύ ουσιαστική

6. Πως πιστεύετε ότι αντιμετωπίζουν οι αιρετοί της Τ.Α. τις προσπάθειες διαμεσολάβησης του Συνηγόρου του Πολίτη, με την μέχρι σήμερα εμπειρία σας;

- A) Αδιαφορία
- B) Επιφυλακτικότητα
- Γ) Συνεργασία

7. Πως θα χαρακτηρίζατε τη μέχρι σήμερα προσπάθεια του Συνηγόρου για την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης των Ο.Τ.Α.;

- A) Ανεπαρκής
- B) Ικανοποιητική
- Γ) Πολύ ικανοποιητική

8. Η λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει βελτιωθεί με την ύπαρξη του Συνηγόρου του Πολίτη;

- A) Καθόλου
- B) Λίγο
- Γ) Αρκετά
- Δ) Πολύ

9. Αναφέρετε τις βασικότερες δυσκολίες που θεωρείτε ότι αντιμετωπίζει ο Συνήγορος του Πολίτη στην καταπολέμηση της κακοδιοίκησης των Ο.Τ.Α.;

- A).....
- B).....
- Γ).....
- Δ).....

Απαντήσεις των 30 Ερωτηματολογίων

- 1) A) 20 (ποσοστό 67%), B) 0, Γ) 6 (ποσοστό 20%), Δ) 4 (13%)
- 2) A)30 (ποσοστό 100%), B) 0, Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, Υπουργεία
- 3) A) 2 (ποσοστό 7%), B) 8 (27%), Γ) 15 (ποσοστό 49%), Δ) 5 (17%)
- 4) A) 9 (ποσοστό 23%), B) 7 (30%), Γ) 3 (ποσοστό 10%), Δ) 11 (37%)
- 5) A) 7 (ποσοστό 23%), B) 10 (34%), Γ) 9 (ποσοστό 30%), Δ) 4 (13%)
- 6) A) 17 (ποσοστό 57%), B) 9 (30%), Γ) 4 (ποσοστό 13%)
- 7) A) 0, B) 18 (60%), Γ) 12 (40%)
- 8) A) 3 (ποσοστό 10%), B) 13 (43%), Γ) 11 (ποσοστό 37%), Δ) 3 (10%)
- 9) Αδιαφορία, Καθυστέρηση σε εφαρμογή προτάσεων, Μεμονωμένα εχθρική συμπεριφορά.

ΕΝΤΥΠΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
Προς το Συνήγορο του Πολίτη
(ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΑΤΕΛΩΣ)

1. ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (Παρακαλούμε συμπληρώστε με ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα)

ΟΝΟΜΑ:.....

.....

ΕΠΩΝΥΜΟ:.....

.....

ΟΝΟΜΑ

ΠΑΤΡΟΣ:.....

.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

ΟΔΟΣ/ΑΡΙΘΜΟΣ:.....

...

ΠΟΛΗ.....ΤΑΧ.

ΚΩΔ.....

ΑΡΙΘΜ. ΔΕΛΤΙΟΥ ΑΣΤΥΝ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

/ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ:.....

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:.....FAX:.....

2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

.....

.....

3. ΠΕΡΙΓΡΑΨΤΕ ΜΕ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΑΣ (Παρακαλούμε συμπληρώστε με

καθαρά και ευανάγνωστα γράμματα, με μπλε ή μαύρο στυλό, και εξηγήστε σύντομα και με τρόπο σαφή και κατανοητό, το πρόβλημά σας. Είναι απαραίτητο να αναφέρετε στοιχεία, όπως για παράδειγμα: την ακριβή ημερομηνία και τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες ανέκυψε το πρόβλημά σας καθώς και τον τρόπο με τον οποίο ζητάτε να επιλυθεί, αν έχετε ήδη απευθυνθεί στην αναφερόμενη υπηρεσία, αν λάβατε απάντηση, αν έχετε ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή ή αν η υπόθεσή σας εκκρεμεί ενώπιον δικαστικής αρχής).....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

Άρθρο 102 του Συντάγματος

1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.
2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει.
3. Με νόμο μπορεί να προβλέπονται για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αναγκαστικοί ή εκούσιοι σύνδεσμοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που διοικούνται από αιρετά όργανα.
4. Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται, όπως νόμος ορίζει. Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία, επιβάλλονται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές, όπως νόμος ορίζει.
5. Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον καθορισμό και την είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

Περί συστάσεως των Δήμων

Οι βάσεις για ένα σύγχρονο (για την εποχή εκείνη) σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης τέθηκαν το έτος 1828, από τον πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδος Ιωάννη Καποδίστρια (1 Φεβρουαρίου 1776 - 27 Σεπτεμβρίου 1831 - εξελέγη Κυβερνήτης από την εν Τροιζήνι Εθνοσυνέλευση που πραγματοποιήθηκε στις 2 Απριλίου του έτους 1827) με την καθιέρωση των Κοινοτικών και Επαρχιακών Δημογεροντιών. Ο Καποδίστριας φαίνεται ότι μετέφερε στην Ελλάδα τις σύγχρονες τότε Ευρωπαϊκές Απόψεις και την αντίστοιχη πρακτική (κυρίως τη Γαλλική) περί διοικητικής διαίρεσης και τοπικής διοίκησης της χώρας.

Με το Ι' ψήφισμα της 13ης Απριλίου 1828 και διάφορα άλλα νομοθετήματα και διοικητικές πράξεις του Κυβερνήτη, η χώρα διαιρέθηκε σε δεκατρία (13) τμήματα (Νομούς), σε εξήντα δυο (62) Επαρχίες και σε Πόλεις, Κωμοπόλεις και Χωριά. Το

τμήμα διοικείτο από τον Επίτροπο, ο οποίος ήταν αντιπρόσωπος της Κυβέρνησης, η επαρχία από την κοινοτική δημογεροντία και η πόλη, η κωμόπολη, το χωριό από την κοινοτική δημογεροντία, που αποτελούσαν την τοπική διοίκηση. Το σύστημα που εισήγαγε ο Καποδίστριας απέβλεπε περισσότερο στην αντιπροσώπευση της Κυβέρνησης στην Περιφέρεια παρά στην αυτοδιοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Με όσα ισχύουν σήμερα θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι το σύστημα των επαρχιακών και κοινοτικών δημογεροντιών αποτελούσε ένα μικτό σύστημα τοπικής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης και ο διοικητικός (ή εκτελεστικός) ρόλος των δημογεροντιών περιλάμβανε λειτουργίες κρατικού και τοπικού χαρακτήρα. Από το περιεχόμενο της αριθμ. 1883/19-4-1828 Εγκυκλίου του Καποδίστρια, σε γενικές γραμμές και σ' ότι αφορά τις τοπικές υποθέσεις, προκύπτει ότι οι δημογεροντίες είχαν την υπευθυνότητα για την υγεία, την αγορανομία και τις καθημερινές υποθέσεις.

Ουσιαστικότερα βήματα για μια πραγματική τοπική αυτοδιοίκηση έγιναν με το ν. της 27ης Δεκεμβρίου 1833 "Περί συστάσεως των Δήμων", ο οποίος θέσπισε την αρχή, ότι "όλον το Βασίλειο της Ελλάδος θέλει διαιρεθεί εις δήμους" και ότι "παν χωρίον, έχον τουλάχιστον 300 κατοίκους, δύναται να σχηματίσει ίδιον δήμον με ιδίαν δημοτική αρχήν". Έτσι δια του νόμου αυτού εισήχθη ένα είδος πρωτοβαθμίων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι δήμοι διαβαθμίστηκαν σε τάξεις κατά μέγεθος. Το μέγεθος (τάξη) κάθε δήμου ήταν συνάρτηση του πληθυσμού, ενώ για τον καθορισμό της έκτασης ελήφθησαν υπόψη τα γεωφυσικά χαρακτηριστικά κάθε περιοχής. Με δεδομένα τα κριτήρια αυτά, δημιουργήθηκαν τρεις τάξεις Δήμων:

- α) τάξη με πληθυσμό από 10.000 κατοίκους
- β) τάξη με πληθυσμό από 2.000 έως 10.000 κατοίκους και,
- γ) τάξη με πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους

Να σημειώσουμε ότι κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου δημιουργήθηκαν 750 δήμοι, οι οποίοι όμως αργότερα με το Ν. 16/22-9-1840 μειώθηκαν σε 250 σαν αποτέλεσμα της οικονομικής δυσπραγίας και του κατά το 1836 εισαχθέντος επαρχιακού συστήματος, αντί του μέχρι τότε νομαρχιακού, που είχε εγκαταστήσει ο Καποδίστριας.

Κατά το άρθρο 39 του Νόμου της 27/12/1833 "περί συστάσεως των Δήμων" η σύνθεση των δημοτικών αρχών ήταν η ακόλουθη:

- α) Για τους δήμους α' τάξεως, ένας (1) Δήμαρχος, τέσσερις (4) μέχρι έξι (6) πάρεδροι και δημοτικό συμβούλιο δεκαοχτώ (18) μελών.
- β) Για τους δήμους β' τάξεως, ένας (1) Δήμαρχος, δυο (2) μέχρι τέσσερις (4) πάρεδροι και δημοτικό συμβούλιο δώδεκα (12) μελών και
- γ) Για τους δήμους γ' τάξεως, ένας (1) Δήμαρχος, ένας (1) πάρεδρος και δημοτικό συμβούλιο έξι (6) μελών.

Ο Νόμος του 1833 ίσχυσε με μικρές μεταβολές, για 80 συνεχή χρόνια. Στη δομή όμως του συστήματος τοπικής αυτοδιοίκησης δεν πραγματοποιήθηκε καμιά απολύτως μεταβολή παρά μόνο ότι ο αριθμός των δήμων, σύμφωνα με την απογραφή του 1890 ανήλθε σε 442 (27 α' τάξης, 356 β' τάξης και 59 γ' τάξης. Η αύξηση των δήμων από 250 σε 442 οφειλόταν σχεδόν εξολοκλήρου στην απελευθέρωση των Θεσσαλικών και Ηπειρωτικών Επαρχιών και στην τάση για δημιουργία μεγάλων δήμων με τη συνένωση των μικρών χωριών, είτε μεταξύ τους είτε με τις πόλεις και κωμοπόλεις.

Ο νόμος, λοιπόν, αυτός, ο οποίος αποτελεί πλέον βασικό νόμο στην εξέλιξη της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθόρισε με ακρίβεια και σαφήνεια τις λειτουργίες της, που για την εποχή τους, μπορεί να υποστηριχθεί ότι κάλυπταν ένα μεγάλο εύρος τοπικών αναγκών. Οι λειτουργίες που καθόρισε ο Νόμος ήταν :

Η προστασία των κατοίκων από διάφορους κινδύνους. (Η τοπική αυτοδιοίκηση είχε την υπευθυνότητα για την οργάνωση και συντήρηση της τοπικής αστυνομίας και της αντίστοιχης αγρονομικής).

Η βελτίωση και ο έλεγχος του περιβάλλοντος (κατασκευή και συντήρηση δημοτικών δρόμων, γεφυρών, υδραγωγείων, φρεατίων και υδραυλικών έργων) και

Η κατασκευή και συντήρηση των πρωτοβάθμιων σχολείων.

Περί συστάσεως των Δήμων & Κοινοτήτων

Το ανωτέρω ενιαίο καθεστώς τοπικής αυτοδιοίκησης κατήργησε ο νόμος Δ. ΝΖ' / 1912 "Περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων" (ίσχυσε από το 1914), ο οποίος εκτός του Δήμου, εισήγαγε και δεύτερο είδος πρωτοβαθμίων Ο.Τ.Α., τις κοινότητες.

Κατά το χρόνο δημοσίευσης του νομού αυτού η διάρθρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης ήταν η εξής :

16 Νομοί - Νομάρχης

88 Επαρχίες - Έπαρχος

442 Δήμοι - Δημοτικό Συμβούλιο - Δήμαρχος

Ο Νόμος ΔΝΖ' του 1912 άλλαξε ουσιαστικά το πρόσωπο της τοπικής αυτοδιοίκησης και οι διατάξεις του αποτέλεσαν τον κορμό όλων των μετέπειτα νομοθετημάτων των σχετικών με την Τ.Α. Ως προς τη δομή όμως ελάχιστες μεταβολές έγιναν και συνέχισε να ισχύει το σύστημα ενός βαθμού Τ.Α.

Κατά το άρθρο 1 του νόμου, δήμους πλέον αποτελούν οι πρωτεύουσες των νομών και οι πόλεις που έχουν πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους, ενώ σαν βάση για τις κοινότητες τέθηκε ως ελάχιστο όριο πληθυσμού ο αριθμός των 300 κατοίκων, με δυνατότητα, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, να αναγνωρίζονται κοινότητες και με πληθυσμό μικρότερο από 300 κατοίκους.

Κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου δημιουργήθηκαν 6000 δήμοι και κοινότητες, δηλαδή 5558 μονάδες περισσότερες απ' όσες υπήρχαν κατά την απογραφή του 1890. Μια άλλη καινοτομία που εισήγαγε ο Νόμος ΔΝΖ' ήταν οι σύνδεσμοι Κοινοτήτων.

Δυο ή περισσότερες Κοινότητες είχαν την δυνατότητα να ιδρύσουν ιδιαίτερο νομικό πρόσωπο "προς θεραπεία κοινών τοπικών συμφερόντων ή εκτέλεσιν κοινών τοπικών υπηρεσιών" (αρθ. 85 Ν. ΔΝΖ'). Ανεξάρτητα από το κατά πόσο έγινε χρήση της διάταξης αυτής πρέπει να γίνει δεκτό ότι η διάταξη αυτή έδινε κάποια λύση στα προβλήματα που δημιουργούσε η καθαρά στενή τοπική βάση στην ίδρυση κοινοτήτων και η έλλειψη δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ως προς τη σύνθεση τέλος των κοινοτικών και δημοτικών αρχών ο νόμος καθόριζε τα εξής:

για κοινότητες μέχρι 1000 κατοίκους, συμβούλιο 5 μελών.

για κοινότητες από 1001 μέχρι 2000 κατοίκους, συμβούλιο 6 μελών.

για κοινότητες από 2001 μέχρι 4000 κατοίκους, συμβούλιο 9 μελών.

για κοινότητες από 4001 μέχρι 6000 κατοίκους, συμβούλιο 12 μελών.

για κοινότητες πάνω από 6000, κατοίκους, Συμβούλιο 15 μελών.

Οι δήμοι διοικούνταν από το Δημοτικό Συμβούλιο, τους παρέδρους και τη Δημαρχιακή Επιτροπή, ίσχυε δε η εξής διαβάθμιση στη σύνθεση των δημοτικών συμβουλίων :

για δήμους μέχρι 30.000 κατοίκους, 3 πάρεδροι και 18 Σύμβουλοι.

για δήμους από 30.001 μέχρι 100.000 κατοίκους, 4 πάρεδροι και 24 Σύμβουλοι και

για δήμους πάνω από 100.000 κατοίκους, 4 πάρεδροι και 30 σύμβουλοι.

Μετά το σύνταγμα του 1864, το οποίο περιελάμβανε διάταξη για την τοπική αυτοδιοίκηση και αποκλειστικά και μόνο για τον τρόπο εκλογής των δημοτικών αρχών, το σύνταγμα του 1927 και συγκεκριμένως το άρθρο 107 αποτελεί το πρώτο

συνταγματικό κείμενο που αναφέρεται στη δομή και σε άλλα ζητήματα της Τ.Α. Για την ιστορία αξίζει νομίζω να το παραθέσουμε : "Το Κράτος διαιρείται εις περιφέρειας, εντός των οποίων οι πολίτες διαχειρίζονται απ' ευθείας τας τοπικάς υποθέσεις, αις ο νόμος θέλει ορίσει".

Η Κοινότητα αποτελεί απαραίτητως την πρώτη βαθμίδα αυτών των Ο.Τ.Α., οι οποίοι πρέπει να είναι κατ' ελάχιστον όριο δυο βαθμών ανεξαρτήτων των δήμων και των συνδέσμων κοινοτήτων.

Το δικαίωμα του αποφασίζει εις τους ανωτέρω οργανισμούς επί ζητημάτων υπαγομένων εις την σφαίρα της τοπικής αυτοδιοικήσεως ανήκει απαραίτητως εις αιρετά όργανα εκλεγόμενα δια καθολικής ψηφοφορίας ή και αμέσως εις το σύνολον των εις έκαστον εξ' αυτών ανηκόντων πολιτών.

Το Κράτος ασκεί, καθώς ο νόμος θέλει ορίσει, μόνον ανωτάτη εποπτεία επί των Ο.Τ.Α., μη εμποδίζουσιν την πρωτοβουλία και την ελευθέραν δράσιν αυτών.

Το κράτος δύναται να συντρέχει οικονομικούς τους οργανισμούς της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως.

Ο Νόμος ΔΝΖ' του 1912, που αποτελεί το δεύτερο μεγάλο σταθμό στην εξέλιξη του συστήματος τοπικής αυτοδιοικήσεως στη χώρα μας, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση όταν αντιπροσωπευτικό ρόλο της Τ.Α., ενώ για τον εκτελεστικό ρόλο οι αντίστοιχες διατάξεις είναι λιγότερο σαφείς και περιορισμένες σε σύγκριση με το Ν. του 1833. Τα άρθρα 35 και 92 ορίζουν: "Εις την αρμοδιότητα του κοινοτικού συμβουλίου υπάγεται πάσα υποθέσεις αναφερομένη εις τα τοπικά συμφέροντα της κοινότητας, εφ' όσον ο νόμος δεν ώρισεν άλλως" και "Οι δήμοι έχουσι την αυτοδιοίκησιν των εκ του κοινωνικού και δημοσίου αυτών σκοπού απορρεουσών ιδίων τοπικών υποθέσεων..." αντίστοιχα.

Όπως διαπιστώνουμε ο Νόμος ΔΝΖ' δεν συγκεκριμενοποιεί τις λειτουργίες της Τ.Α. αναφέροντας, στο άρθρο 129, περιοριστικά τους σκοπούς για τους οποίους οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να συνομολογούν δάνεια. Έμμεσα λοιπόν προκύπτει ότι η εκτέλεση έργων για την ικανοποίηση τοπικών κοινωνικών αναγκών ήσαν τα έργα ύδρευσης, αντιπλημμυρικά, δημόσιας υγείας, αποξήρασης ελών και τελμάτων και κατασκευής σχολείων.

Στο μεταξύ διάστημα μέχρι την κωδικοποίηση του 1926 (Ν.Δ. της 13/9/1926), δεν έγιναν ουσιαστικές μεταβολές στα όσα είχε καθορίσει ο Νόμος ΔΝΖ' εκτός από το ότι διευρύνθηκαν οι σκοποί για τους οποίους επιτρεπόταν στους δήμους και τις Κοινότητες να συνάπτουν δάνεια. Έτσι στις λειτουργίες που προέβλεπε αρχικά ο Νόμος ΔΝΖ' προσετέθησαν και οι εξής (άρθρο 124 Ν.Δ.): Κατασκευή ναών και οποιουδήποτε άλλου ιδρύματος που εξυπηρετούσε τις δημοτικές ή κοινοτικές ανάγκες, φωτισμός και εκτέλεση έργων επαρχιακής, δημοτικής και κοινοτικής οδοποιίας. Αλλά και από την κωδικοποίηση του 1936 (διάταγμα 31ης Ιουλίου 1936) δεν προκύπτει ότι έγινε κάποια μεταβολή στις λειτουργίες της Τ.Α. Να σημειώσουμε μόνο ότι με το άρθρο 275 του Ν.Δ. της 13/9/1926 καταργήθηκε κάθε δαπάνη των δήμων και κοινοτήτων για τη στοιχειώδη εκπαίδευση, καθώς επίσης και κάθε υποχρέωσή τους για εισφορά στους μισθούς των οπλιτών της χωροφυλακής που υπηρετούσαν σε κάθε δήμο ή κοινότητα, που σημαίνει ότι μέχρι το 1926 η Τ.Α., όχι μόνο είχε υπευθυνότητα για την οργάνωση της Τοπικής Αστυνομίας και την κατασκευή σχολείων, αλλά συμμετείχε και στις δαπάνες συντήρησης και λειτουργίας αυτών.

Μεταπολίτευση (23 Ιουλίου 1974)

Η μεταπολίτευση της 23ης Ιουλίου 1974 απέφερε το Ν. 180/1975 "περί επαναφοράς εν ισχύει διατάξεων του δια του Ν.Δ. 2888/1954 κυρωθέντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικος, ως "τροποποιήθησαν, συνεπληρώθησαν και αντικατεστάθησαν μέχρι της 20ης Απριλίου 1967, συμπληρώσεως ενίων διατάξεων αυτού και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων".

Το Σύνταγμα του 1975 (άρθρο 102) αποσαφήνισε πλήρως τη δομή της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία διαρθρώνεται σε βαθμίδες την πρώτη εκ των οποίων αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες, ενώ τις λοιπές αφήνει να τις καθορίσει ο κοινός νομοθέτης. Η συνταγματική αυτή διάταξη πιο σαφής από την αντίστοιχη διάταξη του Σ. 1927, άνοιγε το δρόμο προς διάρθρωση ενός συστήματος Τ.Α., προσαρμοσμένου στις σύγχρονες ανάγκες της Ελληνικής Κοινωνίας.

Σε εκτέλεση της συνταγματικής αυτής επιταγής ψηφίσθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων ο Ν. 1065/1980 (ΦΕΚ 168/24-7-1980). Οι καινοτομίες που εισήγαγε ο νόμος ήταν η καθιέρωση της πρώτης βαθμίδος της τοπικής αυτοδιοίκησης, την οποία αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες και η εσωτερική διάρθρωση της πρώτης βαθμίδος, δηλαδή το μέγεθος των δήμων και κοινοτήτων.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 1065/1980, Δήμοι είναι οι πρωτεύουσες των νομών και οι πόλεις που έχουν περισσότερους από 10.000 κατοίκους. Οι δε δήμοι που έχουν περισσότερους από 150.000 κατοίκους διαιρούνται σε διαμερίσματα. Μάλιστα με το άρθρο 110 του Ν. καθορίστηκαν για τις τρεις μεγαλύτερες πόλεις και τα διαμερίσματα στα οποία μπορούσαν να διαιρεθούν. Έτσι ο μεν Δήμος της Αθήνας μπορούσε να διαιρεθεί από 5 μέχρι 7 διαμερίσματα οι δε Δήμοι Θεσσαλονίκης και Πειραιά από τρεις μέχρι πέντε. Εξ' άλλου ως προς τις κοινότητες ο νέος κώδικας καθόρισε ελάχιστο όριο πληθυσμού, για να αποτελέσει ένας συνοικισμός ιδιαίτερη κοινότητα, τους 1000 κατοίκους. Για τους λοιπούς δήμους ο αριθμός των διαμερισμάτων και τα όριά τους καθορίζονται με διάταγμα, ύστερα από γνώμη του Δημοτικού Συμβουλίου, αφού ληφθούν υπόψη η κατανομή του πληθυσμού και η καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων.

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 28, η κοινότητα διοικείται από το Κοινοτικό Συμβούλιο και τον Πρόεδρο. Το Κοινοτικό Συμβούλιο αποτελείται από 5 μέλη σε κοινότητες με πληθυσμό έως χιλίων (1000) κατοίκων, επτά (7) μέλη σε κοινότητες 1001 έως 2000 κατοίκων, εννέα (9) σε κοινότητες 20001 έως 5.000 κατοίκων και έντεκα (11) στις λοιπές κοινότητες. Στον αριθμό αυτό των συμβούλων περιλαμβάνεται και ο Πρόεδρος.

Κατά δε το άρθρο 29 για την διοίκησή τους οι δήμοι διαθέτουν τρία όργανα το Δημοτικό Συμβούλιο, τη Δημαρχιακή Επιτροπή και το Δήμαρχο. Το Δημοτικό Συμβούλιο είναι πολυπρόσωπο όργανο και έχει πάντοτε μονό αριθμό μελών, της συνθέσεώς του εξαρτώμενης από τον πληθυσμό του Δήμου. Έτσι για δήμους με πληθυσμό έως 7000 κατοίκων αποτελείται από 11 μέλη, για δήμους έως 20.000 κατοίκων από 15 μέλη, για δήμους έως 30.000 κατοίκων από 19 μέλη, για δήμους έως 60.000 κατοίκων από 25 μέλη, για δήμους και έως 100.000 κατοίκων από 31 μέλη, για δήμους έως 150.000 κατοίκων από 39 μέλη, για δήμους έως 300.000 κατοίκων από 47 μέλη, για δήμους έως 500.000 κατοίκων από 55 μέλη και για δήμους από 500.001 κατοίκους και πάνω από 61 μέλη.

Η Δημαρχιακή Επιτροπή αποτελείται από το Δήμαρχο ή τον βοηθό δημάρχου που έχει ορίσει ο ίδιος ο Δήμαρχος ως πρόεδρο και από δυο μέλη αν το συμβούλιο έχει έως και δεκαπέντε μέλη, τέσσερα αν το συμβούλιο έχει έως και δεκαπέντε μέλη, τέσσερα αν το συμβούλιο έχει έως και τριάντα ένα μέλη, έξι αν το συμβούλιο έχει έως και πενήντα πέντε μέλη και οκτώ αν το συμβούλιο έχει έως και εξήντα ένα μέλη.

Παρά το ότι στις αποκλειστικές και συντρέχουσες λειτουργίες των Δήμων και Κοινοτήτων δεν έγιναν σημαντικές μεταβολές σε σχέση με τον κώδικα του 1954, αξίζει να αναφερθούμε σ' αυτές γιατί με τους Ν. 1270/1982 και 1416/1984 και την ακολουθείσα κωδικοποίηση του 1985 (Π.Δ. 76/1985) διευρύνθηκαν αυτές και προσαρμόστηκαν στις νέες συνθήκες και αντιλήψεις.

Έτσι στην αποκλειστική αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων ανήκουν οπωσδήποτε (αρ. 23):

α) Η κατασκευή, η συντήρηση και η λειτουργία συστημάτων υδρεύσεως. Βέβαια από το έτος 1980 με το Ν. 1069/1980 για την αντιμετώπιση του σοβαρότατου προβλήματος της ύδρευσης παρεσχέθη η δυνατότητα στους δήμους και τις κοινότητες να συστήνουν δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης.

β) Η κατασκευή, η συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών οδών, πλατειών και γεφυρών.

γ) Η καθαριότητα καθώς και η συλλογή, η αποκομιδή, η διάθεση και η επεξεργασία των απορριμμάτων.

δ) Η κατασκευή, η συντήρηση και η λειτουργία των δημοτικών ή κοινοτικών αλσών και κήπων των υπαίθρων κοινοχρήστων χώρων αναψυχής και των εξωραϊστικών χωρών.

ε) Η αστική συγκοινωνία.

στ) Η κατασκευή και η συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών αγορών και τόπων αγορών καθώς και ζωαγορών και η ρύθμιση της λειτουργίας τους.

ζ) Η κατασκευή και η συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων, κέντρων νεότητας και παιδικών χαρών.

η) Η κατασκευή κάθε δημοτικού ή κοινοτικού κτιριακού έργου, που προορίζεται για οποιονδήποτε κοινωφελή σκοπό, καθώς και δημοτικών ή κοινοτικών καταστημάτων.

θ) Η ίδρυση, η συντήρηση και η λειτουργία κοιμητηρίων.

ια) Η τοποθέτηση και η λειτουργία μετρητών ή εγκαταστάσεων αναγκαίων για τη ρύθμιση της σταθμεύσεως σε κοινόχρηστους χώρους.

ιβ) Η μέριμνα για την εξασφάλιση γης για τη βοσκή των ζώων των δημοτών και η βελτίωση των βοσκοτόπων. Και,

ιγ) Η σύσταση, κατάργηση και ρύθμιση της λειτουργίας των εμποροπανηγύρεων και ο ορισμός του τόπου και του χρόνου τέλεσής τους.

Στις συντρέχουσες αρμοδιότητες (αρθρ. 24 Π.Δ. 76/1985) οι οποίες είναι απλά ενδεικτικές, σε αντίθεση με την αυστηρά περιοριστική των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων και προαναφέραμε και οι οποίες ασκούνται εφόσον τις αποφασίσει το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, ανήκουν ιδίως :

α) Η αξιοποίηση, για τουριστικούς λόγους, δημοτικών ή κοινοτικών περιοχών, παραθαλάσσιων χωρών και δασικών εκτάσεων που παραχωρούνται από το κράτος και η κατασκευή και εκμετάλλευση ξενοδοχειακών μονάδων, ξενώνων, κατασκηνωτικών κέντρων και κέντρων χειμερινού τουρισμού.

β) Η κατασκευή και η συντήρηση συγκροτημάτων λαϊκών κατοικιών και θερέτρων και η φροντίδα για τη λειτουργία τους.

γ) Η ίδρυση παιδικών, βρεφικών, βρεφονηπιακών σταθμών και άλλων νομικών προσώπων για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών (κέντρων ψυχαγωγίας και αναψυχής για τους ηλικιωμένους, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, γηροκομείων, Κ.Α.Π.Η.).

δ) Η ίδρυση και η φροντίδα για τη λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων (βιβλιοθηκών, μουσείων, πινακοθηκών, φιλαρμονικών, θεάτρων).

ε) Η κατασκευή και η συντήρηση συστημάτων αρδεύσεως και εγγειοβελτιωτικών έργων και η προστασία του υπόγειου υδάτινου δυναμικού της περιφέρειάς των.

- στ) Η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση ιαματικών πηγών της περιοχής και η κατασκευή, συντήρηση και φροντίδα για τη λειτουργία λουτρών και αποχωρητηρίων.
- ζ) Η κατασκευή έργων και η λήψη μέτρων για την προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος και του δομημένου χώρου και η φροντίδα για την προστασία της ζωής και των υλικών αγαθών, των κατοίκων και της δημόσιας και δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας, από βίαια ή έκτακτα γεγονότα και περιστατικά, όπως οι πλημμύρες, οι δασικές πυρκαγιές, οι σεισμοί.
- η) Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων, που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και την στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την ύδρευση και την αποχέτευση, την μόλυνση του περιβάλλοντος, την προστασία του υπόγειου υδάτινου δυναμικού και την εκπομπή καυσαερίων και η υποβολή μηνύσεων για τυχόν παραβάσεις.
- θ) Η προστασία και αξιοποίηση των ακτών και των δασικών εκτάσεων της περιοχής μετά από συναίνεση του οικείου φορέα και σε συνεργασία μαζί του.
- ι) Η συντήρηση δημοσίων έργων, δημοτικού ή κοινοτικού ενδιαφέροντος, που ανατίθενται από δημόσιους φορείς και η επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων.
- ια) Η αξιοποίηση και εκμετάλλευση τοπικών φυσικών πόρων και η ανέγερση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων, στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες.
- ιβ) Η αξιοποίηση και εκμετάλλευση ήπιων μορφών ενεργείας (ηλιακή, αιολική, βιοενέργεια, γεωθερμία).
- ιγ) Η ανάληψη αποθήκευσης, διακίνησης και εμπορίας υγρών καυσίμων και υγραερίων, ιδιαίτερα σε νησιωτικές περιοχές.
- ιδ) Η προώθηση πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών δραστηριοτήτων ιδρύοντας κέντρα διδασκαλίας μουσικής, χορού, ζωγραφικής, αθλημάτων, σχολές γονέων, σχολές λαϊκής τέχνης και επαγγελματικού προσανατολισμού.
- ιε) Ο προσδιορισμός των χώρων στάθμευσης οχημάτων. Και,
- ιστ) Η άσκηση κάθε αρμοδιότητας που τους ανατίθεται ή αναλαμβάνει με προγραμματικές συμβάσεις από τους φορείς του δημόσιου τομέα.

Ίδρυση νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Και ενώ έτσι έχουν τα πράγματα στο χώρο της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης στις 13 Ιουνίου 1994 και στο αρ. 90 ΦΕΚ Τ.Α., δημοσιεύεται ο Ν. 2218/1994 "Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις", ο οποίος ουσιαστικά εισάγει στη χώρα μας το θεσμό του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης και δίνει άλλη δυναμική στους πρωτοβάθμιους αντίστοιχους οργανισμούς.

Η τοπική αυτοδιοίκηση Β' βαθμού είχε θεσπιστεί συνταγματικά για πρώτη φορά με το σύνταγμα του 1927. Το Σύνταγμα του 1975 παρέχοντας τη συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, οδήγησε επιτέλους στη θέσπισή του με το Νόμο 1622/1986 (ΦΕΚ 92 της 14-7-1986 τ.Α) χωρίς όμως ποτέ να τεθεί σε εφαρμογή. Ανάλογες απόπειρες έγιναν και με τους Νόμους 1878/1990 και 1900/1990, χωρίς όμως καμιά πρακτική σημασία.

Ο Νόμος 2218/1994, ύστερα από 166 χρόνια από την ψήφιση του Ι' ψηφίσματος της 13ης Απριλίου 1828, εισήγαγε και καθιέρωσε με τις εκλογές της 16ης-10-1994 το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, τη λεγόμενη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, (Ν.Α.) η οποία έχει ως προορισμό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους, δηλαδή του Νομού. Οι Ν.Α. δεν ασκούν εποπτεία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδος και δεν θίγουν τις αρμοδιότητές τους. Μεταξύ των δυο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίσταται ιεραρχική σχέση.

Νόμος 2218/1974

Επειδή όμως στόχος της παρούσης εργασίας δε είναι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αλλά η πρωτοβάθμια αυτή, επανερχόμεθα στο θέμα μας για να κλείσουμε με την νέα προοπτική που άνοιξε ο Νόμος 2218/1994 για τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. (Δήμους και Κοινότητες).

Η πρώτη ανήκει στις αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. (άρθρο 41 Ν. 2218/1994) και η δεύτερη στη σύσταση των συμβουλίων περιοχής (άρθρο 48 Ν. 2218/1994).

Στους Ο.Τ.Α. ανήκει πλέον η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων τους και ιδίως:

α) Η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία: ι) συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτικών έργων, έργων δημοτικής και κοινοτικής οδοποιίας, πλατειών, γεφυρών και έργων ηλεκτροφωτισμού των κοινοχρήστων χώρων, ιι) χώρων πρασίνου, βοσκοτόπων, υπαίθριων κοινοχρήστων χώρων, κοιμητηρίων και δημοτικών, κοινοτικών χώρων άθλησης και αναψυχής και ιιι) δημοτικών, κοινοτικών και λαϊκών αγορών.

β) Η λειτουργία των εμποροπανηγύρεων.

γ) Η καθαριότητα και η διαχείριση των απορριμμάτων, η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία λουτρών και αποχωρητηρίων.

δ) Η ίδρυση και η λειτουργία παιδικών, βρεφικών, βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων, ορφανοτροφείων, Κ.Α.Π.Η. και κέντρων υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με ειδικές ανάγκες και η μελέτη και εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων.

ε) Η ίδρυση, κατασκευή και λειτουργία, πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, σχολών διδασκαλίας μουσικής, χορού, ζωγραφικής και κέντρων επαγγελματικού προσανατολισμού, καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.

στ) Η εξασφάλιση στέγης και η δημιουργία θερέτρων.

ζ) Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης.

η) Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, η προστασία της ζωής και της υγείας των κατοίκων και η κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης, άμεσης βοήθειας και θεραπείας.

θ) Η ίδρυση και η φροντίδα για τη λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων (βιβλιοθηκών, μουσείων, πινακοθηκών, φιλαρμονικών, θεάτρων) η συντήρηση και επισκευή παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς και σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και η συντήρηση και φροντίδα της λειτουργίας αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής.

ι) Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων.

ια) Η κατασκευή, επισκευή, συντήρηση και διαχείριση των δημοτικών και κοινοτικών σταδίων, των γυμναστηρίων και των αθλητικών κέντρων.

ιβ) Η προστασία, η αξιοποίηση και εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων και περιοχών, των ιαματικών πηγών και των ήπιων μορφών ενέργειας.

ιγ) Η υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο και τις Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε) καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους.

- ιδ) Η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρόμων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, ο προσδιορισμός και η λειτουργία των χώρων στάθμευσης οχημάτων, η ονομασία οδών και πλατειών και η τοποθέτηση πινακίδων, η αρίθμηση των κτισμάτων καθώς και η διοίκηση της αστικής συγκοινωνίας.
- ιε) Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την ύδρευση, την άρδευση, την αποχέτευση, την ηχορύπανση, τη ρύπανση των θαλασσών από πηγές ξηράς, την προστασία των επίγειων και υπόγειων υδάτινων αποθεμάτων και την προστασία του περιβάλλοντος.
- ιστ) Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τη λειτουργία της πάσης φύσεως επιτηδευμάτων και επαγγελμάτων.
- ιζ) Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών και κοινοτικών εργαστηρίων και ο έλεγχος των υγρών, στερεών και αέριων αποβλήτων, της ρύπανσης των υδάτων της θάλασσας.
- ιη) Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις.
- ιθ) Η χορήγηση αδειών μικροπωλητών και κυλικείων σε κοινόχρηστους χώρους.
- κ) Η χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων και παρεμφερών επιχειρήσεων.
- κα) Η χορήγηση αδειών λειτουργίας μουσικής σε δημόσια κέντρα.
- κβ) Η χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ψυχαγωγικών χώρων που προβλέπεται από αστυνομικές διατάξεις.
- κγ) Η διαχείριση της δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας και η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία δημοτικών ή κοινοτικών καταστημάτων.
- κδ) Η μελέτη, εκτέλεση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στα πλαίσια του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού.
- κε) Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους.
- κστ) Η αποθήκευση και εμπορία υγρών και αέριων καυσίμων. Και,
- κζ) Η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων.
- Με το άρθρο 48 του Ν. 2218/1994 ρυθμίστηκε, η σύσταση και η λειτουργία των συμβουλίων περιοχής προς προώθηση της διαδημοτικής και διακοινοτικής συνεργασίας η οποία είναι απαραίτητη. Παρά τα ικανά κίνητρα που θεσπίστηκαν με τους ν. 1416/1984 και 1622/1986 οι συνενώσεις δήμων και κοινοτήτων δεν ήταν αρκετές. Κατόπιν αυτών η δημιουργία των συμβουλίων περιοχής κρίθηκε επιβεβλημένη.
- Τα συμβούλια περιοχής είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, αφού ο επιδιωκόμενος σκοπός τους έχει δημόσιο χαρακτήρα και έχουν την δυνατότητα να ασκήσουν δημόσια εξουσία.
- Η εδαφική τους περιφέρεια, προσδιορίζεται με προεδρικό διάταγμα λαμβανομένων υπόψη των συγκοινωνιακών, πληθυσμιακών και δημογραφικών, γεωγραφικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών συνθηκών.
- Οι αρμοδιότητες των συμβουλίων περιοχής είναι :
- α) Η κατάρτιση των μεσοχρόνιων και των ετήσιων τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων της περιοχής.
- β) Η συμμετοχή στη διαδικασία των μεσοχρόνιων και των ετήσιων τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων της περιοχής με σχετικές προτάσεις.

γ) Η διαχείριση των χρηματοδοτήσεων από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και από τους πόρους των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αφορούν την περιοχή τους.

δ) Η υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού.

ε) Η παροχή οργανωτικής και διοικητικής υποστήριξης στους Ο.Τ.Α. μέλη τους.

στ) Η μέριμνα για την εκτέλεση και λειτουργία διακοινοτικών και διαδημοτικών έργων τεχνικής υποδομής.

ζ) Η μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος σε θέματα διακοινοτικής ή διαδημοτικής σημασίας.

η) Η αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων διακοινοτικής ή διαδημοτικής σημασίας. Και,

θ) Όσες αρμοδιότητες τους ανατίθενται από τους Ο.Τ.Α. μέλη τους και από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

Όργανα διοίκησης των συμβουλίων περιοχής είναι: Το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος.

Άρθρο 5

(Άρθρα 1 παρ.1 και 2 ν.2240/94, Π.Δ. 60,61 και 62/1995)

Ενιαίες ή διευρυμένες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις

1. Συνιστώνται Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με κατά τόπο (χωρική) αρμοδιότητα την περιφέρεια περισσότερων του ενός Νομών ή της μιας Νομαρχιών ως εξής:

α. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με χωρική αρμοδιότητα τις περιφέρειες των Νομαρχιών Αθηνών και Πειραιώς, έδρα την Αθήνα και ονομασία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών - Πειραιώς.

β. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με χωρική αρμοδιότητα τις περιφέρειες των Νομών Έβρου και Ροδόπης, έδρα την Κομοτηνή και ονομασία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης - Έβρου.

γ. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με χωρική αρμοδιότητα τις περιφέρειες των Νομών Δράμας, Καβάλας και Ξάνθης, έδρα την Ξάνθη και ονομασία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δράμας - Καβάλας - Ξάνθης.

2. Με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μπορεί να συσταθεί Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με χωρική αρμοδιότητα το Νομό Θεσσαλονίκης και τους γειτονικούς νομούς. Η ονομασία και η έδρα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης αυτής καθορίζεται με το ίδιο διάταγμα.

Άρθρο 106

(Άρθρο 93 Π.Δ. 323/1989 - Άρθρο 6 παρ.28 Ν.2240/1994)

Αρμοδιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου

1. Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του Δήμου, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Δημάρχου ή της δημορχιακής επιτροπής.

Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει ιδίως:

α) Για τον κανονισμό των εργασιών του, τον κανονισμό των εργασιών της δημορχιακής επιτροπής και για τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας του Δήμου.

β) Για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του Δήμου, των Δημοτικών Ιδρυμάτων και των λοιπών Νομικών Προσώπων του.

γ) Για την επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων.

- δ) Για την εκποίηση και ανταλλαγή δημοτικών ακινήτων καθώς και για τη σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων που τα επιβαρύνουν.
- ε) Για την εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων.
- στ) Για την αγορά και μίσθωση ακινήτων.
- ζ) Για τη σύναψη δανείων και τους όρους τους.
- η) Για το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων.
- θ) Για την τουριστική αξιοποίηση περιοχών που τους ανήκουν ή τους παραχωρούνται από το κράτος.
- ι) Για την κατασκευή και τη συντήρηση συγκροτημάτων λαϊκών κατοικιών και θερέτρων.
- ια) Για την ίδρυση και λειτουργία παιδικών, βρεφικών και υγειονομικών σταθμών και γενικά κέντρων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.
- ιβ) Για την ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων.
- ιγ) Για την ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων του Δήμου ή τη συμμετοχή σε τέτοιες επιχειρήσεις καθώς και για την εκλογή των αντιπροσώπων του Δήμου σ' αυτές.
- ιδ) Για τη σύσταση και λειτουργία Δημοτικών Ιδρυμάτων και λοιπών Δημοτικών Νομικών Προσώπων καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν.
- ιε) Για την ανάθεση της ασκήσεως μιας δραστηριότητας του Δήμου με Νομικά Πρόσωπα, σύμφωνα με το άρθρο 36.
- ιστ) Για την οργάνωση ειδικής υπηρεσίας, που θα είναι αρμόδια να ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και τη στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την αποχέτευση και τη μόλυνση του περιβάλλοντος, και ν' ασκεί μηνύσεις κατά των παραβατών των διατάξεων αυτών.
2. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζονται στην Δημαρχιακή Επιτροπή οι αρμοδιότητες των περιπτώσεων 1θ', κ', κα', κβ' και κγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24.
3. Το Δημοτικό Συμβούλιο παίρνει θέση σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε αρμόδιες δημόσιες αρχές ζητούν τη γνώμη του.
4. Το Δημοτικό Συμβούλιο εκδίδει τις διατάξεις που προβλέπει το άρθρο 37.
5. Το Δημοτικό Συμβούλιο, στα πλαίσια των διαδικασιών του δημοκρατικού προγραμματισμού, έχει τις εξής αρμοδιότητες: α) Διατυπώνει προτάσεις προς το Νομαρχιακό Συμβούλιο για έργα και μέτρα πολιτικής, Νομαρχιακής ή Περιφερειακής σημασίας, που αφορούν το δήμο και εντάσσονται στο μεσοχρόνιο Νομαρχιακό ή Περιφερειακό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα.
- β) Καταρτίζει στα πλαίσια του μεσοχρόνιου Νομαρχιακού Αναπτυξιακού Προγράμματος, το αντίστοιχο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, ύστερα από σχετική πρόταση των τοπικών συμβουλίων ή των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων ή των συνοικιακών συμβουλίων.
- γ) Καταρτίζει το ετήσιο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 73 του Ν.1622/1986.
- δ) Χρηματοδοτεί έργα τοπικής σημασίας του ετήσιου Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος από ίδιους πόρους του Δήμου, καθώς και από τις πιστώσεις του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων που κατανέμει στο δήμο το Νομαρχιακό Συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74 του Ν. 1622/1986.
- ε) Χρηματοδοτεί από κοινού με φορείς του δημόσιου τομέα, έργα του ετήσιου τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος, στα πλαίσια προγραμματικών συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 74 του Ν. 1622/1986.
- στ) Διατυπώνει προτάσεις προς τους φορείς του δημόσιου τομέα για έργα και μέτρα

πολιτικής που αφορούν το Δήμο και χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, αλλά εντάσσονται στα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα των φορέων αυτών.

Άρθρο 114
(Άρθρο 101 Π.Δ. 323/1989)
Αρμοδιότητες του Δημάρχου

1. Ο Δήμαρχος:

- α) εκπροσωπεί το Δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στο Δήμο,
 - β) εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημορχιακής Επιτροπής,
 - γ) είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου και τις διευθύνει,
 - δ) είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού του Δήμου, αποφασίζει, για το διορισμό αυτού και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου,
 - ε) διατάζει την είσπραξη των δημοτικών εσόδων και εκδίδει (υπογράφει) τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό ή έχουν εγγραφεί σε αυτόν ύστερα από αναμόρφωση και έχουν διατεθεί (ψηφιστεί) με αποφάσεις του αρμόδιου οργάνου, αφού προηγουμένως έχουν ελεγχθεί τα σχετικά δικαιολογητικά από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου,
 - στ) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος,
 - ζ) εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των Δημοτών και
 - η) ασκεί τις αρμοδιότητες που του αναθέτουν ειδικές διατάξεις του Κώδικα ή άλλου νόμου.
2. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που δημιουργείται προφανής κίνδυνος ή ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την αναβολή, ο Δήμαρχος μπορεί να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της Δημορχιακής Επιτροπής, οφείλει όμως να υποβάλει αμέσως τις ενέργειές του στην έγκρισή της.
3. Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του Δημάρχου συγκρούονται με τα συμφέροντα του Δήμου, τα καθήκοντα του Δημάρχου ασκεί ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.
Η παράβαση των διατάξεων αυτής της παραγράφου μπορεί να επιφέρει την ποινή της αργίας.
4. Σε βάρος Δημάρχου ως διατάκτη πληρωμών επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια.

Άρθρο 111
(Άρθρο 98 Π.Δ. 323/1989 - Άρθρο 9 παρ. 4 Ν. 2130/1993)
Δημορχιακή Επιτροπή - Αρμοδιότητες

1. Η Δημορχιακή Επιτροπή αποτελείται από το Δήμαρχο ή τον Αντιδήμαρχο που έχει ορίσει ο Δήμαρχος ως Πρόεδρο και από δύο μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και δεκαπέντε μέλη, τέσσερα αν το συμβούλιο έχει έως και τριάντα ένα μέλη και έξι μέλη αν το συμβούλιο έχει έως και σαράντα ένα μέλη.
2. Η Δημορχιακή Επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
 - α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του Δήμου,
 - β) προελέγχει τον απολογισμό,
 - γ) αποφασίζει για τη διάθεση (ψήφιση) των πιστώσεων που είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό ή έχουν εγγραφεί σε αυτόν ύστερα από αναμόρφωση, με εξαίρεση τις

περιπτώσεις των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 218.

δ) με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 του άρθρου 244 καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες. Για την διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους,

ε) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και κάνει σχετική εισήγηση στο Δημοτικό Συμβούλιο,

στ) αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων καθώς και για την επιβολή, την αντεπιβολή ή τη δόση όρκου,

ζ) αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές,

η) αποφασίζει για το συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) δραχμών,

θ) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών,

ι) αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους Δήμους είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αμοιβή είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια.

Επίσης, αποφασίζει για την παροχή εντολής μόνο κατά υπόθεση δικαστική ή εξώδικη και για την παροχή γνωμοδοτήσεων και μόνο στους Δήμους που δεν δικαιούνται να προσλάβουν δικηγόρους με μηνιαία αντιμισθία κατά το άρθρο 245 του Ν. 1188/1981. Η αμοιβή των δικηγόρων αυτών στην τελευταία αυτή περίπτωση ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα των δικηγόρων, όπως ισχύουν κάθε φορά με βάση πίνακα αμοιβών που ελέγχεται ως προς το κανονικό των αμοιβών και θεωρείται από τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου στον οποίο ανήκει ο δικηγόρος ή με τελεσίδικη απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου.

3. Το Δημοτικό Συμβούλιο μπορεί σε περιπτώσεις μεγάλης, κατά την κρίση του, σημασίας, να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο τις αρμοδιότητες της παραγράφου ιδ' ή μερικές από αυτές. Η αρμόδια υπηρεσία του Δήμου οφείλει να ανακοινώνει χωρίς καθυστέρηση στον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου την παραπομπή του θέματος στη Δημαρχιακή Επιτροπή, και το Δημοτικό Συμβούλιο οφείλει να παίρνει απόφαση για το θέμα αυτό στην πρώτη συνεδρίαση μετά την ανακοίνωση του εγγράφου της υπηρεσίας.

4. Η Δημαρχιακή Επιτροπή μπορεί να παραπέμπει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο Δημοτικό Συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του θέματος.

Άρθρο 112

(Άρθρο 99 Π.Δ. 323/1089)

Εκλογή της Δημαρχιακής Επιτροπής

1. Στον πρώτο και στον τρίτο χρόνο της δημοτικής περιόδου, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, το Δημοτικό Συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου, εκλέγει με μυστική ψηφοφορία τα μέλη της Δημαρχιακής Επιτροπής ανάμεσα στα μέλη του. Σε Δημαρχιακές Επιτροπές με πέντε μέλη και άνω ένα από τα μέλη της εκλέγεται απαραίτητως ανάμεσα στους συμβούλους των επιλαχόντων συνδυασμών. Δεν επιτρέπεται να εκλεγούν μέλη της Δημαρχιακής Επιτροπής ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και ο Γραμματέας του συμβουλίου. Κάθε σύμβουλος ψηφίζει υποψήφιους ισάριθμους με τα μέλη της Δημαρχιακής Επιτροπής. Εκλέγονται όσοι λάβουν την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται για τις θέσεις για τις οποίες δεν επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία. Αν δεν

επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία και στη δεύτερη ψηφοφορία, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, οπότε εκλέγονται όσοι λάβουν τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Αν σε οποιαδήποτε ψηφοφορία υπάρχει ισοψηφία, ο Πρόεδρος του συμβουλίου ενεργεί κλήρωση στην ίδια συνεδρίαση. Στην ίδια συνεδρίαση και με τον ίδιο τρόπο εκλέγονται και τρία αναπληρωματικά μέλη, αν η επιτροπή αποτελείται από πέντε μέλη και άνω, και δύο σε κάθε άλλη περίπτωση, καθώς και ένα αναπληρωματικό μέλος ανάμεσα στους συμβούλους των επιλαχόντων συνδυασμών για την αναπλήρωση του τακτικού μέλους που εκπροσωπεί τη μειοψηφία του Δημοτικού Συμβουλίου. Με την ίδια διαδικασία εκλέγονται νέα αναπληρωματικά μέλη σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί όλος ο αριθμός. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 107 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

Αν κανένας από τους συμβούλους των επιλαχόντων συνδυασμών δεν δεχθεί να εκλεγεί μέλος της δημορχιακής επιτροπής, εκλέγεται στη θέση του ένας σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού.

2. Το πρώτο και το τρίτο έτος της δημοτικής περιόδου οι Δημορχιακές Επιτροπές που έχουν περισσότερα από τρία μέλη στην πρώτη συνεδρίαση μετά την εκλογή τους εκλέγουν μεταξύ των μελών τους, με μυστική ψηφοφορία τον αντιπρόεδρο. Δικαίωμα ψήφου στην περίπτωση αυτή έχει και ο Πρόεδρος της Δημορχιακής Επιτροπής. Οι διατάξεις του άρθρου 107 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

3. Τα αναπληρωματικά μέλη, με τη σειρά της εκλογής τους, παίρνουν τις θέσεις των τακτικών μελών, που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της διετίας.

Άρθρο 113

(Άρθρο 100 Π.Δ. 323/1989)

Λειτουργία της Δημορχιακής Επιτροπής

1. Η Δημορχιακή Επιτροπή έχει απαρτία, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα είναι περισσότερα από αυτά που απουσιάζουν. Στις τριμελείς επιτροπές απαιτείται η παρουσία όλων των μελών. Η επιτροπή αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του Προέδρου. Αν σε δύο συνεχείς συνεδριάσεις δεν επιτυγχάνεται απαρτία ή απόλυτη πλειοψηφία, αρμόδιος να λάβει απόφαση για το θέμα είναι ο Δήμαρχος.

2. Αν απουσιάζει ή κωλύεται ο Πρόεδρος της Δημορχιακής Επιτροπής προεδρεύει ο Αντιπρόεδρος.

Αν απουσιάζουν ή κωλύονται τακτικά μέλη, καλούνται τα αναπληρωματικά με τη σειρά της εκλογής τους.

3. Αν ένα μέλος της Δημορχιακής Επιτροπής απουσιάζει αδικαιολόγητα από δύο τουλάχιστον συνεχείς συνεδριάσεις, το Δημοτικό Συμβούλιο με πράξη του το αντικαθιστά.

Άρθρο 171

(Άρθρο 158 Π.Δ. 323/1989)

Αρμοδιότητες συνοικιακού συμβουλίου

1. Το συνοικιακό συμβούλιο μπορεί να διατυπώνει γνώμες και προτάσεις για τα θέματα που αφορούν τους κατοίκους της συνοικίας και ιδιαίτερα για θέματα παιδείας και λαϊκής επιμόρφωσης, θέματα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, θέματα καθαριότητας και προστασίας του περιβάλλοντος, πολεοδομικά θέματα (χρήσεις γης, κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι, κοινωφελή κτίρια και εγκαταστάσεις, κυκλοφορία και συγκοινωνία, έργα και δίκτυα υποδομής), θέματα άθλησης και ψυχαγωγίας, πολιτιστικά θέματα, θέματα αξιοποίησης δημοτικής περιουσίας και θέματα αξιοποίησης τοπικών πόρων.

2. Για τα πιο πάνω θέματα το συνοικιακό συμβούλιο αποφασίζει είτε με δική του πρωτοβουλία είτε ύστερα από παραπομπή από τα αρμόδια όργανα του δήμου ή της κοινότητας.

Οι αποφάσεις του συνοικιακού συμβουλίου διαβιβάζονται από τον Πρόεδρό του στο δήμαρχο ή στον πρόεδρο της κοινότητας, ο οποίος μεριμνά για την επεξεργασία κάθε απόφασης από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας.

Μετά την επεξεργασία αυτήν η απόφαση του συνοικιακού συμβουλίου, συνοδευόμενη από τη σχετική εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας, διαβιβάζεται στο αρμόδιο, κατά περίπτωση, όργανο του δήμου ή της κοινότητας για να λάβει σχετική απόφαση. Η απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δήμου ή της κοινότητας αποστέλλεται στο συνοικιακό συμβούλιο μέσα σε δύο μήνες από την ημερομηνία περιέλευσης της απόφασης του συνοικιακού συμβουλίου στο δήμο ή στην κοινότητα.

3. Το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο με απόφασή του, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών, μεταβιβάζει ορισμένες αρμοδιότητές του στα συνοικιακά συμβούλια. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον εφημερίδα, κατά ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 115 παράγραφος 3 και τοιχοκολλάται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 96 παράγραφος 6. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται μέσα στα όρια της συνοικίας.

4. Κάθε έτος το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο με απόφασή του καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων λειτουργίας κάθε συνοικιακού συμβουλίου λαμβάνοντας υπόψη τις αρμοδιότητες που του έχει μεταβιβάσει και τις δραστηριότητές του. Η απόφαση αυτή διαβιβάζεται στο συνοικιακό συμβούλιο έως το τέλος Σεπτεμβρίου.

5. Το συνοικιακό συμβούλιο καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της συνοικίας για το επόμενο οικονομικό έτος, ο οποίος δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Το σχέδιο συνοδεύεται από αιτιολογική έκθεση η οποία περιέχει αιτιολόγηση κάθε εγγραφής και, αποστέλλεται έγκαιρα στη δημαρχιακή επιτροπή ή στον πρόεδρο της κοινότητας έως το τέλος Οκτωβρίου.

6. Η δημαρχιακή επιτροπή ή ο πρόεδρος της κοινότητας εξετάζει:

- α) αν οι συνολικές δαπάνες που αναγράφονται στο σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της συνοικίας υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που έχει καθορισθεί από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο για κάθε συνοικία,
- β) αν οι δαπάνες αφορούν τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί από το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο στο συνοικιακό συμβούλιο και
- γ) αν οι δαπάνες είναι νόμιμες.

Η δημαρχιακή επιτροπή ή ο πρόεδρος της κοινότητας διαγράφει κάθε δαπάνη που δεν συγκεντρώνει τις πιο πάνω υπό στοιχεία β' και γ' προϋποθέσεις και, σε περίπτωση υπέρβασης του πιο πάνω ανώτατου ποσού, περικόπτει τα επί μέρους κονδύλια.

7. Το σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων της συνοικίας, όπως τελικά διαμορφώνεται από τη δημαρχιακή επιτροπή ή τον πρόεδρο της κοινότητας, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο εντάσσεται στο σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας, το οποίο συντάσσει η δημαρχιακή επιτροπή ή ο πρόεδρος της κοινότητας, κατά το άρθρο 219 παράγραφος 1.

Στον προϋπολογισμό του δήμου ή της κοινότητας περιλαμβάνονται ιδιαίτερα κεφάλαια για κάθε συνοικία.

8. Αν δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στη δημαρχιακή επιτροπή ή στον πρόεδρο της κοινότητας το σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων της συνοικίας, καταρτίζεται από την δημαρχιακή επιτροπή ή από τον πρόεδρο της κοινότητας.

9. Οι πράξεις των συνοικιακών συμβουλίων που εκδίδονται κατά την άσκηση των παραπάνω αρμοδιοτήτων αποστέλλονται στον δήμο ή στην κοινότητα και με βάση αυτές εκδίδεται σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή της δημορχιακής επιτροπής, ανάλογα με το αντικείμενο και την αρμοδιότητα κάθε οργάνου, μέσα σε δύο μήνες από τότε που περιήλθαν στον δήμο ή στην κοινότητα.

Άρθρο 41

(Άρθρο 34 Π.Δ. 323/1989 - Άρθρο 1 παρ.21 Ν. 2307/95)

Διάρκεια Δημοτικής και Κοινοτικής περιόδου

1. Ο Δήμαρχος, ο Πρόεδρος της Κοινότητας και οι Δημοτικοί και Κοινοτικοί Σύμβουλοι εκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια.
2. Η εκλογή γίνεται κάθε τέταρτο έτος την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 του μηνός Οκτωβρίου του έτους αυτού.
3. Η εγκατάσταση των αρχών που έχουν εκλεγεί γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους, και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.
4. Σε Κοινότητες, των οποίων οι εκλογείς μετακινούνται ομαδικά σε άλλα μέρη, έξω από την περιφέρεια της Κοινότητας για παραθερισμό ή διαχείμαση, η εκλογή των κοινοτικών συμβούλων γίνεται μέσα σε τρεις μήνες από τότε που, κατά την τοπική συνήθεια αρχίζουν να γυρίζουν στην περιφέρεια της κοινότητας οι μετακινούμενοι δημότες κάτοικοί της, την Κυριακή που ορίζεται με απόφαση του Νομάρχη.
Η εγκατάσταση των Κοινοτικών Συμβούλων που εκλέγονται μ' αυτόν τον τρόπο, γίνεται τη δέκατη πέμπτη (15η) ημέρα μετά την επικύρωση του αποτελέσματος της εκλογής.
Η ημέρα που λήγει η θητεία τους ορίζεται με απόφαση του Νομάρχη.
5. Αν σ' ένα Δήμο ή σε μια Κοινότητα δεν επικυρώθηκε τελεσίδικα η εκλογή έως την ημέρα της εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών η εγκατάσταση των αρχών αυτών γίνεται μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την επικύρωση, την ημέρα που ορίζει ο Νομάρχης. Η θητεία των παλιών αρχών παρατείνεται, ώσπου να εγκατασταθούν οι νέες.
6. Αν η τελεσίδικη απόφαση βάσει της οποίας έγινε η εγκατάσταση των αρχών δήμου ή κοινότητας αναιρεθεί και κριθεί κατ' ουσία η διαφορά από το Συμβούλιο της Επικρατείας, εκείνοι που ανακηρύσσονται ως επιτυχόντες με την αναιρετική απόφαση θεωρούνται ότι εγκαταστάθηκαν αναδρομικά σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους 3 και 5. Η αναδρομική αυτή εγκατάσταση δεν θίγει το κύρος των πράξεων που εκδόθηκαν και δημοσιεύτηκαν από τις αρχές των οποίων η εκλογή ακυρώθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας.
Αν το Συμβούλιο της Επικρατείας, αναιρέσει την τελεσίδικη απόφαση, βάσει της οποίας έγινε η εγκατάσταση των Δημοτικών και Κοινοτικών αρχών, και αναπέμψει τη διαφορά για νέα κατ' ουσία κρίση στο δικαστήριο που εξέδωσε την αναιρεθείσα απόφαση, η εγκατάσταση των αρχών που έγινε βάσει της απόφασης αυτής δεν θίγεται μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης για την εκλογική αυτή διαφορά.
Το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση του τρίτου εδαφίου της.

Άρθρο 42

(Άρθρο 35 Π.Δ. 323/1989 - Άρθρο 1 παρ.21 Ν.2307/1995)

Εκλογές σε νέους Δήμους και νέες Κοινότητες

1. Η εκλογή των αρχών δήμων και κοινοτήτων, που αναγνωρίζονται έως το τέλος του μηνός Αυγούστου ενός των τριών πρώτων ετών της δημοτικής ή της κοινοτικής περιόδου γίνεται την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 του μηνός Οκτωβρίου του έτους

κατά το οποίο έγινε η αναγνώριση. Η εγκατάστασή τους γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

Στους Δήμους και στις Κοινότητες που αναγνωρίζονται από την 1η Σεπτεμβρίου έως την 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου, εκτός από το τρίτο έτος, η εκλογή των αρχών γίνεται την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 Οκτωβρίου του επόμενου έτους μετά την αναγνώριση, και η εγκατάστασή τους την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου έτους μετά την αναγνώριση.

2. Αν η αναγνώριση ενός νέου Δήμου ή μιας νέας Κοινότητας έγινε μετά τον Αύγουστο του τρίτου έτους της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου και έως το τέλος του Αυγούστου του τέταρτου έτους της περιόδου αυτής, τα αποτελέσματα των μεταβολών αρχίζουν από τις αμέσως επόμενες γενικές δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται και σε περίπτωση ενώσεως δήμων ή κοινοτήτων ή δήμων και κοινοτήτων κατά τις παραγράφους 1 - 6 του άρθρου 4

4. Δήμοι και κοινότητες που καταργήθηκαν ή συννοικισμοί που προσαρτήθηκαν υπάγονται στις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές του Δήμου ή της Κοινότητας όπου έχουν προσαρτηθεί. Έως τη λήξη της Δημοτικής ή της Κοινοτικής περιόδου δεν γίνεται καμιά μεταβολή στον αριθμό των μελών του Δημοτικού ή του Κοινοτικού Συμβουλίου του Δήμου ή της Κοινότητας όπου γίνεται η προσάρτηση, καθώς και του Δήμου ή της Κοινότητας απ' όπου αποσπάστηκε ο συννοικισμός.

5. Οι εκλογές για την ανάδειξη αρχών στους Δήμους των παραγράφων 8 και 9 του άρθρου 4 γίνονται μέσα σε τρεις μήνες από την αναγνώρισή τους. Η ημερομηνία αυτή μπορεί να παραταθεί για ένα ακόμη τρίμηνο, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η εγκατάσταση των αρχών του νέου δήμου γίνεται μέσα σε τρεις μήνες από τη διενέργεια των εκλογών και σε μέρα που ορίζεται από το Νομάρχη.

Άρθρο 217 **(Άρθρο 200 Π.Δ. 323/1989)** **Έσοδα**

Τα έσοδα είναι:

τακτικά, που προέρχονται:

από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους,
από τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας,
από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα,
από φόρους, τέλη δικαιώματα και εισφορές και
από τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές, και

έκτακτα, που προέρχονται:

από δάνεια, δωρεές κληροδοτήματα και κληρονομίες,
από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και
από κάθε άλλη πηγή.

Άρθρο 218 **(Άρθρο 201 Π.Δ. 323/1989)** **Δαπάνες**

1. Οι δαπάνες είναι υποχρεωτικές και προαιρετικές. Υποχρεωτικές δαπάνες είναι:

α) οι δαπάνες για την πληρωμή των διαφόρων εξόδων διοικήσεως όπως είναι π.χ. τα

έξοδα παραστάσεως, οι αποδοχές του κάθε είδους προσωπικού, η γραφική ύλη, τα έντυπα και βιβλία, τα μισθώματα γραφείων που χρησιμοποιούνται για τις υπηρεσίες των δήμων ή των κοινοτήτων, τα έξοδα βεβαιώσεως και εισπράξεως,

β) οι δαπάνες για την εξόφληση των οφειλών,

γ) οι ετήσιες εισφορές υπέρ των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων,

δ) οι επιχορηγήσεις που ορίζουν οι δήμοι και οι κοινότητες χάριν των ιδρυμάτων και των νομικών προσώπων που ιδρύει κάθε δήμος ή κοινότητα.

2. Καμία άλλη εισφορά από αυτές που επιβάλλονται από το νόμο ως υποχρεωτικές για τους δήμους και τις κοινότητες για οποιαδήποτε αιτία δεν εγγράφεται στους προϋπολογισμούς τους χωρίς απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας. Η Ένωση γνωμοδοτεί μέσα σε σαράντα ημέρες αφότου έλαβε το σχετικό ερώτημα. Αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν περιέλθει η γνώμη αυτή στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η απόφαση εκδίδεται χωρίς αυτή.

3. Οι εισφορές υπολογίζονται με βάση τα τακτικά έσοδα που πραγματοποιήθηκαν το προτελευταίο έτος που αφορά ο προϋπολογισμός.

4. Πιστώσεις, που είναι γραμμένες στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας μπορεί να διατεθούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για την πληρωμή δαπανών, που αφορούν:

α) εθνικές ή τοπικές γιορτές ή άλλες ιδίως πολιτιστικές μορφωτικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές εκδηλώσεις που τις οργανώνει ο δήμος ή η κοινότητα,

β) όμοιες εκδηλώσεις που οργανώνουν άλλοι φορείς και συμμετέχει ο δήμος ή η κοινότητα,

γ) απονομή τιμητικών διακρίσεων, αναμνηστικών δώρων και φιλοξενία προσωπικοτήτων και αντιπροσωπειών εσωτερικού ή εξωτερικού και

δ) τιμητικές διακρίσεις, αναμνηστικά δώρα και φιλοξενία φυσικών προσώπων τα οποία συνέβαλαν ιδιαίτερα στην κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη του δήμου ή της κοινότητας.

5. Πιστώσεις που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας μπορούν να διατίθενται με απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας για την πληρωμή δαπανών, οι οποίες αφορούν:

α. Επικοινωνίες (τηλεφωνικά, τηλεγραφικά τέλη κ.λπ.).

β. Την άμεση αποκατάσταση απρόβλεπτων ζημιών σε δίκτυα ύδρευσης αποχέτευσης, άρδευσης, φωτισμού και σε δρόμους. Η εκτέλεση του σχετικού έργου αποφασίζεται και γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την εκτέλεση έργων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

6. Πιστώσεις που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας, είτε αρχικά είτε ύστερα από αναμόρφωση, διατίθενται, χωρίς να απαιτείται απόφαση οποιουδήποτε οργάνου, για την πληρωμή δαπανών που αφορούν:

α) αποδοχές κάθε είδους προσωπικού,

β) έξοδα παράστασης,

γ) μισθώματα ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις υπηρεσίες του δήμου ή της κοινότητας,

δ) εισφορές για τη μισθοδοσία των ελεγκτών εσόδων - εξόδων και των εισπρακτόρων Ο.Τ.Α.,

ε) έξοδα κίνησης εισπρακτόρων και

στ) υποχρεωτικές εισφορές που περιλαμβάνονται στην προβλεπόμενη από την παράγραφο 2 υπουργική απόφαση.

7. Δεν επιτρέπεται η έναρξη της διαδικασίας για την εκτέλεση έργου, εργασίας ή μεταφοράς και τη διενέργεια προμήθειας, αν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό σχετική πίστωση. Τα αρμόδια όργανα του δήμου ή της κοινότητας που ενεργούν κατά παράβαση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου υπέχουν, ανεξάρτητα από τυχόν ποινική ευθύνη, πειθαρχική ευθύνη καθώς και αστική ευθύνη, προσωπικώς έναντι του αναδόχου και κάθε τρίτου.

Στην απαγόρευση αυτή δεν περιλαμβάνεται η διαδικασία εκπόνησης μελέτης από τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά το άρθρο 268, καθώς και το άρθρο 1 του Π.Δ. 28/1980 (ΦΕΚ 11), χωρίς καταβολή αμοιβής.

Άρθρο 13

(Άρθρο 4 παρ.1 ν.2218/94)

Όργανα των Ν.Α.

Όργανα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (Ν.Α.) είναι το Νομαρχιακό Συμβούλιο (Ν.Σ.), οι Νομαρχιακές Επιτροπές (Ν.Ε.) και ο Νομάρχης.

Άρθρο 19

(Άρθρο 5 παρ.2 ν.2218/94)

Εγκατάσταση - Θητεία

1. Η εγκατάσταση του Νομάρχη και των μελών του Ν.Σ. γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου από την εκλογή έτους και η θητεία τους λήγει στις 31 Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.

2. Αν έως την ημέρα εγκατάστασης δεν έχει επικυρωθεί τελεσίδικα η εκλογή, η εγκατάσταση γίνεται την 11 π.μ. ώρα της 10ης ημέρας από την επικύρωση των αποτελεσμάτων της εκλογής.

Η θητεία των παλαιών αρχών παρατείνεται ώσπου να αναλάβουν οι νέες.

Άρθρο 20

(Άρθρο 5 παρ.3,4 και 5 ν.2218/94)

Εκλογικό Δικαίωμα - Εκλογείς - Εκλόγιμοι

1. Εκλογικό δικαίωμα έχουν οι δημότες εκλογείς των Δήμων και των Κοινοτήτων, που περιλαμβάνονται στην περιφέρεια της Ν.Α.

Κατά τα λοιπά, για την απόκτηση, τη στέρηση, την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, τις κυρώσεις για τη μη άσκηση του, καθώς και για τους εκλογικούς καταλόγους ισχύουν οι διατάξεις της εκλογικής νομοθεσίας.

2. Εκλογείς Κοινοτήτων, που τις διάφορες εποχές του χρόνου αλλάζουν ομαδικά διαμονή, είτε μέσα στην περιφέρεια της ίδιας Ν.Α. είτε στην περιφέρεια άλλης Ν.Α., ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα στο Δήμο ή την Κοινότητα που διαμένουν την ημέρα της ψηφοφορίας και ψηφίζουν τους συνδυασμούς και υποψήφιους συμβούλους της Ν.Α., στην περιφέρεια της οποίας υπάγεται ο Δήμος ή η Κοινότητα, στους εκλογικούς καταλόγους των οποίων είναι γραμμένοι, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 45 του Π.Δ. 92/1994 (ΦΕΚ 69) Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.

3. Νομάρχης και μέλος του Ν.Σ. μπορεί να εκλεγεί δημότης εκλογέας Δήμου ή Κοινότητας της περιφέρειας της Ν.Α. που έχει συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα της διενέργειας των εκλογών.

4. Ειδικά για την υποβολή υποψηφιότητας επιτρέπεται η μεταδημότευση σε Ο.Τ.Α. της περιφέρειας της Ν.Α., στις οποίας τους εκλογικούς καταλόγους είναι γραμμένος

ο υποψήφιος, χωρίς τη συνδρομή της προϋπόθεσης της διетуός κατοικίας. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί μέχρι την προηγούμενη ημέρα της λήξης της προθεσμίας υποβολής υποψηφιοτήτων.

Άρθρο 49
(Άρθρο 13 ν.2218/94)

Αρμοδιότητες του Νομαρχιακού Συμβουλίου

1. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες της Ν.Α. εκτός από αυτές που ανήκουν στο Νομάρχη ή στις Νομαρχιακές Επιτροπές.
Το Νομαρχιακό Συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:
 - α. Τον Κανονισμό των εργασιών του, τον Κανονισμό των εργασιών των Νομαρχιακών Επιτροπών και τον οργανισμό των υπηρεσιών της Ν.Α.
 - β. Την εφαρμογή της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού.
 - γ. Τον προϋπολογισμό και απολογισμό της Ν.Α. και των νομικών προσώπων της Ν.Α.
 - δ. Την επιβολή φόρων, τελών, εισφορών και δικαιωμάτων.
 - ε. Την απαλλοτρίωση ακινήτων.
 - στ. Την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, καθώς και τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων.
 - ζ. Την παραχώρηση της χρήσης και την εκμίσθωση κινητών και ακινήτων.
 - η. Την αγορά και μίσθωση κινητών και ακινήτων.
 - θ. Τη σύναψη δανείων και την αποδοχή δωρεών, κληρονομιών, κληροδοσιών.
 - ι. Το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων και προμηθειών.
 - ια. Την προστασία και αξιοποίηση περιοχών.
 - ιβ. Τη μελέτη, την κατασκευή και τη συντήρηση έργων.
 - ιγ. Την ίδρυση κέντρων παροχής πολιτιστικών και κοινωνικών υπηρεσιών.
 - ιδ. Την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών και της εκτέλεσης εργασιών ή προγραμμάτων.
 - ιε. Την ίδρυση νομικών προσώπων και επιχειρήσεων ή τη συμμετοχή σε επιχειρήσεις.
 - ιστ. Την ανάθεση της άσκησης δραστηριοτήτων στο κράτος ή σε νομικά πρόσωπα.
 - ιζ. Τη συγκρότηση συλλογικών οργάνων.
 - ιη. Τον ορισμό του αριθμού των Νομαρχιακών Επιτροπών.
 - ιθ. Την εκλογή των μελών των Νομαρχιακών Επιτροπών.
 - κ. Την ανάκληση των προέδρων των Ν.Ε.
 - κα. Την εξόφληση χρεών προς τη Ν.Α. σε δόσεις.
 - κβ. Την έντοκη κατάθεση των εσόδων της Ν.Α.
 - κγ. Τη σύσταση πάγιας προκαταβολής.
 - κδ. Την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής.
 - κε. Την πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της Ν.Α.
2. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του, εκτός από αυτές των περιπτώσεων α -ε', ι', ιγ', ιε'- κβ' και κε' στις Νομαρχιακές Επιτροπές ή στο Νομάρχη.
3. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο εκδίδει κανονιστικές αποφάσεις για τα θέματα που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες, οι οποίες σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 ανήκουν ή μεταβιβάζονται στη Ν.Α. Παράβαση των αποφάσεων αυτών τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 459 του Ποινικού Κώδικα, εκτός αν από άλλες διατάξεις προβλέπεται βαρύτερη ποινή.

Άρθρο 14

(Άρθρα 4 παρ.2 ν.2218/94, 6 παρ.1 ν.2240/94)

Νομαρχιακό Συμβούλιο

1. Ο αριθμός των μελών κάθε Ν.Σ. προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό πληθυσμό της Ν.Α., όπως αυτός προκύπτει από την τελευταία απογραφή. Ο αριθμός των μελών του Ν.Σ. είναι:

- 21 για όσες Ν.Α. έχουν πληθυσμό έως 100.000 κατοίκους,
- 25 για όσες έχουν από 100.001 έως 150.000 κατοίκους,
- 31 για όσες έχουν από 150.001 έως 200.000 κατοίκους και
- 37 για όσες έχουν περισσότερους από 200.000 κατοίκους.

Στον αριθμό αυτό δεν περιλαμβάνεται ο Νομάρχης.

2. Κατ' εξαίρεση ο αριθμός των μελών των Νομαρχιακών Συμβουλίων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Δωδεκανήσου και Κυκλάδων είναι 41 και 43 αντίστοιχα.

3. Η θητεία των μελών του Ν.Σ. είναι τετραετής.

Άρθρο 62

(Άρθρα 16 παρ.1 ν.2218/94, 13 παρ.13 ν.2307/95)

Αρμοδιότητες Νομάρχη

1. Ο Νομάρχης εκδίδει όλες τις πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα. Ο Νομάρχης έχει επίσης τις κατωτέρω αρμοδιότητες :

α. Εκτελεί τις αποφάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου και των Νομαρχιακών Επιτροπών.

β. Εκπροσωπεί τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δικαστικώς και εξωδίκως και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

γ. Είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

δ. Προϊσταται του προσωπικού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αποφασίζει για το διορισμό του και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.

ε. Διατάσσει την είσπραξη των εσόδων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και αποφασίζει για τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού.

στ. Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

ζ. Ασκει τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από το νόμο.

η. Συνιστά επιτροπές και ομάδες εργασίας από μέλη του Ν.Σ., υπαλλήλους της Ν.Α., υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της Ν.Α., καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Ο Νομάρχης μπορεί κατ' εξαίρεση να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Ν.Ε., όταν δημιουργείται άμεσος κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων της Ν.Α. Τα μέτρα τα οποία αποφασίστηκαν υποβάλλονται αμέσως στην αρμόδια Ν.Ε. για έγκριση. Τα καθήκοντα του νομάρχη, όταν τα συμφέροντά του συγκρούονται με αυτά της Ν.Α., ασκεί ο πρόεδρος της Ν.Ε. που ορίζεται από το Ν.Σ.

Ο Νομάρχης μεταβιβάζει με απόφασή του μέρος των αρμοδιοτήτων του στους προέδρους των Ν.Ε.. Μπορεί επίσης να μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου και σε προϊσταμένους ή άλλα στελέχη των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

2. Ο Πρόεδρος του Επαρχιακού Συμβουλίου (Επαρχος) είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών και του προσωπικού του Επαρχείου που περιέρχονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και εκτελεί τις αποφάσεις του Επαρχιακού Συμβουλίου.

Άρθρο 15

(Άρθρα 4 παρ.3 ν.2218/94, 13 παρ.1 ν.2307/95)

Νομαρχιακές Επιτροπές

1. Ο αριθμός των Ν.Ε. είναι 3, 4, 5 ή 6 αντίστοιχα για τις Ν.Α. με 21 μέλη, 25 μέλη, 31 μέλη και 37 και άνω μέλη του Ν.Σ. Το Ν.Σ. μπορεί με απόφασή του, που λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία 3/5 του όλου αριθμού των μελών του, να περιορίζει τον αριθμό των Ν.Ε. όχι όμως κάτω των τριών (3). Κάθε Ν.Ε. αποτελείται από τον πρόεδρό της και 2 ή 4 μέλη, που καθορίζονται με απόφαση του Ν.Σ. Πρόεδρος κάθε Ν.Ε. ορίζεται από το Νομάρχη ένα από τα μέλη του Ν.Σ. Η θητεία του προέδρου της Ν.Ε. είναι διετής. Τα υπόλοιπα μέλη των Ν.Ε. εκλέγονται από το Ν.Σ. μεταξύ των μελών του. Τα μισά από τα εκλεγόμενα μέλη προέρχονται από τη μειοψηφία του Ν.Σ.
2. Η θητεία των μελών των Ν.Ε. είναι διετής.
3. Τα μέλη της Ν.Ε., εκτός του προέδρου της, μπορούν να ανακληθούν με απόφαση του Ν.Σ. ύστερα από πρόταση του Νομάρχη ή αριθμού μελών του Ν.Σ., ίσου με το διπλάσιο του αριθμού των μελών της αντίστοιχης Ν.Ε. Ο Πρόεδρος της Ν.Ε. μπορεί να ανακληθεί με απόφαση του Ν.Σ. ύστερα από εισήγηση του Νομάρχη.

Άρθρο 60

(Άρθρα 15 παρ.3 ν.2218/94, 13 παρ.10δ ν.2307/95)

Αρμοδιότητες Νομαρχιακών Επιτροπών

1. Κάθε Νομαρχιακή Επιτροπή έχει στον τομέα ευθύνης της τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
 - α. Προετοιμάζει τις υποθέσεις αρμοδιότητας του Νομαρχιακού Συμβουλίου.
 - β. Καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού, επεξεργάζεται τον απολογισμό και υποβάλλει σχετική έκθεση στο Ν.Σ.
 - γ. Αποφασίζει για τη διάθεση των γραμμένων πιστώσεων στον προϋπολογισμό.
 - δ. Καταρτίζει τις διακηρύξεις διαγωνισμών για την εκτέλεση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και προμηθειών και την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών και διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες.
 - ε. Αποφασίζει για την έγερση αγωγών, παραιτήσεων από αυτές ή για συμβιβασμό, καθώς και για την άσκηση ενδίκων μέσων.
 - στ. Αποφασίζει για την υποβολή διοικητικών προσφυγών στις διοικητικές αρχές.
 - ζ. Έχει τις αρμοδιότητες που της μεταβιβάζει το Νομαρχιακό Συμβούλιο.
2. Η Νομαρχιακή Επιτροπή μπορεί να παραπέμπει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο Νομαρχιακό Συμβούλιο για τη λήψη αποφάσεως, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του θέματος.

Άρθρο 82

(Άρθρο 22 παρ.1,2,3 ν.2218/94)

Έσοδα

1. Τα έσοδα της Ν.Α. είναι:
 - α. Τακτικά, που προέρχονται από:
 - (1) φόρους, τέλη δικαιώματα και εισφορές,
 - (2) εισοδήματα από εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας,
 - (3) ειδική ετήσια οικονομική ενίσχυση του τακτικού προϋπολογισμού για την κάλυψη του κόστους άσκησης κρατικών αρμοδιοτήτων, οι οποίες μεταβιβάζονται στη Ν.Α.,
 - (4) κεντρικούς αυτοτελείς πόρους,
 - (5) πιστώσεις του προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων,
 - (6) τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα.

β. Έκτακτα, που προέρχονται από:

- (1) έσοδα από τέλη για χρήση έργων που γίνονται με δανεισμό,
- (2) δάνεια, δωρεές, κληροδοσίες και κληρονομίες,
- (3) επιχορηγήσεις φορέων του δημόσιου τομέα,
- (4) εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και
- (5) χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,
- (6) κάθε άλλη πηγή.

2. Με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται τέλη, δικαιώματα ή εισφορές για υπηρεσίες ή έργα που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και στην ανάπτυξη της περιφέρειας της Ν.Α.. Τα τέλη, τα δικαιώματα και οι εισφορές αυτές έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα. Το ύψος των τελών ή εισφορών, οι υπόχρεοι στην καταβολή τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με την απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου.

3. Σε περίπτωση εκτέλεσης έργων με δανεισμό, το Νομαρχιακό Συμβούλιο μπορεί να επιβάλλει τέλη χρήσης των έργων για την εξασφάλιση των τοκοχρεολυτικών δόσεων των δανείων και έως ότου εξοφληθούν.

Άρθρο 83

(Άρθρο 22 παρ.4 και 5 ν.2218/94)

Επιβολή - Βεβαίωση - Είσπραξη εσόδων

1. Η επιβολή, βεβαίωση και είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών των Ν.Α. γίνεται σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Βεβαίωση των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών ενεργείται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μέσα σε αποσβεστική προθεσμία πέντε (5) ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους στο οποίο ανάγονται.

Κατ'εξαιρέση, είναι δυνατή η βεβαίωση, μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας, αν

α) είναι άγνωστος ο υπόχρεος,

β) έχει ακυρωθεί μετά την πάροδο της πενταετίας η φορολογική εγγραφή για το λόγο ότι ο υπόχρεος δεν έλαβε γνώστη της εγγραφής,

γ) η βεβαίωση έγινε σε πρόσωπο που είχε μερική ή ολική φορολογική υποχρέωση και

δ) η βεβαίωση έγινε για οικονομικό έτος διάφορο από αυτό που αφορά η φορολογική υποχρέωση.

Άρθρο 73

(Άρθρο 21 παρ.1 ν.2218/94)

Ιδρύματα - Λοιπά νομικά πρόσωπα - Επιχειρήσεις

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν ιδρύματα, λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και επιχειρήσεις. Μπορούν επίσης να μετέχουν σε επιχειρήσεις.

Άρθρο 74

(Άρθρο 21 παρ.2,3 και 4 ν.2218/94)

Ιδρύματα - Λοιπά νομικά πρόσωπα

1. Τα Ιδρύματα (όπως Νοσοκομεία, Βρεφοκομεία, Κέντρα Παιδικής Μέριμνας, Γηροκομεία κ.Απ.), συνιστώνται, ύστερα από απόφαση του Νομαρχιακού

Συμβουλίου, με Προεδρικό Διάταγμα που ορίζει τα όργανα της διοίκησης, το σκοπό, τους πόρους, την περιουσία και το όνομα του Ιδρύματος. Το Διάταγμα, εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου καθ' ύλην Υπουργού, αφού τηρηθούν και οι ειδικές για κάθε κατηγορία Ιδρυμάτων διατάξεις. Τα Ιδρύματα είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και υπάγονται στην εποπτεία των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που τα συνιστούν.

2. Τα λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου συνιστώνται με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στην απόφαση ορίζονται το όνομα, ο σκοπός, τα όργανα της διοίκησης, οι πόροι και η περιουσία που αφιερώνεται σε αυτά. Αυτά τα νομικά πρόσωπα συνιστώνται για την οργάνωση ορισμένης υπηρεσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη ικανοποίηση τοπικών αναγκών νομαρχιακού ενδιαφέροντος.

3. Με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ρυθμίζονται τα σχετικά με τη φύση των Ιδρυμάτων και των λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που μπορούν να συνιστώνται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, το σκοπό, τη διοίκηση, την εκλογή και τον ορισμό των οργάνων, τις αρμοδιότητες αυτών και τη λειτουργία τους, τους πόρους, την περιουσία, την οργάνωση και την εποπτεία, το προσωπικό, την οικονομική διοίκηση και τη διαχείριση, τα έργα, τις μελέτες και τις προμήθειες, τους κανονισμούς, τις δωρεές και τις σχέσεις των δωρητών με το ίδρυμα, τις κληροδοσίες και κληρονομίες, την κατάργηση αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 117

(Άρθρο 13 παρ.39 ν.2307/95)

Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας

Για την οργανωμένη συνεργασία, προαγωγή και εκπροσώπηση των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με το όνομα Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας και συντεταγμένα Ε.Ν.Α.Ε., το οποίο εποπτεύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών και έχει έδρα την Αθήνα.

Μέλη της Ε.Ν.Α.Ε. είναι όλες οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με τους νόμιμους εκπροσώπους τους.

Όργανα της Ε.Ν.Α.Ε. είναι τα εξής:

Η Γενική Συνέλευση

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Η Εκτελεστική Επιτροπή

Ο Πρόεδρος

Το Εποπτικό Συμβούλιο

Πόροι της Ε.Ν.Α.Ε. είναι οι εισφορές των μελών της που καθορίζονται σε ποσοστό επί των τακτικών εσόδων τους με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, καθώς και έσοδα από κάθε άλλη πηγή.

Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται αναλυτικά:

ο σκοπός της σύστασης της Ε.Ν.Α.Ε.,

η εκπροσώπηση των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, καθώς και ο τρόπος και οι διαδικασίες ανάδειξης των εκπροσώπων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων σ' αυτήν,

η σύνθεση και η συγκρότηση των οργάνων της και ο τρόπος ανάδειξης αυτών, οι αρμοδιότητες και η λειτουργία των οργάνων,

οι πόροι, η περιουσία, η οικονομική διοίκηση, η διαχείριση και ο οικονομικός έλεγχος,
το προσωπικό, η οργάνωση, οι κανονισμοί καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 35
(Άρθρο 9 παρ.11 ν.2218/94)
Εκπροσώπηση Επαρχιών

1. Κατ' εξαίρεση των διατάξεων του άρθρου 34,
 - Επαρχία με πληθυσμό μέχρι 5.000 κατοίκους εκπροσωπούνται στο Ν.Σ. με τρεις (3) Νομαρχιακούς Συμβούλους,
 - Επαρχία με πληθυσμό από 5.001 μέχρι 20.000 κατοίκους εκπροσωπούνται με πέντε (5) Νομαρχιακούς Συμβούλους και
 - Επαρχία με πληθυσμό από 20.001 και άνω κατοίκους εκπροσωπούνται με επτά (7) Νομαρχιακούς Συμβούλους.
2. Από το σύνολο των εδρών του Επαρχείου τα 3/5 των εδρών ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και τα 2/5 στον επιλαχόντα. Ο υπολογισμός των 3/5 και των 2/5 γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 33. Αν κατά τον υπολογισμό των 3/5 των εδρών κάθε Επαρχείου προκύπτει αριθμός εδρών μεγαλύτερος από τον αριθμό που προκύπτει από τον υπολογισμό των 3/5 στο σύνολο των εδρών της Ν.Α., οι επιπλέον έδρες αφαιρούνται από τις έδρες των Επαρχιών με το μεγαλύτερο αριθμό εδρών του επιτυχόντος συνδυασμού.
3. Η κατανομή των εδρών του Επαρχείου μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών γίνεται ανάλογα με το συνολικό αριθμό των εδρών που καταλαμβάνει κάθε συνδυασμός στη Ν.Α. Σε περίπτωση ισοψηφίας κατά την αναλογική αυτή κατανομή ενεργείται κλήρωση.

Άρθρο 7
(Άρθρο 1 παρ.3 και 4 ν.2240/94)
Επαρχίες - Επαρχία

1. Ο Δήμος Κάτω Νευροκοπίου και οι Κοινότητες Μικροκλεισούρα, Ποταμοί, Μικρομηλιά, Αχλαδιά, Παγονέρι, Λευκόγεια, Εξοχή, Χρυσοκέφαλος, Δασωτό, Περιθώρι, Κάτω Βροντού, Κατάφυτο, Βαθύτοπος, Οχυρό, Γρανίτης και Βόλακας του Νομού Δράμας, καθώς και οι Οικισμοί του Δήμου και των Κοινοτήτων αυτών, αποσπώνται από την Επαρχία του νομού Δράμας και αποτελούν ξεχωριστή Επαρχία με περιφέρεια την περιφέρεια του Δήμου Κάτω Νευροκοπίου και των ανωτέρω κοινοτήτων, ονομασία Επαρχία Κάτω Νευροκοπίου και πρωτεύουσα το Δήμο Κάτω Νευροκοπίου.
Η συνιστώμενη Επαρχία Κάτω Νευροκοπίου του Νομού Δράμας, οι Επαρχίες Λαγκαδά του Νομού Θεσσαλονίκης, Ελασσόνας του Νομού Λάρισας, Κέας, Πάρου και Τήνου του Νομού Κυκλάδων αποτελούν Επαρχία. Οι Επαρχίες Διδυμοτείχου και Ορεστιάδας του Νομού Έβρου αποτελούν Επαρχείο με ονομασία Επαρχείο Βορείου Έβρου. Στα Επαρχία αυτά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για τα Επαρχία των άρθρων 23 παράγραφος 2, 35, 59 παράγραφος 1 και 106.
2. Μέχρι να εκδοθεί ο οριστικός Οργανισμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών και Οικονομικών, καταρτίζεται προσωρινός οργανισμός των Επαρχιών της προηγούμενης παραγράφου.
3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου υπουργού μεταφέρονται από το σύνολο των οργανικών θέσεων των αρμόδιων υπουργείων ο

αριθμός των θέσεων, που απαιτούνται για την κάλυψη των θέσεων του προσωρινού οργανισμού.

ΝΟΜΟΣ 2477/1997

Συνήγορος του Πολίτη, Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημ.Διοίκησης

Άρθρο 1

Ίδρυση - Αποστολή

1.Συνιστάται ανεξάρτητη διοικητική αρχή που ονομάζεται "Συνήγορος του Πολίτη" και έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

2.Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικό όργανο ή διοικητική αρχή.

3.Ο Συνήγορος του Πολίτη επικουρείται από τέσσερις (4) Βοηθούς Συνηγόρους. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν ευθύνονται, δεν διώκονται και δεν εξετάζονται για γνώμη που διατύπωσαν ή πράξη που εξετέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Δίωξη επιτρέπεται κατόπιν εγκλήσεως μόνο για συκοφαντική δυσφήμιση, εξύβριση ή παραβίαση του απορρήτου. Ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστήμονες και οι αποσπασμένοι υπάλληλοι με προσόντα ειδικών επιστημόνων, σε περίπτωση που διώκονται ή ενάγονται για πράξη ή παράλειψή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, μπορεί να παρίστανται ενώπιον των δικαστηρίων με μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

4.Ο Συνήγορος του Πολίτη υποστηρίζεται από τριάντα (30) ειδικούς επιστήμονες, σαράντα (40) αποσπασμένους υπαλλήλους με προσόντα ειδικού επιστήμονα και Γραμματεία.

5.Οι απαιτούμενες πιστώσεις για τη λειτουργία της αρχής εγγράφονται σε ειδικό φορέα, που ενσωματώνονται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Διατάκτης της δαπάνης είναι ο Συνήγορος του Πολίτη ή ο αναπληρωτής του.

6.Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της αρχής, διατάκτης των δαπανών είναι ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και η οικονομική εξυπηρέτησή της γίνεται από τη Διεύθυνση Οικονομικού της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης".

Η παρ.6 προστέθηκε με την παρ.4 άρθρ.23 Ν.2527/1997 Α 206

"Η έναρξη λειτουργίας της Αρχής ολοκληρώνεται με τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος για τον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής και στελέχωση των υπηρεσιών της, που ανακοινώνεται από το Συνήγορο του Πολίτη στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης".

Άρθρο 2

Εκλογή - Θητεία

1.Ως Συνήγορος του Πολίτη και Βοηθοί Συνήγοροι επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, που διαθέτουν υψηλή επιστημονική κατάρτιση και απολαύουν ευρείας κοινωνικής αποδοχής.

2.Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλέγεται από το Υπουργικό Συμβούλιο μετά από προηγούμενη γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και διορίζεται με προεδρικό διάταγμα.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι, μεταξύ των οποίων και ο αναπληρωτής του Συνηγόρου του Πολίτη, διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

Αναπλήρωση του Συνηγόρου του Πολίτη χωρεί εφόσον αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντά του για οποιονδήποτε λόγο.

3. Η θητεία του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων είναι πενταετής. Επανεκλογή του ίδιου προσώπου ως Συνηγόρου του Πολίτη δεν επιτρέπεται. Η πρόωγη λήξη της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη, για οποιονδήποτε λόγο, επιφέρει αυτοδίκαια και τη λήξη της θητείας των Βοηθών Συνηγόρων.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται να παυτεί με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου και προηγούμενη γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων του λόγω νόσου ή αναπηρίας σωματικής ή πνευματικής.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι μπορεί να παυτούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων τους, λόγω νόσου ή αναπηρίας, σωματικής ή πνευματικής, καθώς και για ανεπάρκεια κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

5. Κατά τη διάρκεια της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε άλλου δημοσίου λειτουργήματος. Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν επιτρέπεται να ασκούν καμία επαγγελματική δραστηριότητα ή να αναλαμβάνουν άλλα καθήκοντα, αμειβόμενα ή μη, στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα.

6. Βουλευτής που εκλέγεται ως Συνήγορος του Πολίτη ή Βοηθός Συνήγορος οφείλει να παραιτηθεί από τη βουλευτική ιδιότητα προτού αναλάβει καθήκοντα.

7. Οι αποδοχές του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών, κατά παρέκκλιση των διατάξεων που ισχύουν.

Άρθρο 3 **Αρμοδιότητες**

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος για θέματα που ανάγονται στις υπηρεσίες, α) του Δημοσίου, β) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμίδας, γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και δ) των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας που απασχολούνται με: i) τη διύλιση και διανομή ύδατος, την αποχέτευση και απαγωγή ακάθαρτων υδάτων και λυμάτων, ii) τη διανομή ηλεκτρικού ρεύματος και καυσίμου αερίου, iii) τη μεταφορά προσώπων και αγαθών από την ξηρά, τη θάλασσα και τον αέρα και iv) τις τηλεπικοινωνίες και τα ταχυδρομεία. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ο όρος "δημόσια υπηρεσία" ή "δημόσιες υπηρεσίες" νοούνται οι αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής.

Στην αρμοδιότητά του δεν υπάγονται οι υπουργοί και υφυπουργοί ως προς τις πράξεις που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δικαστικές αρχές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για δραστηριότητες που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική ή στις διεθνείς σχέσεις της χώρας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές ως προς την κύρια λειτουργία τους.

Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που αφορούν την κρατική ασφάλεια. Δεν υπάγονται επίσης στην αρμοδιότητά του θέματα που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων.

Ιδίως ερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας, ατομικό ή συλλογικό:

ι) προσβάλλει, με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο,

ii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη δικαστική απόφαση,

iii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη,

iv) ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια, κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστικής αρχής.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη συντονίζει το έργο των Βοηθών Συνηγόρων. Επίσης, εποπτεύει και κατευθύνει τους ειδικούς επιστήμονες και το προσωπικό της Γραμματείας.

Είναι πειθαρχικός προϊστάμενος του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού και μπορεί να επιβάλλει ποινή επίπληξης ή προστίμου έως τις αποδοχές ενός (1) μηνός.

Μπορεί να εξουσιοδοτεί έναν ή περισσότερους από τους Βοηθούς Συνηγόρους και τους προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων να υπογράφουν έγγραφα ή να προβαίνουν σε άλλες ενέργειες.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει ετήσια έκθεση, στην οποία εκθέτει το έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό, εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους. Η ετήσια έκθεση του Συνηγόρου συζητείται σε ειδική συνεδρίαση της ολομέλειας της Βουλής κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της και δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου.

Άρθρο 4

Διαδικασία έρευνας

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων. Επίσης, δύναται να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως υποθέσεων που έχουν προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων, κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει γεννήσει δικαιώματα ή έχει δημιουργήσει ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός εάν προφανώς συντρέχει παρανομία ή έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενό τους με την προστασία του περιβάλλοντος.

3. Η αναφορά υποβάλλεται μέσα σε έξι (6) μήνες από του ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στο Συνήγορο του Πολίτη, καταχωρείται δε σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή της δεν εξαρτάται από την

παράλληλη άσκηση αίτησης θεραπείας ή ιεραρχικής προσφυγής και δεν διακόπτει ούτε αναστέλλει τις προβλεπόμενες από το νόμο προθεσμίες για την άσκηση ενδίκου μέσου ή βοήθηματος. Σε περίπτωση που ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επλαμβάνεται του θέματος πριν αποφασίσει το αρμόδιο όργανο ή παρέλθει άπρακτη προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της προσφυγής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται με πράξη του να θέτει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται προφανώς αόριστη, αβάσιμη ή ασήμαντη.

4.Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητά τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

5.Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητά από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Κατά την εξέταση εγγράφων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων, που βρίσκονται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, δεν μπορεί να αντιταχθεί ο χαρακτηρισμός τους ως απόρρητο, εκτός εάν αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας.

Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Η μη σύμπραξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό.

6.Μετά το πέρας της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες, διαμεσολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη. Ο Συνήγορος του Πολίτη στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες μπορεί να θέτει προθεσμία, μέσο στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειές τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεών του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεών του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.

7.Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνει, σε κάθε περίπτωση, τον ενδιαφερόμενο για την τύχη της υποθέσεώς του.

8.Ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστήμονες, οι αποσπασμένοι υπάλληλοι με προσόντα ειδικού επιστήμονα και το προσωπικό της Γραμματείας υπέχουν καθήκον εχεμύθειας για έγγραφα και στοιχεία, των οποίων λαμβάνουν γνώση στο πλαίσιο της έρευνας και είναι απόρρητα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή εξαιρούνται από το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων, κατά το άρθρο 16 του ν. 1599/ 1986 και κάθε άλλη συναφή διάταξη.

9.Αρνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης να συνεργασθεί με το Συνήγορο του Πολίτη, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος, για δε τα μέλη διοίκησης λόγο αντικατάστασής τους. Αν κατά την έρευνα διαπιστωθεί παράνομη συμπεριφορά λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση στο αρμόδιο όργανο και μπορεί να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων, αν ο υπαίτιος δεν υπόκειται σε πειθαρχικό έλεγχο.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να τάσσει εύλογη προθεσμία ενόψει των περιστάσεων, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας παραγγέλλει ο ίδιος τον έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί επίσης σε σοβαρές περιπτώσεις να προκαλέσει με έγγραφό του προς το αρμόδιο όργανο την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου λειτουργού ή υπαλλήλου για την ανωτέρω παράλειψη άσκησης του ενδεικνυόμενου ελέγχου. Αν προκύπτει από εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας ή παρακωλύει, για δεύτερη φορά εντός

τριετίας, το έργο της έρευνας ή αρνείται χωρίς σοβαρό λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος, μπορεί να του επιβληθεί η ποινή οριστικής παύσης.
10. Αν προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Άρθρο 5

Ειδικοί Επιστήμονες - Γραμματεία

1. Συνιστώνται τριάντα (30) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 1943/1991, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου διάρκειας πέντε (5) ετών που μπορεί να ανανεώνεται. Η πλήρωση των θέσεων γίνεται ύστερα από δημόσια πρόσκληση του Συνηγόρου του Πολίτη για υποβολή υποψηφιότητας.

Η προεπιλογή μεταξύ αυτών που υπέβαλαν υποψηφιότητα γίνεται από το Συνήγορο του Πολίτη, η δε επιλογή ανατίθεται σε πενταμελή επιτροπή, η σύνθεση της οποίας ορίζεται από το Συνήγορο του Πολίτη. Η επιτροπή αποτελείται από το Συνήγορο του Πολίτη, δύο Βοηθούς Συνηγόρους, έναν καθηγητή πανεπιστημίου και ένα ανώτατο δικαστικό λειτουργό. Η επιτροπή αξιολογεί το τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των υποψηφίων και την προσωπικότητά τους με δημόσια συνέντευξη. Κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία πρόσληψής του προσωπικού καθορίζεται από τον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής.

Στις ανωτέρω θέσεις μπορεί να προσλαμβάνονται με την ίδια διαδικασία δικηγόροι, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Η πρόσληψη δικηγόρου συνεπάγεται αναστολή του δικηγορικού λειτουργήματος.

Η πρόσληψή του ειδικού επιστημονικού προσωπικού γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Στο Συνήγορο του Πολίτη αποσπώνται έως σαράντα (40) μόνιμοι ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπάλληλοι του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., τραπεζών ελεγχόμενων από το Δημόσιο ή άλλων φορέων του δημοσίου τομέα που συγκεντρώνουν τα προσόντα της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 1943/1991 ή υπάλληλοι ΠΕ του δημοσίου τομέα με οκταετή τουλάχιστον υπηρεσία. Η απόσπαση των υπαλλήλων γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του πρώτου και δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου. Η απόσπαση διενεργείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του οικείου υπουργού χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Η διάρκεια της απόσπασης ορίζεται τριετής και δύναται να ανανεώνεται για μια ακόμη φορά.

3. Στην Αρχή λειτουργεί Γραμματεία της οποίας προϊστάται διευθυντής. Ως διευθυντής επιλέγεται από το Συνήγορο του Πολίτη μόνιμος υπάλληλος που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις του άρθρου 36 του ν. 2190/1994.

Ο διευθυντής επιλέγεται από το Συνήγορο του Πολίτη για τρία χρόνια μεταξύ όσων έχουν υποβάλει υποψηφιότητα, μετά από δημόσια ανακοίνωση. Ο διευθυντής αποσπάται για τρία χρόνια με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων.

4. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος νόμου η πλήρωση των θέσεων της Γραμματείας μπορεί να γίνει με μετάταξη ή με απόσπαση υπαλλήλων από δημόσιες υπηρεσίες, μετά από δημόσια ανακοίνωση. Οι αποσπώμενοι πρέπει να κατέχουν τα προσόντα της θέσης στην οποία αποσπώνται. Η μετάταξη ή απόσπαση αποφασίζεται με κοινή πράξη του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

και του οικείου υπουργού, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού ή άλλου συμβουλίου, κατά παρέκκλιση από τις κείμενες γενικές και ειδικές διατάξεις. Η απόσπαση ανακαλείται οποτεδήποτε και πάντως με την πλήρωση της αντίστοιχης θέσης.

Στους υπαλλήλους που μπορούν να αποσπασθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ή και σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 3, 4 και 5 του άρθρου 8 του ν. 2623/1998 (ΦΕΚ 139 Α') στο Συνήγορο του Πολίτη περιλαμβάνονται μέχρι και τρεις (3) εκπαιδευτικοί. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω διατάξεις αποσπάσεις διενεργούνται κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, με επιφύλαξη μόνο των διατάξεων που επιβάλλουν υποχρέωση παραμονής των υπαλλήλων για ορισμένο χρονικό διάστημα σε υπηρεσίες παρεμεθόριων περιοχών, στις οποίες διορίστηκαν ή μετατάχθηκαν.

5. Για τις θέσεις των προϊσταμένων των υπηρεσιακών μονάδων της Γραμματείας μπορεί να επιλεγούν και υπάλληλοι με απόσπαση. Η απόσπαση λήγει αυτοδικαίως με ανάκλησή της.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζονται οι αποδοχές των τριάντα (30) ειδικών επιστημόνων που προσλαμβάνονται κατά την παρ. 1 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου. Οι αποδοχές αυτές δεν μπορεί να είναι μικρότερες από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 92Α του Κώδικα περί Δικηγόρων.

Οι υπάλληλοι που αποσπώνται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου λαμβάνουν το μισθό και όλες τις τυχόν επιπλέον τακτικές αποδοχές, καθώς και το κάθε είδους τακτικά επιδόματα της οργανικής τους θέσης που καταβάλλονται πάγια και τα οποία εξακολουθούν να καταβάλλονται από την υπηρεσία, από την οποία αποσπώνται. Επίσης, λαμβάνουν ειδική πρόσθετη αμοιβή που ορίζεται κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών.

7. Το υπηρεσιακό συμβούλιο των υπαλλήλων της Αρχής συγκροτείται με απόφαση του Συνηγόρου του Πολίτη από ένα Βοηθό Συνήγορο, ως πρόεδρο, με αναπληρωτή του επίσης Βοηθό Συνήγορο, δύο τακτικά μέλη, με αντίστοιχα αναπληρωματικά και δύο αιρετούς εκπροσώπους του προσωπικού της Αρχής. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως ισχύουν κάθε φορά.

8. Το προσωπικό της Αρχής υπάγεται, ως προς την επικουρική του ασφάλιση, στο Ταμείο Αρωγής Υπαλλήλων Υπουργείου Εξωτερικών, Προεδρίας της Κυβέρνησης και Πολιτισμού. Εξαιρούνται οι δικηγόροι που προσλαμβάνονται ως ειδικοί επιστήμονες. Ως προς αυτούς ισχύει η ειδική επικουρική ασφάλιση του Ταμείου τους.

9. Η οργάνωση και η λειτουργία της Αρχής, η κατανομή του ειδικού επιστημονικού προσωπικού, η οργάνωση της Γραμματείας, ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού και η κατανομή τους στις κεντρικές υπηρεσιακές μονάδες και στα περιφερειακά γραφεία, η κατανομή του προσωπικού σε κλάδους και ειδικότητες και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται στον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής. Ο κανονισμός αυτός θεσπίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μετά από σύμφωνη γνώμη του Συνηγόρου του Πολίτη.

Ν 3094/2003 / (ΦΕΚ Α' 10/22.01.2003)

Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 1

Αποστολή

1. Η ανεξάρτητη αρχή "Συνήγορος του Πολίτη" έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ν.Π.Ι.Δ. όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επίσης ως αποστολή του την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη επικουρείται από πέντε Βοηθούς Συνηγόρους, εκ των οποίων ο ένας ορίζεται ως Βοηθός Συνήγορος για το παιδί ως Βοηθοί Συνήγοροι επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους που διαθέτουν υψηλή επιστημονική κατάρτιση και απολαύουν ευρείας κοινωνικής αποδοχής. Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν ευθύνονται, δεν διώκονται και δεν εξετάζονται για γνώμη που διατύπωσαν ή πράξη που διενήργησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Δίωξη επιτρέπεται κατόπιν εγκλήσεως μόνο για συκοφαντική δυσφήμιση, εξύβριση ή παραβίαση του απορρήτου.

Άρθρο 2

Εκλογή - Θητεία

1. Οι Βοηθοί Συνήγοροι διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

2. Αναπλήρωση του Συνηγόρου του Πολίτη χωρεί εφόσον απουσιάζει ή κωλύεται προσωρινά να ασκήσει τα καθήκοντά του για οποιονδήποτε λόγο. Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζει έναν εκ των Βοηθών Συνηγόρων ως αναπληρωτή του.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να παυτεί για σωματική ή πνευματική ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων του.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι παύονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη, για σωματική ή πνευματική ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων τους, καθώς και για ανεπάρκεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Η λήξη της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη, για οποιονδήποτε λόγο, επιφέρει αυτοδίκαια και τη λήξη της θητείας των Βοηθών Συνηγόρων, οι οποίοι συνεχίζουν να ασκούν τα καθήκοντά τους, έως το διορισμό νέων Βοηθών Συνηγόρων και πάντως όχι μετά πάροδο τριών μηνών από το διορισμό νέου Συνηγόρου του Πολίτη.

4. Κατά τη διάρκεια της θητείας των Βοηθών Συνηγόρων αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε δημόσιου λειτουργήματος, καθώς και η άσκηση καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση στο Δημόσιο, σε Ν.Π.Δ.Δ. και σε νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι είναι σε κάθε περίπτωση πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και δεν επιτρέπεται να ασκούν καμία άλλη επαγγελματική δραστηριότητα. Στους Βοηθούς Συνηγόρους επιτρέπεται η άσκηση καθηκόντων μέλους διδακτικού προσωπικού Α.Ε.Ι., με καθεστώς μερικής απασχόλησης.

Άρθρο 3

Αρμοδιότητες

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος για θέματα που ανάγονται στις υπηρεσίες: α) του Δημοσίου, β) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δ) των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων των οποίων τη διοίκηση ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Εξαιρούνται οι Τράπεζες και το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Οπου στον

παρόντα νόμο αναφέρεται ο όρος "δημόσια υπηρεσία" ή "δημόσιες υπηρεσίες" νοούνται οι αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής. Για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος και για θέματα που ανάγονται σε ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4.

2. Στην αρμοδιότητα του δεν υπάγονται οι υπουργοί και υφυπουργοί ως προς τις πράξεις που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δικαστικές αρχές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα, που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για δραστηριότητες που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική ή στις διεθνείς σχέσεις της Χώρας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και οι ανεξάρτητες αρχές ως προς την κύρια λειτουργία τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που αφορούν την κρατική ασφάλεια. Δεν υπάγονται επίσης στην αρμοδιότητα του θέματα που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων. Ιδίως ερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας ατομικό ή συλλογικό:

i) προσβάλλει, με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο, ii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή δικαστική απόφαση, iii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη, iv) ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια, κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης δικαστικής αρχής.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη με απόφαση του αναθέτει αρμοδιότητες στους Βοηθούς Συνηγόρους, εποπτεύει και συντονίζει το έργο τους.

Ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει ετήσια έκθεση, στην οποία εκθέτει το έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις. Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρόεδρο της Βουλής, συζητείται κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό, ειδικές εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους.

Άρθρο 4

Διαδικασία έρευνας

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων. Ο Συνήγορος του Πολίτη δέχεται

επίσης αναφορές από κάθε άμεσα ενδιαφερόμενο παιδί ή τον ασκούντα τη γονική μέριμνα ή συγγενή κατ' ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου έως το δεύτερο βαθμό, τον επίτροπο ή τον προσωρινό επίτροπο, καθώς και από τρίτο πρόσωπο που έχει άμεση

αντίληψη παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, ως παιδί νοείται όποιος δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται να επιληφθεί υποθέσεων αυτεπαγγέλτως.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων, κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει γεννήσει δικαιώματα ή έχει δημιουργήσει ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός εάν προφανώς συντρέχει παρανομία ή έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενο τους με την προστασία του περιβάλλοντος.

4. Η αναφορά υποβάλλεται μέσα σε έξι (6) μήνες αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στον Συνήγορο του Πολίτη, καταχωρείται δε σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή της αναφοράς δεν αναστέλλει τις προβλεπόμενες από το νόμο προθεσμίες για την άσκηση ενδίκου μέσου ή βοηθήματος και δεν εξαρτάται από την παράλληλη αίτηση θεραπείας, ιεραρχικής προσφυγής ή ενδικοφανούς προσφυγής. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί, προτού επιληφθεί της υποθέσεως, να ζητήσει από τον ενδιαφερόμενο να ασκήσει διοικητική προσφυγή. Σε περίπτωση που ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται του θέματος πριν αποφασίσει το αρμόδιο όργανο ή παρέλθει άπρακτη προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της προσφυγής. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να θέτει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται προδήλως αόριστη, αβάσιμη ή ασκείται κατά τρόπο καταχρηστικό ή κατά παράβαση της αρχής της καλής πίστης.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητεί τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ή άλλων ελεγκτικών σωμάτων της Διοίκησης. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητεί από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Κατά την εξέταση εγγράφων και άλλων στοιχείων, που βρίσκονται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, δεν μπορεί να αντιταχθεί ο χαρακτηρισμός τους ως απορρήτων, εκτός εάν αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Η μη σύμπραξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό. Για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητά με ειδικά αιτιολογημένο έγγραφο του από ιδιώτη που κατονομάζεται στην αναφορά έγγραφα ή άλλα στοιχεία για την υπόθεση. Ο χαρακτηρισμός των στοιχείων αυτών ως απορρήτων δεν μπορεί να του αντιταχθεί. Στην περίπτωση αυτή ο Συνήγορος του Πολίτη υποχρεούται να διασφαλίζει τα προσωπικά και επαγγελματικά απόρρητα των ιδιωτών, και να μη δημοσιεύει στοιχεία ικανά να καταστήσουν δυνατό τον προσδιορισμό τους. Σε περίπτωση που ιδιώτης αρνείται να παράσχει τα παραπάνω στοιχεία, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή δημόσιας υπηρεσίας, επαγγελματικού συλλόγου ή φορέα κατά περίπτωση, καθώς και της εισαγγελικής αρχής.

6. Μετά το πέρας της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη, εφόσον το απαιτεί η φύση της υπόθεσης, μπορεί να συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες, διαμεσολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη. Ο Συνήγορος του Πολίτη στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες μπορεί να θέτει προθεσμία, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειες τους σχετικά με την εφαρμογή

των προτάσεων του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεών του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.

7. Ο Συνήγορος του Πολίτη, όταν η αναφορά στρέφεται κατά ιδιώτη, προβαίνει σε όλες τις ενδεικνυόμενες ενέργειες, προκειμένου να εξαλειφθούν τα προβλήματα που έχουν τεθεί υπόψη του και προτείνει κάθε αναγκαίο μέτρο για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ενδιαφερόμενου παιδιού. Ειδικότερα, όταν οι συνθήκες λειτουργίας ενός νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, μπορεί να προτείνει τα αναγκαία οργανωτικά και λειτουργικά μέτρα. Το νομικό πρόσωπο υποχρεούται να ενημερώσει τον Συνήγορο του Πολίτη για τα μέτρα που έχει λάβει ή προτίθεται να λάβει, εντός της προθεσμίας που το έχει ταχθεί. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεων του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.

8. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνει σε κάθε περίπτωση τον ενδιαφερόμενο για την τύχη της υποθέσεώς του.

9. Το προσωπικό της Αρχής υπέχει καθήκον εχεμύθειας για έγγραφα και στοιχεία των οποίων λαμβάνει γνώση στο πλαίσιο της έρευνας και είναι απόρρητα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή εξαιρούνται από το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα, κατά τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και κάθε άλλη συναφή διάταξη.

10. Αρνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης να συνεργασθεί με τον Συνήγορο του Πολίτη, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος, για δε τα μέλη διοίκησης λόγο αντικατάστασής τους. Αν κατά την έρευνα διαπιστωθεί παράνομη συμπεριφορά λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση στο αρμόδιο όργανο και μπορεί να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων, αν ο υπαίτιος δεν υπόκειται σε πειθαρχικό έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να τάσσει εύλογη προθεσμία εν όψει των περιστάσεων, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας παραγγέλλει ο ίδιος τον έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί επίσης σε σοβαρές περιπτώσεις να προκαλέσει με έγγραφό του προς το αρμόδιο όργανο την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου λειτουργού ή υπαλλήλου για την ανωτέρω παράλειψη άσκησης του ενδεικνυόμενου ελέγχου. Αν προκύπτει από εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας παρακωλύει, για δεύτερη φορά εντός τριετίας, το έργο της έρευνας ή αρνείται χωρίς σοβαρό λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος μπορεί να του επιβληθεί η ποινή οριστικής παύσης.

11. Αν προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμόδιο εισαγγελέα. Για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, αν κριθεί ότι παρίσταται ανάγκη παρέμβασης της αρμόδιας δικαστικής αρχής ή άλλης δημόσιας υπηρεσίας ή φορέα, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει σε αυτούς σχετική έκθεση.

Άρθρο 5

Ειδικοί Επιστήμονες, Βοηθοί Επιστήμονες

Γραμματεία

1. Συνιστώνται 75 θέσεις ειδικών επιστημόνων και 50 θέσεις βοηθών επιστημόνων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Προσόντα διορισμού είναι τα ακόλουθα:

α) Για τους ειδικούς επιστήμονες, τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 2 του Π.Δ. 50/2001 (ΦΕΚ 39 Α') "Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα".

β) Για τους βοηθούς επιστήμονες, πτυχίο Α.Ε.Ι., της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής και γνώση μιας ξένης γλώσσας.

Οι διατάξεις για το ανώτατο όριο ηλικίας διορισμού στις θέσεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται. Η ιδιότητα του συνταξιούχου αποτελεί κώλυμα διορισμού στις πιο πάνω θέσεις.

Οι διατάξεις του πρώτου και του δεύτερου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 4 του Ν. 3051/2002 (ΦΕΚ 220 Α') "Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις" εφαρμόζονται και για τις θέσεις των βοηθών επιστημόνων του παρόντος.

Η εμπειρία αποτελεί στοιχείο που εκτιμάται ιδιαίτερα για την αξιολόγηση των υποψηφίων. Ως εμπειρία νοείται η άσκηση έργου που σχετίζεται με το αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης ή η απασχόληση σε ανεξάρτητη αρχή με συναφές με το Συνήγορο του Πολίτη έργο.

Για την πλήρωση των θέσεων ειδικού και βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού προηγείται δημόσια πρόσκληση, η οποία δημοσιεύεται σε δύο τουλάχιστον εφημερίδες των Αθηνών, που έχουν ευρεία κυκλοφορία, τηρούνται δε σε κάθε περίπτωση οι αρχές της δημοσιότητας, της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας.

Με την προκήρυξη πλήρωσης των θέσεων μπορούν να εξειδικεύονται κάθε φορά οι απαιτούμενοι τίτλοι σπουδών, βασικοί και μεταπτυχιακοί, και να προσδιορίζονται η ξένη γλώσσα, και το επίπεδο αυτής, η απαιτούμενη εμπειρία, καθώς και η γνώση χρήσης Η/Υ. Ως προς την απόδειξη του επιπέδου της ξένης γλώσσας εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 28 του Π.Δ. 50/2001. Η επιλογή του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού γίνεται από πενταμελή επιτροπή που αποτελείται από τον Συνήγορο του Πολίτη ως Πρόεδρο, δύο Βοηθούς Συνηγόρους και δύο καθηγητές Α.Ε.Ι., οριζόμενους με απόφαση της Αρχής. Για τα θέματα επιλογής προσωπικού που δεν περιλαμβάνονται κάθε φορά στην προκήρυξη ή δεν ρυθμίζονται από το παρόν άρθρο εφαρμόζονται οι διατάξεις του Π.Δ. 291/1998 "Κανονισμός λειτουργίας για τη διαδικασία πρόσληψης του προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη".

2. Τα κριτήρια, ο χρόνος, η συχνότητα, ο τύπος, η διαδικασία και το όργανο αξιολόγησης των ειδικών και των βοηθών επιστημόνων καθορίζονται με απόφαση του Συνηγόρου του Πολίτη.

3. Στο Συνήγορο του Πολίτη αποσπώνται και ασκούν καθήκοντα ειδικού επιστήμονα έως είκοσι πέντε (25) μόνιμοι ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπάλληλοι του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α, α' και β' βαθμού, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. της περιπτώσεως ε' της παρ. 1 του άρθρου 3 που συγκεντρώνουν τα προσόντα ειδικού επιστήμονα της παρ. 1 α του παρόντος άρθρου ή είναι υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ του δημόσιου τομέα με οκταετή τουλάχιστον υπηρεσία και με άριστη γνώση ξένης γλώσσας. Η επιλογή των υποψηφίων για απόσπαση υπαλλήλων γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της ανωτέρω παραγράφου 1. Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του οικείου Υπουργού μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη. Η απόσπαση διαρκεί τρία (3) έτη, μπορεί να παρατείνεται μια ή περισσότερες φορές για ίσο χρονικό διάστημα και είναι υποχρεωτική για την

υπηρεσία του υπαλλήλου. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και για τις αποσπάσεις που παρατάθηκαν αυτοδικαίως με την παρ. 3 του άρθρου 28 του Ν. 3013/2002.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 4 του Ν. 3051/2002, οι αποδοχές των ειδικών και βοηθών επιστημόνων, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση της Αρχής. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω κ.υ.α. εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Στο λοιπό προσωπικό της Αρχής καταβάλλονται οι αποδοχές που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

5. Οι ειδικοί επιστήμονες, οι βοηθοί επιστήμονες, καθώς και οι αποσπασμένοι υπάλληλοι που ασκούν καθήκοντα ειδικών επιστημόνων, σε περίπτωση που διώκονται ή ενάγονται για πράξη ή παράλειψη κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, μπορεί να παρίστανται ενώπιον των δικαστηρίων με μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

6. Οι αποσπασμένοι κατά οποιονδήποτε τρόπο υπάλληλοι που υπηρετούν στην Αρχή λαμβάνουν το σύνολο των τακτικών αποδοχών, καθώς και όλα τα με οποιαδήποτε ονομασία επιδόματα και οποιοσδήποτε αμοιβές, παροχές και κάθε φύσεως απολαβές και αποζημιώσεις της οργανικής τους θέσης, πλην του επιδόματος θέσεως ευθύνης και των επιδομάτων που συνδέονται με την ενεργό άσκηση καθηκόντων στον φορέα που ανήκουν οργανικά. Επίσης λαμβάνουν την ειδική πρόσθετη αμοιβή που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 4 του Ν. 3051/2002.

Οι διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 21 του Ν. 2733/1999 (ΦΕΚ 180 Α') εφαρμόζονται και για την υπηρεσία των υπαλλήλων που αποσπώνται κατά την ανωτέρω παράγραφο 3 στο Συνήγορο του Πολίτη,

7. Στη Γραμματεία της Αρχής Προϊσταται δημόσιος υπάλληλος ΠΕ κατηγορίας με βαθμό διευθυντή του άρθρου 79 παρ. 2 του Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/1999). Η πλήρωση της θέσης του διευθυντή, που συνιστάται με το παρόν άρθρο, γίνεται με απόφαση ειδικού συμβουλίου που αποτελείται από τον Συνήγορο του Πολίτη ως Πρόεδρο και μέλη τους Βοηθούς Συνηγόρους του Πολίτη, ύστερα από αίτηση υποψηφιότητας, που υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία που τάσσεται με δημόσια πρόσκληση προς τους ενδιαφερόμενους. Η αίτηση υποψηφιότητας συνοδεύεται από βιογραφικό σημείωμα, το περιεχόμενο του οποίου προκύπτει από τα στοιχεία του προσωπικού μητρώου του υπαλλήλου. Δικαίωμα υποβολής αίτησης υποψηφιότητας έχουν μόνιμοι υπάλληλοι ΠΕ κατηγορίας δημόσιων υπηρεσιών, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., και ανεξάρτητων αρχών που έχουν τα προσόντα προαγωγής στο βαθμό διευθυντή κατά την παρ. 2 του άρθρου 82 του Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/1999). Το Ειδικό Συμβούλιο καλεί σε προφορική συνέντευξη τους υποψηφίους προκειμένου να διαμορφώσει γνώμη για την ικανότητα και την προσωπικότητα τους, ως προς την άσκηση των καθηκόντων τους. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οι σχετικές με τη συνεκτίμηση και την έννοια της εμπειρίας, εφαρμόζονται αναλόγως και για την επιλογή του διευθυντή. Ο υπάλληλος που θα επιλεγεί κατά τα ανωτέρω για τη θέση του διευθυντή μετατάσσεται, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη, με απόφαση του οικείου Υπουργού χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου και εντάσσεται με την ίδια απόφαση στο βαθμό της θέσης του διευθυντή. Κατά την πρώτη εφαρμογή της παρούσας διάταξης η επιλογή για την πλήρωση της θέσης του διευθυντή γίνεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Η απόσπαση του κατά την παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997 διευθυντή λήγει αυτοδικαίως με την ολοκλήρωση της κατά τα ανωτέρω μετατάξεως του διευθυντή και ο χρόνος της απόσπασης αυτής λογίζεται για κάθε συνέπεια ως

υπηρεσία σε θέση βαθμού διευθυντή του άρθρου 79 του Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/1999).

Άρθρο 6

Τίτλος της Αρχής

Απαγορεύεται σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο η χρήση του τίτλου "Συνήγορος του Πολίτη" ή τίτλου παρεμφερούς που μπορεί να δημιουργήσει στο κοινό σύγχυση σε σχέση με την ως άνω Αρχή.

Άρθρο 7

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

1. Οι θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 28 του Ν. 3013/2002 και οι θέσεις του βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού της παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν. 2623/1998 διατηρούνται και καταργούνται με τη λήξη της σύμβασης εργασίας των υπηρετούντων στις θέσεις αυτές ή και προ αυτής, εφόσον κενωθούν με οποιονδήποτε άλλον τρόπο.
2. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 10 του Ν.Δ. 216/1974, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, ισχύουν και για αποσπάσεις υπαλλήλων στην υπηρεσία του Συνηγόρου του Πολίτη. Οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 5 του Ν. 3051/2002 ισχύουν και για το μόνιμο προσωπικό των Ο.Τ.Α., και των ανεξάρτητων αρχών που είναι αποσπασμένοι στον Συνήγορο του Πολίτη.
3. Γενικές ή ειδικές διατάξεις που είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος νόμου καταργούνται. Διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 2623/1998 (ΦΕΚ 139Α'), όπως ισχύει κάθε φορά και προστίθεται μία (1) ακόμη θέση για τις ανάγκες Βοηθού Συνηγόρου.
4. Κατά την πρώτη επιλογή μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, για τις θέσεις ειδικών επιστημόνων και για τις θέσεις βοηθών επιστημόνων, η προβλεπόμενη στο άρθρο 5 παρ. 1 του παρόντος νόμου επιτροπή αποτελείται από τον Συνήγορο του Πολίτη, δύο (2) καθηγητές Α.Ε.Ι. και δύο (2) μέλη ή πρώην μέλη ανεξάρτητων διοικητικών αρχών.

Θέμα : " Διαδικασία σύστασης και πλήρωσης θέσεων μόνιμου προσωπικού των ΚΕΠ των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού"

Από τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 3 του ν. 3200/2003 (ΦΕΚ 281/Α/9-12-2003) προβλέπονται τα εξής: "Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και μετά από γνώμη του οικείου φορέα συνιστώνται στους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού θέσεις μόνιμου προσωπικού κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ, κλάδου Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών για τις ανάγκες λειτουργίας των Κ.Ε.Π. Με την ίδια ως άνω απόφαση καθορίζονται και οι ειδικότητες του κλάδου αυτού.

Προσόντα διορισμού σε θέσεις του παραπάνω κλάδου ορίζονται τα προβλεπόμενα από το Π.Δ. 50/2001 αντίστοιχων ειδικοτήτων. Επιπλέον, απαιτείται εμπειρία σε θέματα σχετικά με τη λειτουργία των Κ.Ε.Π, η διάρκεια της οποίας καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη, καθώς και γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ως χρόνος εμπειρίας σε θέματα λειτουργίας Κ.Ε.Π. λογίζεται και ο χρόνος απασχόλησης με οποιαδήποτε σχέση στα Γραφεία του Πολίτη που λειτουργούν στους Ο.Τ.Α. στο πλαίσιο του προγράμματος ΑΣΤΕΡΙΑΣ. Σε περίπτωση έλλειψης υποψηφίων με εμπειρία σε θέματα σχετικά με τη λειτουργία των Κ.Ε.Π. είναι δυνατός ο διορισμός υποψηφίων χωρίς εμπειρία.

Η επιλογή του εν λόγω προσωπικού γίνεται από το φορέα στον οποίο υπάγεται το

Κ.Ε.Π., με τη διαδικασία του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει και υπόκειται σε έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π.

Σε περίπτωση κάλυψης των θέσεων της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 11 και 12 του άρθρου 31 του ν. 3013/2002"

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω και προκειμένου οι ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού να προβούν στην πλήρωση θέσεων μονίμου προσωπικού του κλάδου "Διεκτεταίωσης Υποθέσεων Πολιτών" των ΚΕΠ θα πρέπει:

Να υποβάλλουν, μετά από απόφαση του οικείου Δημοτικού, Κοινοτικού ή Νομαρχιακού Συμβουλίου, αίτημα για τη σύσταση των θέσεων, στο οποίο θα αναφέρεται ο αριθμός, η κατηγορία (ΠΕ, ΤΕ ή ΔΕ), και η ειδικότητα των θέσεων του παραπάνω κλάδου, που επιθυμούν να συσταθούν στον Δήμο, την Κοινότητα ή τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Τα αιτήματα των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού απευθύνονται στην οικεία Περιφέρεια και στη συνέχεια υποβάλλονται αρμοδίως στη Δ/ση Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α. του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. (Σταδίου 27-τ.κ. 10183-Αθήνα).

Με το ίδιο έγγραφο οι Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού θα ζητούν και την έγκριση της Τριμελούς Επιτροπής, της ΠΥΣ 55/98, όπως ισχύει, για την πλήρωση των θέσεων των οποίων ζητείται η σύσταση.

Επισημαίνεται ότι τα παραπάνω αιτήματα των οικείων Ο.Τ.Α. πρέπει να υποβληθούν στο ΥΠΕΣΔΔΑ έως τις 15 Ιανουαρίου 2004 προκειμένου να εκδοθεί έγκαιρα η προβλεπόμενη ΚΥΑ για τη σύσταση των θέσεων.

Μετά την έκδοση και δημοσίευση στο ΦΕΚ της ως άνω Κοινής Υπουργικής Απόφασης σύστασης των θέσεων και τη χορήγηση της έγκρισης της Τριμελούς Επιτροπής, της ΠΥΣ 55/98, όπως ισχύει, οι οικείοι φορείς (Δήμοι, Κοινότητες και Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις), θα πρέπει να προβούν άμεσα στην έκδοση της σχετικής προκήρυξης των θέσεων.

Η συνολική δαπάνη που θα προκληθεί από την πρόσληψη του προαναφερόμενου προσωπικού θα βαρύνει τους προϋπολογισμούς των οικείων Ο.Τ.Α.

Παρακαλείσθε να ενημερώσετε άμεσα τους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού που εποπτεύετε, με τον προσφορότερο τρόπο, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής επικοινωνίας (e-mail).

Οι Γενικοί Γραμματείς των Περιφερειών της χώρας καλούνται να μεριμνήσουν για την υλοποίηση των προαναφερομένων.

Η παρούσα εγκύκλιος διατίθεται και μέσω της ιστοσελίδας της Γ.Γ.Δ.Δ.Η.Δ. (ηλ. δ/ση WWW. gspa.gr. Θεματική Ενότητα "Προσλήψεις".

Άρθρο 184

(Άρθρο 169 Π.Δ. 323/1989 - Άρθρο 5 παρ. 15 Ν.2307/1995

Πειθαρχική ευθύνη

1. Στους δημάρχους, αντιδημάρχους, προέδρους κοινοτήτων και στα μέλη των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές της αργίας και της εκπτώσεως, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του παρόντος.
2. Ο Περιφερειακός Διευθυντής μπορεί να επιβάλει στα πρόσωπα αυτά την ποινή της αργίας έως τριών μηνών, αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια.
3. Οι πειθαρχικές ποινές της αργίας και της έκπτωσης επιβάλλονται με τήρηση των εγγυήσεων και των διαδικασιών που καθορίζονται στα επόμενα άρθρα 185 και 186.